

Περιεχόμενα

Εισαγωγή

Εναρκτήρια συνεδρία

- Κύριος Bruno GONCALVEZ, μετέχων από την 3^η Συνάντηση, Πορτογαλία
- Κυρία Marie-Josée JACOBS, Υπουργός Οικογένειας και Ενσωμάτωσης, Λουξεμβούργο
- Κύριος Christian DUPONT, Υπουργός Δημόσιας Υπηρεσίας, Κοινωνικής Ενσωμάτωσης, Αστικών Πολιτικών και Ίσων Ευκαιριών, Βέλγιο
- Κυρία Ursula HAUBNER, Ομοσπονδιακή Υπουργός Κοινωνικής Ασφάλισης, Γενεών και Προστασίας του Καταναλωτή, Αυστρία
- Κυρία Odile QUINTIN, Γενική Διευθύντρια, Ευρωπαϊκή Κομισιόν, Γενική Διεύθυνση Εργασίας, Κοινωνικές Υποθέσεις & Ίσων Ευκαιριών,

Εν συνεχεία των συζητήσεων στις τρεις προηγούμενες συναντήσεις επί 4 θεμάτων:

- Εργασία και εκπαίδευση,
Κύριος Jozef NIEMIEC, Γραμματέας Συνομοσπονδίας, Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Ευρωπαϊκών Συνδικάτων (ETUC)
- Διαχωρισμός και ρατσισμός,
Κυρία Cherry SHORT, Κέντρο Φυλετικής Ισότητας, Ηνωμένο Βασίλειο
- Απελευθέρωση των υπηρεσιών,
Κύριος Raymond MAES, Ευρωπαϊκή Κομισιόν, Γενική Διεύθυνση Εργασίας, Κοινωνικών Υποθέσεων & Ίσων Ευκαιριών
- Υποστήριξη περί δομών και μηχανισμών για την καταπολέμηση της φτώχειας και του αποκλεισμού
Κυρία Judit RÉZMÜVES, Αντιπρόεδρος της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας

Η κατάσταση στα κράτη-μέλη και παρουσίαση από Eurochild

Εργαστήρια

- Μαρτυρία
- Βασικές ιδέες
- Περιλήψεις
- Συστάσεις και ερωτήσεις

Συζήτηση – Σχόλια και απαντήσεις

- Κύριος Jerome VIGNON, Διευθυντής, Γενική Διεύθυνση Εργασίας, Κοινωνικών Υποθέσεων & Ίσων Ευκαιριών, Ευρωπαϊκή Κομισιόν
- Κύριος Tom MULHERIN, Πρόεδρος της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας
- Κυρία Brigitte WEINANDY, Υπουργείο Οικογένειας και Ενσωμάτωσης (Λουξεμβούργο), μέλος της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας
- Κύριος Johan VANDENBUSSCHE, Υπουργείο Δημόσιας Υπηρεσίας, Κοινωνικής Ενσωμάτωσης, Ίσων Ευκαιριών και Μητροπολιτικών Πολιτικών (Βέλγιο)
- Κυρία Edeltraud GLETTLER, Διευθύντρια Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Κοινωνικής Ασφάλισης, Γενεών και Προστασίας του Καταναλωτή, μέλος της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας (Αυστρία)
- Κύριος Ludo HOREMANS, Αντιπρόεδρος του Ευρωπαϊκού Δικτύου Κατά της Φτώχειας (EAPN)

Συμπεράσματα

- Κυρία Marie-Josée JACOBS, Υπουργός Οικογένειας και Ενσωμάτωσης, εκπροσωπούμενη από την κυρία Brigitte WEINANDY του Υπουργείου, Λουξεμβούργο
- Κυρία Μαρία ΜΑΡΙΝΑΚΟΥ, Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Δικτύου Κατά της Φτώχειας (EAPN)
- Καθηγητής Gaston SCHABER, Πρόεδρος της 4^{ης} Συνάντησης

Περίληψη της 4^{ης} Συνάντησης

“Το πιο σημαντικό πράγμα είναι να συμμετέχει κανείς”.

Η παραπάνω – κλισέ ή παρηγορητική – παράθεση από τον Pierre de Coubertin έχει λάβει μία νέα νομιμότητα, αντικατοπτρίζοντας επακριβώς μία συνεχή επωδό των εκπροσώπων: το σημαντικό είναι να συμμετέχει κανείς στις Ευρωπαϊκές Συναντήσεις, να δίνει παρουσία για να δηλώσει τι σημαίνει φτώχεια, για να δηλώσει ότι η φτώχεια δεν είναι μία φριχτή αναπόφευκτη κατάσταση, ότι δεν συνδέεται με τύψεις και ότι τα άτομα που βιώνουν φτώχεια έχουν φωνή και μάλιστα μπορούν να κάνουν αναλύσεις και να λάβουν μέτρα.

Η μαρτυρία τους στην παρούσα Συνάντηση συνετέλεσε στην αντιμετώπιση της εικόνας της φτώχειας – μια εικόνα που αυτό-δημιουργήθηκε από όσους την βιώνουν και που μορφοποιήθηκε από άλλους.

Ομοφωνία

Οι απόψεις συγκλίνουν στο γεγονός ότι η εικόνα της φτώχειας συχνά τυποποιείται και μάλιστα διαστρεβλώνεται σε μεγάλο βαθμό και ότι τα ΜΜΕ έχουν την τάση να την προσεγγίζουν από εποχιακή άποψη επιδιώκοντας τη δημιουργία εντυπώσεων.

Υπήρξε σχεδόν ομοφωνία στο γεγονός ότι τα πρόσφατα Εθνικά Σχέδια Δράσης ήταν αρκετά μη προσβάσιμα και ότι τα άτομα που βιώνουν φτώχεια θα πρέπει να συμμετέχουν σε αυτά, από την ανάπτυξη μέχρι την αξιολόγηση. Σε ορισμένα κράτη-μέλη έχει ξεκινήσει διάλογος και θα πρέπει να αναπτυχθεί περαιτέρω.

Υπήρχε γενική συμφωνία ότι θα πρέπει να αναζητηθούν καλές πρακτικές · ότι διάφορες βασικές επαφές και δημοσιογράφοι μπορούν να αποτελέσουν συμμάχους στην αντιμετώπιση της φτώχειας · ότι πάντα θα υπάρχουν ορισμένοι με ηθικά πρότυπα που θα μπορούν να κατανοούν τη φτώχεια · και ότι πολλές βασικές επαφές και παίκτες θα

μπορούσαν να επωφεληθούν από την εκπαίδευση από «ειδικούς εκ πείρας», όπως έχει αρχίσει να γίνεται στο Βέλγιο.

Θέματα που παραμένουν ανοιχτά

Θέματα που εκκρεμούν από προηγούμενες Συναντήσεις – θέσεις εργασίας, διάκριση και ρατσισμός, απελευθέρωση των υπηρεσιών και υποστήριξη για μηχανισμούς και δίκτυα κατά της φτώχειας – αποσαφηνίστηκαν και ενημερώθηκαν, αλλά ακόμη δεν έχουν διερευνηθεί πλήρως.

Η πρόσβαση στην εργασία παραμένει ένα έντονο πρόβλημα · φτωχοί δεν είναι πλέον οι μη έχοντες εργασία, αλλά και αυτοί που εργάζονται: **14 εκατομμύρια φτωχοί εργαζόμενοι στην Ευρώπη**. Είναι ένα ποσοστό που προκαλεί απορία και θέτει υπό αμφισβήτηση το ξεχειλίσιμα των σλόγκαν όπως «θέσεις εργασίας και ανάπτυξη είναι ο δρόμος για την αντιμετώπιση της φτώχειας». Η μεγαλύτερη ανάπτυξη και οι περισσότερες θέσεις εργασίας δεν σημαίνουν λιγότερη φτώχεια. Σε περίπτωση που επιβεβαιωθεί η διαπίστωση αυτή, η Κομισιόν έχει δεσμευτεί να λάβει μέτρα προς τις κυβερνήσεις.

Τα **συνδικάτα ασχολούνται** με την καταπολέμηση της φτώχειας σε συνεργασία με όλους τους κοινωνικούς και πολιτικούς παίκτες. Η απόλυτη αναγκαιότητα παγίωσης ενός ελάχιστου εισοδήματος τέθηκε στο προσκήνιο και λαμβάνει την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Κομισιόν.

Ο κοινωνικός αποκλεισμός είναι ακόμη χειρότερος για τους μετανάστες και τις μειονότητες.

Η μάχη κατά της φτώχειας δεν μπορεί να διαχωριστεί από αυτόν μαζί με τη διάκριση και το ρατσισμό που, όπως τόνισε η Κομισιόν, είναι ζήτημα δικαιωμάτων για τους νόμιμους μετανάστες στην Ευρώπη.

Η απελευθέρωση των υπηρεσιών αποτέλεσε ακόμη μία ανησυχία: ενώ η συζήτηση επί της έννοιας των υπηρεσιών γενικού συμφέροντος μπορεί να συνεχίζεται και υπάρχει μία ευρωπαϊκή αναφορά σχετικά με παγκόσμιες υπηρεσίες, όπως ο ηλεκτρισμός και το νερό να είναι οικονομικά προσιτές, παραμένει το γεγονός ότι καμία από αυτές τις υπηρεσίες δεν έχει απελευθερωθεί. Το μόνο που μπορεί να κάνει η Ευρώπη είναι να υπενθυμίσει στις κυβερνήσεις την ανάγκη να ικανοποιήσουν τις κανονιστικές ευθύνες τους για την παροχή «παγκόσμιων αγαθών».

Και όσον αφορά τις κοινωνικές υπηρεσίες και υπηρεσίες υγείας;

Υπήρξε παγκόσμια συμφωνία ότι οι κοινωνικές υπηρεσίες και οι υπηρεσίες υγείας δεν θα περιληφθούν στην Ευρωπαϊκή οδηγία σχετικά με υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά.

Παραμένει ανάγκη η δημιουργία πιο αποτελεσματικών δικτύων για την καταπολέμηση της φτώχειας, ειδικά μέσω καλύτερης επιδότησης.

Η συμμετοχή ατόμων που βιώνουν φτώχεια;

Η απόρριψη των Γάλλων και των Ολλανδών της συνταγματικής συνθήκης αποτελεί μικρότερη προσβολή προς την Ευρώπη σε σχέση με την αποτυχία της να επικοινωνήσει και να ενημερώσει, καθώς και αποτελεί μία υπενθύμιση της σπουδαιότητας του τοπικού, «πρόσωπο με πρόσωπο», επιπέδου σε μία Ευρώπη που επεκτείνεται σταθερά. Αυτό το επίπεδο λήψης αποφάσεων και συμμετοχής είναι πάρα πολύ σημαντικό για την καταπολέμηση της φτώχειας.

Ένα εθελοντικό κοινοτικό (κυκλοφοριακό) σύστημα που εκτείνεται από το τοπικό στο Ευρωπαϊκό επίπεδο υπάρχει ή αναπτύσσεται για την καταπολέμηση της φτώχειας: αναπτύσσονται δίκτυα που διευκολύνουν μία αμφίδρομη εκ των άνω προς τα κάτω ροή · μέχρι τώρα είναι υποανάπτυκτα, αλλά το μόνο που χρειάζονται είναι ενδυνάμωση για να εδραιωθεί ένας διάλογος που βρίσκεται σε πρόοδο. Η προώθηση της συμμετοχής επίσης περιλαμβάνει τη δημιουργία δομών και μηχανισμών που θα ενθαρρύνουν την κυκλοφορία του 'αίματος' σε όλο το (κοινωνικό) σώμα.

Θα πρέπει να εδραιωθεί ο διάλογος με την Ευρώπη, αλλά και με βασικές επαφές και τοπικούς πολιτικούς, οι οποίοι επίσης προβάλλουν την εικόνα της φτώχειας και έχουν τη δυνατότητα να την απεικονίσουν αρνητικά μέσω των ποσοστών ή θετικά με την εφαρμογή συντονισμένων πολιτικών.

Το τοπικό επίπεδο, εθελοντικά δίκτυα, συνεχής διάλογος μεταξύ ατόμων που βιώνουν φτώχεια, οι οργανισμοί τους και οι διαμορφωτές πολιτικών, συντελώντας με ειδικές γνώσεις και εμπειρίες ως τα θεμέλια μιας νέας κοινωνικής Ευρώπης βασισμένης στην αλληλεγγύη, στην οποία Ευρώπη η καταπολέμηση της φτώχειας ενσωματώνεται σε όλες τους τομείς όπου υπάρχει αποκλεισμός: αυτά ειπώθηκαν και έλαβαν χώρα στην 4^η Συνάντηση. Και όλοι οι μετέχοντες έμαθαν κάτι ο ένας από τον άλλο, όλοι έχουν κάτι να δώσουν, όλοι μπορούν και θέλουν να συνεισφέρουν στη δημιουργία μιας πιο δίκαιης κοινωνίας.

Επομένως, που είναι η παρακώλυση;

Πιθανώς, κάπου στο ενδιάμεσο:

- η εκπαίδευση επαγγελματιών κοινωνικών υπηρεσιών και εκπαιδευτών στο πώς να συνεργάζονται
- η ανάπτυξη της συνειδητοποίησης στην διοίκηση πρώτης γραμμής
- η παραπαίουσα ενσωμάτωση, δηλαδή ελάχιστη ενσωμάτωση παικτών, οι οποίοι επίσης επηρεάζουν τη δημιουργία της φτώχειας, όπως το ποινικό σύστημα δικαιοσύνης, η εκπαίδευση (από βασική έως εξειδικευμένη), παροχή μέριμνας, μεταφορές, αστικός σχεδιασμός και ανάπτυξη...για να αναφέρουμε τα πιο προφανή.
- η διάλυση του φόβου κύλισης στη φτώχεια: που γίνεται αντικείμενο εκμετάλλευσης ορισμένων επιφανειακών ΜΜΕ που έχουν στόχο τον εντυπωσιασμό και κίνητρο το κέρδος και συχνά είναι ανελεύθερα, «ο Κύριος και η Κυρία Μέσος Όρος» θέλουν να συνεχίσουν να αντιλαμβάνονται εαυτούς ότι δεν κινδυνεύουν από τη φτώχεια. Ωστόσο, πρόκειται για μία αυταπάτη που δεν ανταποκρίνεται στον κλονισμό της πραγματικότητας της φτώχειας, πράγμα που δείχνει πόσο λεπτή είναι η γραμμή

μεταξύ της κοινωνικής ένταξης και του αποκλεισμού, αφήνοντας καμία αμφιβολία στους «Κύριο και Κυρία Μέσο Όρο» ότι αύριο μπορεί να αποκλειστούν.

Η εξαιρετική καινοτομία της 4^{ης} Συνάντησης είναι να ανοίξει ο διάλογος μεταξύ των «πρέσβων» των ατόμων που βιώνουν φτώχεια και των «προσκεκλημένων μετεχόντων», των βασικών επαφών σε επίσημα επίπεδα και σε επίπεδα λήψης αποφάσεων. Επιμένουν ότι ο διάλογος πρέπει να συνεχιστεί, ότι «η καλύτερη κατανόηση πηγάζει από τη συζήτηση με φυσική παρουσία» και ότι η Ευρωπαϊκή Στρατηγική της Λισαβόνας πρέπει να προωθηθεί.

Φτώχεια είναι...

Όταν όλοι, η οικογένειά σου και η κοινωνία σου γυρίζουν την πλάτη.

Μία σκληρή ζωή.

Να μην μπορείς ποτέ να κάνεις σχέδια ή να λαμβάνεις αποφάσεις.

Να μην ζεις ουσιαστικά, απλά να υπάρχουν.

Να χάνεις την αξιοπρέπειά σου.

Να απομονώνεσαι μέρα με τη μέρα όλο και περισσότερο από την κοινωνία.

Το χειρότερο όλων, να μην έχεις δικαιώματα, παρά μόνο υποχρεώσεις.

Αποσπάσματα από τη βιντεοσκόπηση της 3^{ης} Συνάντησης

Εισαγωγή

Στο πρώτο μισό του 2001, υπό τη Βελγική Προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο Υπουργός Κοινωνικής Ενσωμάτωσης, κύριος Vande Lanotte, πρότεινε την ιδέα μιας Ευρωπαϊκής Συνάντησης ατόμων που βιώνουν φτώχεια με θέμα «Κι εμείς συμμετέχουμε στην Ευρώπη». Η Συνάντηση που οργανώθηκε συνδέθηκε με τη Στρατηγική της Λισαβόνας της ΕΕ, που αποφασίστηκε το 2000, και εστίασε στην εξάλειψη της φτώχειας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα μέχρι το 2010. Η Στρατηγική ενσωματώθηκε στη Σύνοδο Κορυφής στη Νίκαια το 2002 με στόχους που περιλάμβαναν την **κινητοποίηση όλων των σχετικών φορέων, καθώς και ατόμων που βιώνουν φτώχεια**.

Συνεπώς, το Δεκέμβριο του 2001 έλαβε χώρα στις Βρυξέλλες η πρώτη Ευρωπαϊκή Συνάντηση ατόμων που βιώνουν φτώχεια, με τη μορφή μιας διήμερης σειράς συζητήσεων μεταξύ εκπροσώπων από διάφορες χώρες της ΕΕ με γενικό θέμα τη συμμετοχή και ειδικότερα θέματα όπως στέγαση, εργασία, εισόδημα και υγεία.

Στο τέλος της Συνάντησης, οι εκπρόσωποι ζήτησαν την προώθηση αυτής της ανταλλαγής απόψεων και ο Βέλγος Υπουργός δεσμεύτηκε να οργανώσει μία 2^η Συνάντηση.

Το 2003, η Ελληνική Προεδρία έλαβε την πρωτοβουλία και υποστήριξε την ιδέα των περιοδικών Ευρωπαϊκών Συναντήσεων. Οι ομάδες εκπροσώπων επέστρεψαν στις Βρυξέλλες για να συζητήσουν για τη συμμετοχή και ειδικότερα να εντοπίσουν τα εμπόδια και τα κίνητρα για συμμετοχή.

Η σπουδαιότητα των ατόμων που βιώνουν φτώχεια και συμμετέχουν στην υλοποίηση της Στρατηγικής της Λισαβόνας έγινε ξεκάθαρη: οι καλές πρακτικές συμμετοχής βελτιώνουν τη συνάφεια των αποφάσεων και την υλοποίηση των διαδικασιών. Μία 3^η Συνάντηση έλαβε χώρα υπό την Ιρλανδική Προεδρία το 2004 με στόχο της καλές πρακτικές συμμετοχής. Η διαδικασία του διαλόγου εδραιώθηκε και οι Συναντήσεις αποτέλεσαν τμήμα της ευρωπαϊκής ημερήσιας διάταξης.

Φέτος η Προεδρία του Λουξεμβούργου ανέλαβε την πρωτοβουλία, διοργανώνοντας την 4^η Συνάντηση με θέμα: **Εικόνες και αντιλήψεις της φτώχειας.**

Σκοποί και στόχοι της 4^{ης} Συνάντησης

Το ευρύτερο πλαίσιο των συναντήσεων αυτών είναι η Στρατηγική Ένταξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης που βασίζεται στην Ανοιχτή Μέθοδο Συντονισμού με τα Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Ένταξη (NAPs Inclusion) ως κεντρικό στοιχείο.

Εικόνες και αντιλήψεις της φτώχειας: Γιατί αυτό το θέμα;

Στις Ευρωπαϊκές Συναντήσεις μεταξύ 2001 και 2003, η αντίληψη της φτώχειας ανέκυπτε τόσο συχνά που έπρεπε να επιληφθεί. Επομένως, η 4^η Συνάντηση επιδιώκει να διερευνήσει το θέμα εικόνα και αντιλήψεις της φτώχειας και τον αντίκτυπο που έχουν αυτές οι αντιλήψεις στην ανάπτυξη και υλοποίηση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Ένταξης με προοπτική να διευκολύνει όσους διαμορφώνουν τις απόψεις αυτές για να συμβάλλουν στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Οι στόχοι της 4^{ης} Συνάντησης:

- Να αναπτυχθεί μια δημιουργική διαδικασία εκμάθησης και ένα φόρουμ για συζήτηση όπου οι μετέχοντες μπορούν να μοιράζονται τις εμπειρίες συμμετοχής τους και έτσι να αποκτήσουν μεγαλύτερη επαφή με την κοινωνία.
- Να ενισχυθεί η δυνατότητα των μετεχόντων να συνεισφέρουν στο έργο των μη κυβερνητικών οργανισμών που καταπολεμούν τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό και να αναπτυχθεί επαφή με εκπροσώπους δημόσιων φορέων και άλλων παικτών.
- Να προωθηθεί η ανάμιξη του κόσμου που βιώνει φτώχεια και αποκλεισμό, μέσω των οργανισμών που συμμετέχουν, στην ανάπτυξη, υλοποίηση και αξιολόγηση των Εθνικών Σχεδίων Δράσης για την Ένταξη [1].

- Να ενισχυθεί η δέσμευση των οργάνων της ΕΕ στην ανάμιξη ατόμων που βιώνουν φτώχεια και αποκλεισμό, μέσω των οργανισμών που συμμετέχουν, στη διαμόρφωση πολιτικών και την υλοποίηση πολιτικών σε όλα τα επίπεδα.
- Να προοδεύσει ο διάλογος μεταξύ των ατόμων που βιώνουν φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό και εκπροσώπων Ευρωπαϊκών οργάνων, διαμορφωτών πολιτικών και άλλων σχετικών παικτών σχετικά με την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Η Συνάντηση δεν αντικαθιστά τα έργα που έχουν κάνει πολλοί οργανισμοί και δίκτυα που εργάζονται μαζί με άτομα που βιώνουν φτώχεια · αποτελεί περισσότερο αναγνώριση εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Προεδρίας της σπουδαιότητας της φωνής του κόσμου που βιώνει φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό, καθώς και ένδειξη της σπουδαιότητας της ανάμιξής τους με δομημένα δίκτυα που διευκολύνουν την ανάμιξή τους στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων που διαμορφώνουν την κοινωνία.

Για την οργάνωση της 4^{ης} Συνάντησης:

- η Προεδρία του Λουξεμβούργου συγκέντρωσε μια Οργανωτική Επιτροπή εκπροσώπων από το Υπουργείο Οικογένειας και Ενσωμάτωσης του Λουξεμβούργου, τις κυβερνήσεις του Βελγίου και της Αυστρίας (που θα έχει την προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πρώτο μισό του 2006 και θα διοργανώσει την 5^η Συνάντηση), την Ευρωπαϊκή Κομισιόν, το EAPN, ATD Fourth World και FEANTSA.
- είχαν ανατεθεί συντονιστές σε κάθε κράτος-μέλος για να βοηθήσουν με το σχεδιασμό της Συνάντησης και να διασφαλίσουν ότι οι εκπρόσωποι είναι κατάλληλα προετοιμασμένοι.
- το EAPN είχε ως έργο του την υποστήριξη της Οργανωτικής Επιτροπής με την ανάπτυξη των περιεχομένων, των μεθοδολογιών και πρακτικών διευθετήσεων για την 4^η Συνάντηση.

Ο χρόνος και οι πόροι που προορίστηκαν για την εθνική βάση είναι ένα καινούργιο στοιχείο στην οργάνωση των Συναντήσεων και απέφεραν εντυπωσιακά αποτελέσματα.

[1] ακρωνύμιο: NAPs

Εναρκτήρια συνεδρία

Κύριος Bruno GONCALVEZ, μετέχων στην 3^η Συνάντηση (Πορτογαλία)

Θα ήθελα να ξεκινήσω ανακαλώντας ότι το άτομο που είχε αναλάβει το έργο που μου τυγχάνει σήμερα, έκλεισε την προσαγόρευσή της με τα εξής λόγια: «ο καθένας μας είναι πρέσβης στη χώρα του και είμαι βεβαία ότι όλοι μας είμαστε περήφανοι για το ρόλο αυτό». Όλοι μας εδώ σήμερα έχουμε μια μεγάλη ευθύνη. Μεγαλύτερη από την εκπροσώπηση της χώρας μας, είμαστε ομιλητές για την προσωπική μας κοινωνική κατάσταση, ομάδα και για όλους αυτούς που ζουν στην ήπειρο αυτή που βιώνουν φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό και γενικά ποτέ δεν ακούγεται η φωνή τους.

Οι μαρτυρίες ευρωπαίων πολιτών που βιώνουν φτώχεια υποδεικνύουν το μέγεθος του έργου που πρέπει να επιτευχθεί, όχι μόνο από μας αλλά και από μη κυβερνητικούς οργανισμούς, διαμορφωτές πολιτικών σε κάθε κράτος-μέλος και την Ευρωπαϊκή Κομισιόν. Η αλήθεια είναι ότι πρόκειται για μια ευθύνη όλων των πολιτών. Μόνο με τη συλλογική εργασία θα καταφέρουμε να επιτύχουμε τους σκοπούς που έθεσε το Συμβούλιο της Λισαβόνας το 2000 και υλοποίησε η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Κοινωνικού Αποκλεισμού για να δημιουργήσει ένα αποφασιστικό αντίκτυπο στην εξάλειψη της φτώχειας μέχρι το 2010.

Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Κοινωνικού Αποκλεισμού απαιτεί από κάθε κράτος να συντάξει ένα Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον κοινωνικό αποκλεισμό ως μέσο υλοποίησης της Στρατηγικής. Αυτό το έτος μας φέρνει σχεδόν στα μισά της προθεσμίας για την εξάλειψη της φτώχειας. Και το ερώτημα είναι: τι δείχνει η αξιολόγηση; Οτιδήποτε έχει γίνει μέχρι τώρα θα καταφέρει να επιτύχει τους σκοπούς του 2010; **69 εκατομμύρια άτομα είναι αρκετά μεγάλος αριθμός για να κινητοποιήσει την ευρωπαϊκή κοινωνία;** Ή θα πρέπει να αυξηθεί για να αποτελέσει η καταπολέμηση της φτώχειας μία

πραγματική προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης; Δεν το αναφέρουμε για να φέρουμε την καταστροφή · εγώ θα ήθελα απλά να αναρωτηθούμε εάν βρισκόμαστε στο σωστό δρόμο.

Εγώ είμαι Πορτογάλος, Αθίγγανος και Ευρωπαίος.

Και αυτό το αναφέρω για κάποιο λόγο: Είμαι μέλος μιας κοινότητας που είναι παρούσα σε κάθε χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η οποία επηρεάζεται από τη διεύρυνση. Με την είσοδο της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας το 2007, θα υπάρχουν περίπου 10 εκατομμύρια Ρόμα πολίτες στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στην πραγματικότητα, οι Ρόμα πάντα είχαν αυτή την ευρωπαϊκή διάσταση, πολύ πριν τη Συνθήκη της Ρώμης και ακόμη πολύ πριν τεθούν τα πρόσφατα σύνορα. Υπάρχουμε στην Πορτογαλία και την Ευρώπη εδώ και 500 χρόνια · πάντοτε υπήρξαμε μεταναστευτικός λαός, που συνεχώς αναζητούσαμε νέους ορίζοντες και βιώναμε συχνά οικτρή φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό. Δυστυχώς, δεν είμαστε οι μόνοι που παλεύουμε εδώ και τόσα πολλά χρόνια για τα δικαιώματά μας και την ιθαγένειά μας και μας έχουν αρνηθεί αυτά τα δικαιώματα.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση των 25 (σύντομα των 27) μας προσφέρει ευκαιρίες για αυξημένη κινητοποίηση και κοινωνική ένταξη μέσω της εργασίας, στέγασης, υγείας, εκπαίδευσης και πολιτικής συμμετοχής. Ωστόσο, υπάρχουν πολλά ακόμη να γίνουν.

Πιστεύω ότι μόνο μία κοινωνική Ευρώπη που θα εγγυάται πρόσβαση στα δικαιώματα, σεβασμό προς τις θεμελιώδεις αρχές μιας αξιοπρεπής ζωής για όλους, ανεξάρτητα από τη χώρα, την εθνικότητα, τη θρησκεία ή το γένος του καθενός μπορεί να προσφέρει πλήρη εθνικότητα. Αυτά αναμένω από την Ευρώπη – μια Ευρώπη που πραγματικά διασφαλίζει ίσα δικαιώματα και την ευκαιρία για όλους τους πολίτες να συμμετέχουν σε όλες τις πτυχές της ζωής, που η φωνή τους μπορεί να αγγίξει τοπικές, εθνικές και ευρωπαϊκές δομές. Αυτός ο σεβασμός και η επικοινωνία είναι οι μόνοι τρόποι για να επιτύχουμε μια πραγματική κοινωνική Ευρώπη.

Αυτές οι Συναντήσεις είναι μία ευκαιρία για όλους εμάς που βιώνουμε φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό. Για δύο μέρες, είμαστε η φωνή των ομάδων που ποτέ δεν πίστεψαν ή δεν τόλμησαν να πιστέψουν ότι οι φωνές τους θα ακούγονταν στη χώρα τους, με ακόμη λιγότερο απήχηση στις Βρυξέλλες.

Δεν διακηρύττουμε ότι μιλάμε εξ ονόματος όλων των φτωχών και αποκλεισμένων. Δεν έχουμε τη νομιμότητα αυτή, αλλά έχουμε οριστεί δημοκρατικά σε μαζικές συναντήσεις στις χώρες μας. Έχουμε την ευκαιρία να λάβουμε μέρος στην παρούσα Συνάντηση, ενδεχομένως για την πρώτη φορά στη ζωή μας. Ωστόσο, αυτό μας αποδίδει το καθήκον να κάνουμε τα μέγιστα μετά την 4^η Συνάντηση για να φροντίσουμε ότι αυτή η διαδικασία θα συνεχιστεί. Είναι καθήκον μας να ασκήσουμε πίεση, να ωθήσουμε όλους τους πολιτικούς ηγέτες σε όλα τα επίπεδα να κατανοήσουν την ανάγκη για συνέχιση στις συμμετοχικές διαδικασίες, να πραγματοποιηθεί η κλήση για συνάθροιση των προηγούμενων Συναντήσεων: κι εμείς συμμετέχουμε στην Ευρώπη!

Θα ήθελα να υπογραμμίσω τη συνάφεια του φετινού θέματος «η εικόνα της φτώχειας». Είναι πολύ δύσκολο να καταπολεμήσουμε τη φτώχεια και να προωθήσουμε την ενεργή συμμετοχή όλων των παικτών από τη στιγμή που ένα μεγάλο τμήμα της ευρωπαϊκής κοινωνίας συνεχίζει να έχει μια αρνητική εικόνα της φτώχειας και των φτωχών. Είναι πολύ δύσκολο να πείσουμε τον κόσμο που βιώνει φτώχεια ότι η κατάστασή τους μπορεί να αλλάξει, όταν συνεχώς τους κάνουμε να νιώθουν ένοχοι: είναι δικό τους φταίξιμο που είναι φτωχοί και αυτοί φταίνε για την κατάσταση.

Η μάχη κατά της φτώχειας είναι καθημερινή δουλειά για όλους μας. Για να δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες για να παλέψουμε για την εξάλειψη της φτώχειας, επιβάλλεται να δείξουμε ένα άλλο πρόσωπο της φτώχειας, ένα πρόσωπο που να δείχνει ότι μπορεί να υπάρξει ένας διαφορετικός κόσμος. Γι' αυτό, πρέπει να μιλήσουμε, να κατανοήσει ο ένας τον άλλο, να διαλύσουμε τις αυταπάτες στις προκαταλήψεις και τα στερεότυπα που περιθωριοποιούν όλους εκείνους που για οποιοδήποτε λόγο αντιμετωπίζουν τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Θα σας αφήσω με μία τσιγγάνικη παροιμία:

«Μπορείς να ιππεύσεις ένα άλογο από την ανάποδη, αλλά το άλογο πάντα θα κινείται μπροστά.»

Η Ευρώπη θα δημιουργηθεί μόνο εάν όλοι μας βάλουμε ένα χεράκι.

**Κυρία Marie-Josée JACOBS, Υπουργός Οικογένειας και Ενσωμάτωσης,
Λουξεμβούργο**

Πριν από ένα χρόνο, είχα την τιμή να προσκαλεστώ για να παραστώ στην εναρκτήρια συνεδρία της «3^{ης} Συνάντησης των Ατόμων που Βιώνουν Φτώχεια» που οργάνωσε η Ιρλανδική Προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Απευθυνόμενοι στους μετέχοντες της 3^{ης} Συνάντησης το Μάιο του 2004, τους ενημέρωσα ότι σχεδιάζα να αναλάβω το 2005 την οργάνωση της 4^{ης} Συνάντησης υπό της Προεδρίας του Λουξεμβούργου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πιστεύω ότι μπορώ να πω ότι αυτή η 4^η Συνάντηση επιβεβαιώνει το γεγονός ότι αυτό το είδος εκδήλωσης πραγματικά αρχίζει να αποτελεί θεσμό ως απαραίτητο στοιχείο της διαδικασίας κοινωνικής ένταξης της Κοινότητας.

Το γεγονός ότι η Προεδρία του Λουξεμβούργου δύναται να συνεισφέρει σε αυτή τη θεσμοθέτηση οφείλεται επίσης στη σημαντική υποστήριξη που έχει λάβει.

Η υποστήριξη αυτή έχει προέλθει από την Κυβέρνηση του Βελγίου και την Κυβέρνηση της Αυστρίας καθώς και από τη Διεύθυνση Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Κομισιόν. Θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους αυτούς για τη δέσμευσή τους στην 4^η Συνάντηση. Επίσης, οφείλω να επαινέσω ολόκληρο το δίκτυο του EAPN για την

άριστη δουλεία που έχει κάνει, καθώς και τους εθνικούς εκπροσώπους και τους συντονιστές τους για την 4^η Συνάντηση.

Όπως και οι προηγούμενες Συναντήσεις, έτσι και η 4^η Συνάντηση απευθύνεται σε έναν από τους τέσσερις κοινούς στόχους που υιοθέτησε η Ευρωπαϊκή Ένωση για την καταπολέμηση της φτώχειας. Ο στόχος απαιτεί την κινητοποίηση όλων των σχετικών φορέων και προτρέπει τα κράτη-μέλη να προωθήσουν την προσωπική έκφραση του κόσμου που βιώνει αποκλεισμό να μιλήσει για την κατάστασή του και τις πολιτικές που τους επηρεάζουν.

Οργάνωσα την 4^η Συνάντηση για να δείξω τη δέσμευσή μου στο στόχο αυτό, μία δέσμευση που βασίζεται σε βαθιά πεποίθηση, όπως είχε πει ο Καθηγητής Ο' Cinnéide του Πανεπιστημίου Maynooth της Ιρλανδίας που προέδρευσε στην 3^η Συνάντηση.

«Οι πολιτικοί διαμορφωτές στρατηγικών με τις καλύτερες προθέσεις και με την καλύτερη πληροφόρηση δεν μπορούν να ισχυρίζονται ότι αναπτύσσουν πολιτικές, προγράμματα ή πρακτικές για να καταπολεμήσουν τη φτώχεια χωρίς να έχουν ιδέα για το τι σημαίνει φτώχεια, εφόσον τα μόνα άτομα που μπορούν να μιλήσουν για τη φτώχεια είναι τα άτομα που τη βιώνουν».

Η κυρία Quintin μίλησε στο ίδιο πνεύμα στην 3^η Συνάντηση, λέγοντας ότι *«Η εποχή που οι πολιτικές πλάθονταν από ένα σωρό δημοσίων υπαλλήλων που 'γνώριζαν' τι είναι καλύτερο έχει τελειώσει. Σήμερα, στις πολιτικές αποφάσεις έχει μεγαλύτερη βαρύτητα αυτό που λένε οι άμεσα ενδιαφερόμενοι».*

Κατά τη διάρκεια της διήμερης Συνάντησης, θα δοθεί η ευκαιρία στα μέλη των πολλών εθνικών ομάδων εκπροσώπων να μιλήσουν ως πρέσβεις των φτωχών πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των οποίων ο αριθμός συνεχίζει να μας απασχολεί.

Το θέμα που θα διερευνήσουν είναι η εικόνα της φτώχειας και ο αντίκτυπος της εικόνας αυτής στις πολιτικές ένταξης.

Και πόσο ευρύ είναι το θέμα αυτό!

Θα ξεκινήσω τα εισαγωγικά μου σχόλια επί του θέματος με δύο παραθέσεις από τον Paul Ricoeur, το μεγάλο Γάλλο φιλόσοφο, ο οποίος απεβίωσε μόλις στα τέλη Μαΐου.

Η πρώτη παράθεση αποκαλύπτει τον ανθρωπισμό του Paul Ricoeur, *«Το συντομότερο μονοπάτι από εσένα προς τον εαυτό σου είναι μέσω κάποιου άλλου»*.

Η δεύτερη παράθεση συνοψίζει το θέμα της 4^{ης} Συνάντησης: *«Οι αντιλήψεις των άλλων μπορούν να μας απελευθερώσουν, αλλά συνάμα να μας φυλακίσουν»*.

Οι άνθρωποι που βιώνουν φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό συχνά φυλακίζονται από την εικόνα που δημιουργείται για αυτούς μέσω των αντιλήψεων των άλλων, των αντιλήψεων ατόμων που δεν γνωρίζουν τι σημαίνει φτώχεια.

Κατά την προετοιμασία της 4^{ης} Συνάντησης, το EAPN συνέθεσε ένα έγγραφο με τα σχόλια των εκπροσώπων επί ορισμένων θεμάτων κατά τη διάρκεια των τριών προηγούμενων Συναντήσεων. Στη συλλογή αυτή, ανακάλυψα την εξής απλή ωστόσο αληθινή πρόταση: *«Η εικόνα των φτωχών είναι λανθασμένη»*.

Πολύ συχνά, πάρα πολύ συχνά, οι φτωχοί αποτελούν στερεότυπα. Θα σας εξηγήσω αυτές τις αρνητικές απεικονίσεις με ένα παράδειγμα, το οποίο μου είναι οικείο λόγω της θέσης μου ως Υπουργός για το κατώτατο εισόδημα.

Από το 1986, το Λουξεμβούργο έχει το δικαίωμα σε κατώτατο εισόδημα, που συνήθως ορίζεται με το γαλλικό ακρωνύμιο RMG. Είναι θεμελιώδης αρχή της δημοκρατικής νομιμότητας για τα άτομα ως μεμονωμένες οντότητες να εξασκούν τα δικαιώματά τους ως πολίτες και να συμμετέχουν στην κοινοτική ζωή διεκδικώντας τα δικαιώματά τους. Ωστόσο, 19 χρόνια μετά τη δημιουργία αυτού, το δικαίωμα σε κατώτατο εισόδημα ακόμη φέρει μια κοινωνική ταμπέλα. Αυτό το είδος της ταμπέλας αποτελεί επίθεση στην

ταυτότητα εκείνων που διεκδικούν το δικαίωμά τους στο κατώτατο εισόδημα και μαρκάρονται ως «RMΓάδες» (“RMGers”) (τρακαδόροι επιδομάτων).

Η κατάσταση αυτή τους στιγματίζει και διαστρεβλώνει την αντίληψη των κοινωνικών πραγματικοτήτων. Υποβαθμίζοντας τον κόσμο που διεκδικεί το δικαίωμά του στο κατώτατο εισόδημα στη θέση των «RMΓάδων» (“RMGers”) είναι σαν να τον κατατάσσουμε σε κάποια ξεχωριστή κατηγορία ανθρώπων, παρόλο που είναι μια μικτή ομάδα όπως κάθε άλλη.

Αντιμετωπίζοντας το άτομο μόνο ως «τρακαδόρο επιδομάτων» αμφισβητούμε την ταυτότητα και την προσωπική του εικόνα: μία πτυχή της κατάστασής του, δηλαδή το πρόβλημα των ανεπαρκών πόρων, καθορίζει το ποιος είναι σε κάθε τομέα!

Για να παραποιήσω τη φράση του Paul Ricoeur, «Οι αντιλήψεις των άλλων παγιδεύουν το άτομο στην εικόνα των ‘RMΓάδων’».

Πολλοί από εσάς υποφέρετε από την παγίδευση αυτή. Επίσης, γνωρίζουν πόσο δύσκολη είναι η απελευθέρωση: είστε μοναδικά μεμονωμένα άτομα, ξεχωριστά από τον καθένα, ωστόσο οι άλλοι ακόμη σας προσδίδουν την εικόνα των «RMΓάδων».

Μπορείτε να τραγουδήσετε ή να πλέξετε, να είστε ένας επιτυχημένος αθλητής ή να παίζετε το βιολί σαν τον Παγκανίνι, είστε μητέρα, πατέρας, αδελφή, αδελφός, ένα αφοσιωμένο μέλος συνδικάτου, μία ανένδοτη φεμινίστρια, ένα σοβαρό άτομο ή οπτιμιστής, οτιδήποτε..., στα μάτια των άλλων πάντοτε θα είστε «RMΓάδες», τρακαδόροι επιδομάτων.

Πάντοτε θα αντιπαραθέτω τη χρήση αυτού του όρου και την εικόνα που δημιουργεί, η οποία ταπεινώνει και αποπροσωποιεί.

Υπάρχει λόγος που η Συνάντηση που μας φέρει σήμερα κοντά θα πρέπει να καλείται «Συνάντηση ατόμων που βιώνουν φτώχεια»!

Οι φωτογραφίες των μετεχόντων δημοσιεύθηκαν στις πρώτες σελίδες της αναφοράς της 3^{ης} Συνάντησης. Και για αυτό υπήρχε λόγος! Οι φωτογραφίες αυτές δεν απεικονίζουν αόριστες οντότητες, αλλά μεμονωμένα άτομα: άνδρες και γυναίκες, μερικοί μεγαλύτεροι, μερικοί νεότεροι, άνθρωποι με διαφορετικό χρώμα επιδερμίδας και εκφράσεις, με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά σημάδια που τους καθιστούν αμέσως αναγνωρίσιμους.

Οι φωτογραφίες αυτές μεταφέρουν ένα δυνατό μήνυμα: εάν η φτώχεια σημαίνει την έλλειψη εισοδήματος και προσοδοφόρας εργασίας, την έλλειψη κοινωνικής ισχύς, ενδυνάμωσης, συμμετοχής στην κοινωνική ζωή και υπόστασης, αυτοί που είναι ευάλωτοι σε αυτά τα πράγματα δεν μπορεί να συνοψίζονται ως «οι φτωχοί».

Πρώτο και κυριότερο, αυτοί οι άνδρες και οι γυναίκες είναι «άτομα» και έπειτα είναι «άτομα που βιώνουν φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό».

Σε προηγούμενη Συνάντηση, μία ομάδα εκπροσώπων απαίτησε ότι «τα αποκλεισμένα άτομα θα πρέπει να δώσουν μια ενεργή εικόνα του εαυτού τους, των ικανοτήτων τους να λάβουν πρωτοβουλίες για να αλλάξουν τη ζωή τους και να μιλήσουν ως σύλλογοι».

Το αίτημα αυτό εκφράζει την απόρριψη της αρνητικής εικόνας της φτώχειας. Ωστόσο, η δύναμη των εικόνων και των περιγραφών έχει κι άλλες προεκτάσεις. Οι εικόνες μαζί με επεξηγήσεις για τη φτώχεια επηρεάζουν τις προσεγγίσεις πολιτικών σχετικά με τη φτώχεια.

Ο ερευνητής Peter Townsend που έχει μελετήσει πολύ διεξοδικά τα ζητήματα της φτώχειας έδωσε την εξής διαφορούμενη κρίση επί του θέματος, «*Η οποιαδήποτε επεξήγηση της φτώχειας περιλαμβάνει μια υποκρυπτόμενη συνταγή πολιτικής*».

Επομένως, η 4^η Συνάντηση έχει δίκιο που απευθύνεται στις εικόνες και τις αντιλήψεις της φτώχειας!

Σε αναφορά που γράφηκε τον Οκτώβριο του 2002 για την Ευρωπαϊκή Κομισιόν, πιο συγκεκριμένα για τη Διεύθυνση στην οποία είναι επικεφαλής η κυρία Quintin, ο ερευνητής Serge Paugam έθεσε το εξής αξίωμα, *«Είναι λιγότερο πιθανό για μια χώρα να αναπτύξει φιλόδοξες κοινωνικές πολιτικές σε περίπτωση που πολλοί από τους πολίτες της αντιμετωπίζουν τη φτώχεια ως πρόβλημα ατομικής ευθύνης, ενώ αντιθέτως, μια χώρα θα είναι περισσότερο πρόθυμη να αφιερώσει πόρους στην καταπολέμηση της φτώχειας εάν οι πολίτες της αντιμετωπίσουν το πρόβλημα αυτό ως αποτέλεσμα συστηματικής αδικίας που καταδικάζει τα πιο στερημένα θύματά της σε μία ενιαία μοίρα»*.

Σε αυτό το πλαίσιο, χαίρομαι που μπορώ να παραθέσω τα λόγια του Προέδρου της 4^{ης} Συνάντησης, του Καθηγητή Schaber, ο οποίος μελετάει τη σχέση ατόμων και φτώχειας από το 1974.

Σε μια μελέτη για τη διαρκή φτώχεια που πραγματοποιήθηκε για την Κομισιόν το 1982, παρατήρησε ότι *«τα μισά άτομα που ερωτήθηκαν στρέφονται προς το άτομο ως την αιτία της φτώχειας και τα άλλα μισά προς την κοινωνία»*.

Πώς έχουν αλλάξει αυτές οι αντιλήψεις για τη φτώχεια;

Η Αναφορά του Paugam το 2002 απαντάει στο ερώτημα αυτό.

Η αναφορά δείχνει ότι και στα 14 κράτη-μέλη που συμπεριλήφθηκαν, το 17% των ατόμων που ερωτήθηκαν απέδωσαν τη φτώχεια στην αδυναμία, ενώ το 31% την απέδωσε στην αδικία.

Οι διαφορές σε εθνικές αντιλήψεις είναι τεράστιες: δηλαδή, 29% των Πορτογάλων, αλλά 8% των Σουηδών βλέπουν την αδυναμία ως την αιτία της φτώχειας κι ενώ 50% των Αν. Γερμανών την αποδίδουν στην αδικία, μόνο 12% των Δανών έχουν την ίδια εντύπωση.

Επίσης, η ίδια αναφορά ανακάλυψε ότι γενικά το ποσοστό της «αδυναμίας» βρίσκεται σε άνοδο, ενώ η «αδικία» πέφτει κατακόρυφα. Αυτή η αυξανόμενη δυσμενής αντίληψη της

φτώχειας από το γενικό κοινό με ανησυχία. Θα μπορούσε να ληφθεί ως κίνητρο για την αποδυνάμωση των πολιτικών κοινωνικής ένταξης. Όχι από μένα! Εγώ έχω αντίθετη άποψη – ότι σε μια Ευρωπαϊκή Ένωση με 69 εκατομμύρια άτομα που είναι εκτεθειμένα στον κίνδυνο της φτώχειας και 14 εκατομμύρια φτωχών ατόμων που εργάζονται, είναι ανάγκη να ενδυναμώσουμε τις πολιτικές κοινωνικής ένταξης.

Συχνά κάνουμε λόγο για τις πολιτικές αυτές από την άποψη της καταπολέμησης της φτώχειας: η καταπολέμηση λανθασμένων εικόνων της φτώχειας που μπορεί να οδηγήσει στην ανάπτυξη λανθασμένων πολιτικών για τα άτομα που ζουν στη φτώχεια θα πρέπει να αποτελέσει μέρος αυτής της μάχης.

Η 4^η Συνάντηση έχει ως στόχο να εντοπίσει τους καλύτερους τρόπους για την επίτευξη αυτού.

Κόριος Christian DUPONT, Υπουργός Δημόσιας Υπηρεσίας, Κοινωνικής Ενσωμάτωσης, Αστικών Πολιτικών και Ίσων Ευκαιριών, Βέλγιο

Η παρούσα 4^η Συνάντηση αποτελεί μία βασική εκδήλωση στη τρέχουσα μάχη που πρέπει να διεξαχθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο για να εξλειφθεί η φτώχεια. Τα καπρίτσια της ευρωπαϊκής ενσωμάτωσης αποδεικνύουν ότι δεν μπορούν να υπάρξουν βιώσιμες εξελίξεις προς την ευρωπαϊκή ενσωμάτωση χωρίς την εδραίωση μιας πραγματικής κοινωνικής Ευρώπης: μια Ευρώπη που είναι σε επαφή με την κοινωνική πρόοδο και τις βασικές ανάγκες των πολιτών της – όλων των πολιτών της, αλλά κυρίως των πιο ευάλωτων. Αυτό θα πρέπει να αποτελέσει κεντρική προτεραιότητα του ευρωπαϊκού έργου.

Θα πρέπει να εκφραστεί σε κάθε στάδιο του έργου της Ένωσης και στη διαδικασία της Λισαβόνας, η οποία θα πρέπει να διευκολύνει την Ευρώπη να συνδυάζει την οικονομική πρόοδο με την προστασία του περιβάλλοντος και την κοινωνική δικαιοσύνη.

Κατά την παρούσα χρονική περίοδο, αξιολογούμε και ρυθμίζουμε τη διαδικασία αυτή. Σε αυτό το καίριο χρονικό διάστημα, το Βέλγιο είναι πεπεισμένο ότι οι διαδικασίες θα πρέπει να συνεχίσουν έτσι ώστε να αποφύγουμε μια ανάπτυξη δύο ταχυτήτων, κατά την οποία η φτώχεια και η κοινωνική ένταξη θα αποτελέσουν δευτερεύοντα ζητήματα κατά τις διαπραγματεύσεις που θα είναι εστιασμένες σχεδόν εξολοκλήρου σε οικονομικά ζητήματα.

Στον αγώνα για μια κοινωνική Ευρώπη, δεν μπορούμε να σιωπήσουμε, να αποκρύψουμε ή να αγνοήσουμε τη φτώχεια. Θα πρέπει να τη συζητήσουμε για να θέσουμε ένα τέλος. Θα πρέπει να έχουμε υπόψη μας ότι δεν αποτελεί μια φρικτή μοιραία κατάσταση. Πρέπει να ξεριζώσουμε τις αιτίες και να τιμήσουμε το εξαίρετο κουράγιο των ανθρώπων, οι οποίοι μέρα με τη μέρα προσπαθούν να ξαναχτίσουν μια κανονική ζωή για τους ίδιους.

Η 4^η Συνάντηση παρέχει τη δυνατότητα να προχωρήσουμε στη μάχη αυτή μέσω ενός ειλικρινούς και εποικοδομητικού διαλόγου. Με κάθε σεμνότητα, μπορώ να πω ότι το Βέλγιο διαθέτει κάποια εμπειρία στο χώρο αυτό. Η πρώτη μας γενική αναφορά με θέμα τη φτώχεια δημοσιεύθηκε το 1994. Δεν θα ήταν υπερβολή να την χαρακτηρίσω ως ορόσημο γεγονός στο Βέλγιο. Δημιουργήθηκε σε στενή συνεργασία με άτομα που βίωναν τη φτώχεια και έθεσε το ρυθμό για την καταπολέμηση της φτώχειας τα τελευταία δέκα χρόνια και άνω.

Γνωρίζουμε ότι απομένουν πολλά ακόμη να γίνουν. Ήδη δέκα χρόνια τώρα, είμαστε στη μέση της αξιολόγησης και ανάπτυξης της διαδικασίας. Και πάλι συνεργαζόμαστε στενά με εκείνα τα άτομα που βιώνουν φτώχεια ή είναι σε άμεση επαφή με αυτά. Στόχος μας είναι να παράξουμε μια νέα αναφορά στο πέρας του 2005 που θα θέσει την πολιτική ημερήσια διάταξη για τα επόμενα δέκα χρόνια. Και αυτό το γεγονός προσδίδει μεγάλη σπουδαιότητα στην 4^η Συνάντηση.

Ας αντλήσουμε έμπνευση από την παρούσα Συνάντηση για να μετατρέψουμε τις συζητήσεις σε συγκεκριμένες πράξεις όταν επιστρέψουμε στις διάφορες εργασίες, συλλόγους και χώρες μας έτσι ώστε τελικά να βοηθήσουν να εξαλείψουμε τη φτώχεια.

Κυρία Ursula HAUBNER, Ομοσπονδιακή Υπουργός Κοινωνικής Ασφάλισης, Γενεών και Προστασίας του Καταναλωτή, Αυστρία

Η Συνάντηση των Ατόμων που Βιώνουν Φτώχεια έχει αποτελέσει πλέον ένα θεσμοθετημένο τμήμα της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Η παρούσα 4^η Συνάντηση είναι πολύ σημαντική από διάφορες απόψεις:

- Η 4^η Συνάντηση εκπληρώνει μια σημαντική συμβολική λειτουργία κάνοντας ορατά τα θέματα της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.
- Μπορεί να βοηθήσει να συγκεκριμενοποιηθούν τα βασικά θέματα της καταπολέμησης της φτώχειας. Επίσης, μπορεί να διατυπώσει σημαντικά μηνύματα σε πολιτικό επίπεδο.
- Οι Συναντήσεις έχουν αρχίσει να αποτελούν ένα φόρουμ για ανταλλαγές και πληροφόρηση. Οι μετέχοντες και οι οργανισμοί τους έχουν αρχίσει να γνωρίζονται μεταξύ τους.
- Οι Συναντήσεις δίνουν φυσική έκφραση σε μία κεντρική πτυχή της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής στην καταπολέμηση της φτώχειας και του αποκλεισμού μέσω της κινητοποίησης όλων των παικτών, καθώς και των ατόμων που βιώνουν φτώχεια/αποκλεισμό.

Οι Συναντήσεις προσφέρουν μία πολύτιμη ευκαιρία για πολύπλευρες ανταλλαγές και για γνώση του ενός για τον άλλο. Οι ευρωπαϊκές χώρες έχουν επιλέξει διαφορετικές στρατηγικές για να καταπολεμήσουν τη φτώχεια. Η Αυστρία, για παράδειγμα, έχει ακολουθήσει το δρόμο της μείωσης της οικογενειακής φτώχειας με την εισαγωγή επιδόματος για τα παιδιά.

Σας διαβεβαιώνω ότι η Αυστριακή Προεδρία κατά το πρώτο μισό του 2006 θα συνεχίσει την παράδοση των Συναντήσεων αυτών και ότι θα παρακολουθούμε στενά τα αποτελέσματα της φετινής Συνάντησης.

Η επόμενη χρονιά θα στιγματιστεί από σημαντικά γεγονότα σε ευρωπαϊκό επίπεδο

- μέχρι το τέλος του 2005, όλες οι χώρες θα αναφέρουν τα αποτελέσματα των Εθνικών Σχεδίων Δράσης για την Ένταξη, τα οποία θα αναβαθμιστούν για την περίοδο 2005-2006.
- επίσης, τον Ιούνιο του 2005, όλα τα κράτη-μέλη θα απαντήσουν σε ερωτηματολόγιο της Κομισιόν για την αξιολόγηση της Ανοιχτής Μεθόδου Συντονισμού. Όλα τα ευρωπαϊκά δίκτυα και λοιποί παίκτες θα πρέπει να συμμετάσχουν στην αξιολόγηση αυτή.

Ένα τμήμα αυτής της αξιολόγησης σχετίζεται με την κινητοποίηση όλων των παικτών και τη συνεργασία τους σε εθνικό επίπεδο, η οποία περιλαμβάνει άτομα που βιώνουν φτώχεια/αποκλεισμό και τους οργανισμούς που τους εκπροσωπούν. Η συμμετοχή ατόμων που βιώνουν φτώχεια προσθέτει στη σπουδαιότητα των ανταλλαγών. Η καταπολέμηση της φτώχειας θα πρέπει να βασιστεί στα βιώματά τους.

Πέρα από τη διαδικασία της κοινωνικής ένταξης, δύο επιπλέον διαδικασίες έρχονται να αντιμετωπίσουν την καταπολέμηση της φτώχειας

- η ανοιχτή μέθοδος συντονισμού για βιώσιμες, επαρκείς συντάξεις και
- η ανοιχτή μέθοδος συντονισμού για ιατρική περίθαλψη και μακρόχρονη περίθαλψη.

Και οι δύο διαδικασίες θα πρέπει να ενισχυθούν και να γίνουν περισσότερο αποδοτικές.

Οι προτεραιότητες της Αυστριακής Προεδρίας για το πρώτο μισό του 2006 θα περιλαμβάνουν τη συζήτηση νέων μεθόδων και στόχων σχετικά με την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική προστασία. Η Συνάντηση αυτή – σε συνδυασμό με νέους κοινούς στόχους – μπορεί να θέσει συστάσεις σχετικά με το βέλτιστο τρόπο πραγματοποίησης της διαδικασίας ένταξης.

Κατά την άποψή μου, οι πολιτικές για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού θα πρέπει να ακολουθήσουν την αρχή της επικουρικότητας και να λειτουργούν στο πιο άμεσο επίπεδο κοντά στον κόσμο που βιώνει φτώχεια/κοινωνικό

αποκλεισμό που είναι η οικογένεια. Τα κράτη φέρουν την ευθύνη να εδραιώσουν ένα νομικό πλαίσιο για να βοηθήσουν τις οικογένειες και να τους παρέχουν μία ζωή απαλλαγμένη από φτώχεια και ανασφάλεια.

Το πλαίσιο μιας οικογενειακής πολιτικής περιλαμβάνει μέτρα, όπως:

- Κατάλληλη οικονομική υποστήριξη για τη διασφάλιση της οικογενειακής ζωής
- Εδραίωση ενός περιβάλλοντος που διευκολύνει την ισορροπία στη ζωή μιας εργαζόμενης οικογένειας
- Παροχή ποιότητας και οικονομικά προσιτών κοινωνικών και υγειονομικών υπηρεσιών
- Διασφάλιση υψηλής ποιότητας εκπαίδευσης για τα παιδιά
- Ειδική υποστήριξη σε οικογένειες με ειδικές ανάγκες

Τα υψηλότερα επίπεδα ευημερίας δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν εάν οι άμεσες δυσκολίες δεν επιλυθούν. Η ένταξη ατόμων που βιώνουν φτώχεια/αποκλεισμό θα πρέπει να ξεκινήσει από το πιο χαμηλό επίπεδο. Οι τοπικές αρχές είναι οι πρώτοι συνεργάτες των ατόμων που αντιμετωπίζουν δυσκολίες. Στο επίπεδο αυτό, η ένταξη συχνά είναι αποτέλεσμα προσωπικών επαφών. Τα προβλήματα μπορεί να προκύψουν όταν οι αρχές δεν δείχνουν την απαραίτητη κατανόηση ή τυποποιούν τα άτομα με τέτοιο τρόπο που δεν αντανακλά τις διάφορες πραγματικότητες της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Επίσης, τα άτομα που βιώνουν φτώχεια αντιμετωπίζουν δυσκολία στο να έχουν πρόσβαση σε βοήθεια για διάφορους λόγους.

Οι δυσκολίες αυτές συχνά συνδέονται με την εικόνα της φτώχειας που έχει μια συγκεκριμένη κοινωνία, η οποία συχνά απεικονίζεται ως επαίσχυντη και ζήτημα προσωπικού σφάλματος.

Η φτώχεια αποτελεί ένα πολυδιάστατο φαινόμενο και είναι αρχή της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής να την καταπολεμήσει. Οι προσωπικοί λόγοι, όπως το φτωχό εκπαιδευτικό

επίπεδο ή προβλήματα υγείας μπορεί να επιδεινώνονται από την αδυναμία παροχής των απαραίτητων αγαθών και υπηρεσιών ή την έλλειψη θέσεων εργασίας.

Οι εικασίες δεν μπορούν να δώσουν μια ρεαλιστική εικόνα και μπορεί να έχουν ως αποτέλεσμα τις διακρίσεις κατά των ατόμων που βιώνουν φτώχεια και αυτό-αποκλεισμό. Αυτός είναι ο λόγος που θεωρώ τόσο σημαντικό το θέμα της 4^{ης} Συνάντησης.

Επίσης, οι συζητήσεις θα εξετάσουν πως ορισμένες εικόνες και αντιλήψεις της φτώχειας επηρεάζουν τη δημιουργία των Εθνικών Σχεδίων Δράσης για την Ένταξη και πως θα πρέπει να αποκατασταθεί αυτό. Προφανώς, οι αλλαγές δεν θα πραγματοποιηθούν σε μια μέρα. Ωστόσο, είναι σημαντικό να συζητηθεί το θέμα αυτό και να κάνουμε ένα πρώτο βήμα προς την κατεύθυνση αυτή σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Επιπλέον, ιδιαίτερο ενδιαφέρον θα παρουσιάσουν οι διαφορές μεταξύ των κρατών-μελών.

Για να μην αποτελέσει η Συνάντηση αυτή μία και μοναδική εκδήλωση, όλοι οι μετέχοντες θα πρέπει να διαδώσουν τα αποτελέσματα των εργασιών τους στους οργανισμούς και τους τομείς τους και να προωθήσουν τη συζήτηση. Ως οργανώτρια της επόμενης Συνάντησης, η Αυστρία θα κάνει ότι καλύτερο μπορεί για να προωθήσει το διάλογο σε συνάρτηση με τα αποτελέσματα της παρούσης Συνάντησης.

Προτού κλείσω την ομιλία μου, θα ήθελα να θίξω ένα θέμα που συζητήθηκε πέρυσι και αποτελεί θέμα της ημερήσιας διάταξης της Συνάντησης του 2005: η απελευθέρωση των υπηρεσιών, ειδικά της υγείας και των κοινωνικών υπηρεσιών.

Όπως γνωρίζετε, η Κομισιόν έχει εισάγει μία οδηγία σχετικά με τις υπηρεσίες, τη γνωστή Οδηγία Βόλκενστάιν που καλύπτει όλες τις υπηρεσίες γενικού συμφέροντος, συμπεριλαμβανομένων της υγείας και κοινωνικών υπηρεσιών.

Αυτή απέτυχε να λάβει υπόψη τη διαφορά μεταξύ των κοινωνικών και άλλων υπηρεσιών. Η αγορά είναι λιγότερο σημαντική αναφορικά με τις κοινωνικές υπηρεσίες, οι οποίες, εξ ορισμού, επικεντρώνονται στους ανθρώπους και τις ανάγκες τους.

Οι κοινωνικές υπηρεσίες χρειάζονται μια προσωπική, συνεχή και υπεύθυνη σχέση.

Οι κοινωνικές υπηρεσίες αντισταθμίζουν τα αρνητικά αποτελέσματα της αγοράς.

Γι' αυτό το λόγο υποστήριζα συνεχώς ότι πρέπει η υγεία και οι κοινωνικές υπηρεσίες να εξαιρεθούν από την Οδηγία κι ευελπιστώ ότι αυτό θα είναι το αποτέλεσμα των συζητήσεων επί του θέματος.

Είναι τιμή μου να ανακοινώσω ότι η Αυστριακή Προεδρία θα οργανώσει την 5^η Συνάντηση στις αρχές Μαΐου 2006 στις Βρυξέλλες. Η Αυστρία μετά χαράς θα ακολουθήσει την παράδοση και σας προσκαλεί όλους εσάς που είστε σήμερα παρόντες να συμμετέχετε στη Συνάντηση της επόμενης χρονιάς.

Κυρία Odile QUINTIN, Ευρωπαϊκή Κομισιόν, Γενική Διευθύντρια, Γενική Διεύθυνση Εργασίας, Κοινωνικών Υποθέσεων & Ίσων Ευκαιριών

Για μένα, η 4^η Συνάντηση συμβολίζει τη δέσμευση της Ένωσης να εργαστεί για την καταπολέμηση της φτώχειας.

Πρώτον, επειδή η φτώχεια αποτελεί παραβίαση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και θεμελιωδών δικαιωμάτων: η Καταστατική Χάρτα των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων αναγνωρίζει το δικαίωμα «σε μία αξιοπρεπή ζωή». Όλες οι χώρες θα πρέπει να πασχίσουν να εφαρμόσουν το δικαίωμα αυτό. Είναι μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα συστήματα κοινωνικής προστασίας. Η Κομισιόν θα συμβάλλει στην προσπάθεια αυτή με μία προσεχή πρωτοβουλία αναφορικά με εγγυημένους πόρους, συμπεριλαμβανομένου του κατώτατου εισοδήματος.

Δεύτερον, επειδή η κοινωνική συνοχή συνεισφέρει στην ανάπτυξη, ευημερία και εργασία. Αυτό είναι το μήνυμα που υιοθέτησε η Ένωση τον περασμένο Μάρτιο με την επιθεώρηση της «Στρατηγικής της Λισαβόνας». Τα 25 κράτη-μέλη θα πρέπει να το λάβουν υπόψη όταν θα συντάσσουν τα «εθνικά μεταρρυθμιστικά σχέδια» τους αυτό το φθινόπωρο. Στη Σύνοδο Κορυφή των Ηγετών Κρατών και Κυβερνήσεων θα δοθεί μία ετήσια έκθεση με θέμα την κοινωνική συνοχή, η οποία θα δείχνει την πολιτική σπουδαιότητα που προσδίδει η Ένωση στα ερωτήματα αυτά.

Από το Δεκέμβριο του 2001, η διαδοχικές Προεδρίες της Ένωσης επιδιώκουν να εκφράσουν τη δέσμευση αυτή με τη διοργάνωση των συναντήσεων αυτών και τη συμμετοχή αναγνωρισμένων μη κυβερνητικών οργανισμών κατά της φτώχειας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πάντοτε υποστήριξε τις πρωτοβουλίες αυτές, οι οποίες καταδεικνύουν τη ζωτική ανάγκη που υπάρχει να συμμετέχουν άτομα που βιώνουν φτώχεια σε πολιτικές για την αντιμετώπιση του αποκλεισμού.

Ο ευρωπαϊκός συντονισμός των εθνικών πολιτικών σχετικά με τον αποκλεισμό βασίζεται στην ανάμιξη και την κινητοποίηση όλων των παικτών που συμμετέχουν στις πολιτικές αυτές.

Για να επιτύχουν οι πολιτικές αυτές, πρέπει να ακουστεί η φωνή του κόσμου που βιώνει φτώχεια. Πράγματι, τα δημοψηφίσματα της Γαλλίας και της Ολλανδίας έδειξαν την έντονη διαμαρτυρία του κόσμου που θέλει να ακουστεί η φωνή του. Ακόμη υπάρχει πολύ δουλειά να γίνει. Παρά το γεγονός ότι μερικές χώρες έχουν αυξημένη συμμετοχή ατόμων που βιώνουν αποκλεισμό και φτώχεια και διαβούλευση μη κυβερνητικών οργανισμών που τους εκπροσωπούν, ωστόσο, η συμμετοχή ατόμων που βιώνουν φτώχεια είναι γενικά ακόμη ελάχιστη.

Τα κράτη-μέλη ειδικότερα δεν συνηθίζουν να συντάσσουν κατάλληλα στρατηγικά «σχέδια δράσης», αλλά να παράγουν περισσότερο απλές περιγραφικές αναφορές. Ένα σχέδιο δράσης δεν είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικό όταν δεν αντικατοπτρίζει τις

δεσμεύσεις στους πιο δύσκολους στόχους όσο πιο λεπτομερώς γίνεται, οι οποίοι επιτρέπουν τη διάφανη συλλογική αξιολόγηση.

Είναι πασιφανές ότι η οικονομική επιβράδυνση και η αύξηση της ανεργίας έχουν αλλάξει ριζικά το πολιτικό πλαίσιο αναφορικά με την καταπολέμηση της φτώχειας. Σε ορισμένες χώρες, ο αριθμός των ατόμων που κινδυνεύουν από φτώχεια, ειδικά αυτοί που ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες, αυξάνεται. Ζητήματα όπως η πνευματική υγεία, η υπερβολική κατανάλωση αλκοόλ και η κατάχρηση ναρκωτικών ουσιών συνεχίζουν να στιγματίζουν και να υποσκάπτουν τις κοινωνίες μας.

Οι διακρίσεις – πολλαπλές σε ορισμένες περιπτώσεις – αποτελούν εμπόδιο στην ενσωμάτωση για πολύ κόσμο, ειδικά για όσους ανήκουν σε μειονοτικές ομάδες. Σε πολλές περιπτώσεις, οι διακρίσεις αυτές αντικατοπτρίζονται μέσω διαστρεβλωμένων αντιλήψεων και απεικονίσεων, όχι μόνο στα ΜΜΕ. Η αναφορά που παρουσιάζεται σήμερα αναθεματίζει το εμπόδιο που δημιούργησαν αυτές οι περιγραφές και εικόνες.

Επομένως, είναι ανάγκη να συνεχίσουμε να συνδυάζουμε μια γενική προσέγγιση που διαμορφώνει το πλαίσιο της ευρωπαϊκής στρατηγικής με μια προσέγγιση που έχει ως στόχο τις ομάδες που αντιμετωπίζουν τις μεγαλύτερες δυσκολίες, με τρόπο που να αντικατοπτρίζονται τα τοπικά πλαίσια.

Έτσι δημιουργείται και η υπόθεση για να συνδεθεί η καταπολέμηση του αποκλεισμού με την καταπολέμηση των διακρίσεων που μπορεί να βασιστεί σε ένα εκτενές και αποτελεσματικό ευρωπαϊκό ρυθμιστικό πλαίσιο. Εγγυάται σε όλα τα άτομα, όπου κι αν ζουν στην Ευρώπη, την ίδια προστασία κατά των διακρίσεων, ανεξάρτητα από το φύλο, την εθνική ή φυλετική καταγωγή, θρησκεία, ηλικία, ιδιότητες ή σεξουαλικές προτιμήσεις.

Πράγματι, η Κομισιόν μόλις αποκάλυψε τη στρατηγική της να αποκρούσει τη διάκριση, καθώς και τις πολλαπλές διακρίσεις στα χρόνια που έπονται. Συνεπώς, το 2007 θα αποτελέσει το Ευρωπαϊκό Έτος Ίσων Ευκαιριών για Όλους. Ωστόσο, η δράση που

εστιάζεται μονάχα στην εξάλειψη των διακρίσεων δεν επαρκεί για να υποχωρήσουν τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν ορισμένες μειονότητες, ειδικά η κατάσταση των Ρόμα. Απαιτείται θετική δράση για να σημειωθούν σημαντικές βελτιώσεις της κατάστασής τους. Γι' αυτό το λόγο, η Κομισιόν θα δημιουργήσει μία ομάδα εργασίας διανοουμένων για να εξετάσουν και να συστήσουν προσεγγίσεις για την προώθηση μιας βελτιωμένης κοινωνικής και επαγγελματικής ενσωμάτωσης για τις μειονότητες αυτές.

Επιπλέον, η καταπολέμηση της φτώχειας θα πρέπει να αποτελέσει τμήμα των κινήσεων προς τον εκσυγχρονισμό και τη μεταρρύθμιση των συστημάτων μας κοινωνικής προστασίας.

Κι αυτό γιατί ο εδραιωμένος κοινωνικός αποκλεισμός αποτελεί μια μεγάλη πρόκληση για τα συστήματα αυτά, όσο και η δημογραφική γήρανση, για παράδειγμα. Επομένως, τα συστήματα αυτά θα πρέπει να μεταρρυθμιστούν ως τμήμα μιας πραγματικά ολοκληρωμένης στρατηγικής με «κοινούς στόχους» για τα συστήματα συνταξιοδότησης, την καταπολέμηση του αποκλεισμού και τα συστήματα υγείας. Αυτή είναι σε εξέλιξη και θα ολοκληρωθεί το 2006.

Για να είναι επιτυχείς, οι μεταρρυθμίσεις θα πρέπει να επιδιώκουν δύο παράλληλους στόχους: να διασφαλίζουν την αποτελεσματικότητα και την οικονομική βιωσιμότητα της κοινωνικής προστασίας. Οι κοινωνικές υπηρεσίες διαδραματίζουν έναν αποφασιστικό ρόλο εδώ. Οι συζητήσεις έχουν τονίσει τη δυσκολία που υπάρχει σε πολλές περιπτώσεις να γίνει διαχωρισμός των αποστολών αυτών των υπηρεσιών από τη νομική τους υπόσταση, καθώς και την ευρύτερη ανησυχία σχετικά με τη νομική ανασφάλεια. Η Κομισιόν έχει καταπιαστεί με την Επικοινωνία που θα διευκρινίσει το νομικό πλαίσιο που μπορεί να εφαρμοστεί στις υπηρεσίες αυτές και τις αποστολές τους.

Οι τρεις προηγούμενες συναντήσεις αποφασήσαν τη σπουδαιότητα να υπάρχουν επαρκείς οικονομικοί πόροι και ανθρώπινο δυναμικό για να διευκολυνθεί η αποτελεσματική συμμετοχή των ατόμων που βιώνουν φτώχεια. Ωστόσο, είναι εξίσου

σημαντικό να δοθεί χρόνος για τη συμμετοχή αυτή, καθώς και μία στάση εμπιστοσύνης και σεβασμού.

Ευελπιστούμε ότι οι μη κυβερνητικοί οργανισμοί θα αντλήσουν κίνητρα από την παρούσα διαδικασία, από την οποία απαιτείται όλοι μας να αναλογιστούμε τις στρατηγικές για την καταπολέμηση του αποκλεισμού, να θέσουμε στόχους και να συνεισφέρουμε στην πραγμάτωσή τους. Η «οργανωμένη πολιτική κοινωνία» δεν μπορεί πλέον να αρκείται στο να παραμένει αντιπολίτευση · θα πρέπει να αποτελέσει έναν πραγματικό παίκτη στις κοινωνικές πολιτικές.

Εν συνεχεία των συζητήσεων στις τρεις προηγούμενες συναντήσεις

Μερικά από τα ερωτήματα που προέκυψαν στις προηγούμενες συναντήσεις παρέμειναν αναπάντητα, ειδικά στα θέματα της εργασίας, των διακρίσεων και ρατσισμού, της απελευθέρωσης των υπηρεσιών και της Ευρωπαϊκής και Εθνικής υποστήριξης για τη συμμετοχή των ατόμων που βιώνουν φτώχεια. Για να επιτευχθεί συνέχεια μεταξύ των Συναντήσεων, τα ερωτήματα αυτά διατυπώθηκαν εκ νέου και διάφοροι ομιλητές προσπάθησαν αν όχι να τα απαντήσουν, τουλάχιστον τα διαλευκάνουν ή να δώσουν μια εικόνα της παρούσης κατάστασής τους.

Κύριος Jozef NIEMIEC, Γραμματέας Συνομοσπονδίας, Συνομοσπονδία Ευρωπαϊκών Συνδικάτων (ETUC)

Άτομα που απέχουν από την αγορά εργασίας, καθώς και γυναίκες που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα εμπόδια, έχουν ανάγκη από ατομική κατάρτιση και υποστήριξη. Πόσο αποτελεσματικά αντιμετωπίζει η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Εργασίας την ανάγκη αυτή και πως μπορεί να διασφαλιστεί ότι η στρατηγική αυτή θα φέρει πρόσβαση σε πραγματικές θέσεις εργασίας;

Τα γεγονότα δείχνουν ότι η εργασία ακόμη παραμένει ως ένας από τους κύριους τρόπους για να προφυλαχτεί κανείς από τον κίνδυνο της φτώχειας και του αποκλεισμού. Βέβαια αν και τα άτομα που είναι αποκλεισμένα από την αγορά εργασίας είναι περισσότερο ευάλωτα προς την φτώχεια, είναι ξεκάθαρο ότι απλά το να έχει κανείς δουλειά δεν αρκεί πλέον για να αποφύγει τη φτώχεια. Ο αυξανόμενος αριθμός των «φτωχών με εργασία» είναι ο λόγος που παλεύουμε για να βελτιωθεί η πρόσβαση σε δουλειές, καθώς και για να διατηρηθεί και να βελτιωθεί η ποιότητά τους.

Επομένως είμαστε ενάντια μιας πολιτικής που θα εξανάγκαζε τους ανθρώπους να αναλάβουν μια δουλειά σε οποιαδήποτε τιμή και απαιτούμε δουλειές ποιότητας · δηλαδή, μια δουλειά στην οποία το άτομο νιώθει ικανοποιημένο και κερδίζει ένα αξιοπρεπές εισόδημα που του παρέχει τους πόρους που χρειάζεται για να ανυψωθεί αυτός/ή και η οικογένειά του/της πάνω από το όριο της φτώχειας.

Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να τονίσουμε ότι η Συνομοσπονδία Ευρωπαϊκών Συνδικάτων (ETUC) δεν αντιλαμβάνεται τη διαχείριση του κοινωνικού αποκλεισμού ως απάντηση. Παλεύουμε για να δεσμευτούν οι κυβερνήσεις να εξαλείψουν τη φτώχεια και η καλύτερη πολιτική είναι η πρόληψη. Η μάχη αυτή είναι μέρος μιας ευρύτερης εκστρατείας που θα διασφαλίσει το σεβασμό για τα ανθρώπινα δικαιώματα όλων των Ευρωπαίων πολιτών. Από αυτή την άποψη, ο κοινωνικός αποκλεισμός πολύ συχνά αποτρέπει τα άτομα να εξασκήσουν τα πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματά τους. Κατά συνέπεια, η Συνάντηση αυτή συνδέεται με τη συζήτηση για το μέλλον της Ένωσης που περιλαμβάνεται στο προσχέδιο της συνταγματικής συνθήκης για το μέλλον της Στρατηγικής της Λισαβόνας και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Η Συνομοσπονδία Ευρωπαϊκών Συνδικάτων (ETUC) ασχολείται πλήρως με τις συζητήσεις αυτές. Αντιλαμβανόμαστε τη συνταγματική συνθήκη ως δημιουργία ενός νομικού πλαισίου με το οποίο θα εξισορροπήσουμε τις ευρωπαϊκές πολιτικές. Μετατρέπει την κοινωνική συνοχή και αλληλεγγύη σε στόχους και εισάγει την ιδέα της οικονομίας κοινωνικής αγοράς. Παρέχει επιπρόσθετη νομική δύναμη στην Καταστατική

Χάρτα των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και επιτρέψτε μου να πω επίσης, το δικαίωμα να ζει κανείς μια αξιοπρεπή ζωή, όπως τόνισε η κυρία Quintin, εκπρόσωπος της Κομισιόν. Η πρόσφατη απόρριψη του προσχέδιου της συνθήκης από τη Γαλλία και την Ολλανδία αποτελεί παρακώλυση στη μάχη μας για κοινωνική δικαιοσύνη στην Ευρώπη.

Η Συνομοσπονδία Ευρωπαϊκών Συνδικάτων (ETUC) συναινεί με το σκεπτικό ότι οι διάφορες πολιτικές που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων σχετικά με την κοινωνική συνοχή δεν είναι κατάλληλα οργανωμένες. Βρίσκουμε λυπηρό το γεγονός ότι η κοινωνική ένταξη και η προστασία του περιβάλλοντος δεν αποτελούν πλέον προτεραιότητες της Στρατηγικής της Λισαβόνας όπως αναθεωρήθηκε στη Σύνοδο Κορυφής την άνοιξη του 2005. Αυτό βρίσκεται σε αντίθεση με τις αναλύσεις που στρέφονται προς επίμονες σαφείς τάσεις προς αυξανόμενους κίνδυνους φτώχειας. Το γεγονός ότι το ένα τέταρτο του κόσμου που ζει με τον κίνδυνο της φτώχειας έχει δουλειά υποδεικνύει σαφώς ότι η αύξηση των θέσεων εργασίας και της ανάπτυξης δεν συνεπάγεται απαραίτητα λιγότερη φτώχεια.

Αναμένοντας το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Ιούνιο, στο οποίο θα τεθούν ολοκληρωμένες κατευθυντήριες οδηγίες για την ανάπτυξη και εργασία, η Συνομοσπονδία Ευρωπαϊκών Συνδικάτων (ETUC) ανησυχεί για την πιθανή απόκλιση που υπονοείται στο σλόγκαν “making work pay” («η δουλειά πρέπει να πληρώνει»). Η όλη έμφαση τίθεται στα επιδόματα και τη φορολογική μεταρρύθμιση, ενώ λείπει τελείως η πτυχή του «αξιοπρεπούς και δίκαιου εισοδήματος» και η επίκληση για την «ανάπτυξη κατάλληλων πολιτικών με σκοπό να μειωθεί ο αριθμός των «φτωχών εργαζομένων» έχει αποσυρθεί.

Ωστόσο, υπάρχουν και θετικά σημάδια. Η Συνομοσπονδία Ευρωπαϊκών Συνδικάτων (ETUC) είναι στην ευχάριστη θέση να επισημάνει ότι οι Ευρωπαίοι Υπουργοί Εργασίας έχουν διατηρήσει τη βασική προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Εργασίας με την εκ νέου εισαγωγή των προτύπων μέτρησης και στόχων της απασχόλησης και της αγοράς εργασίας, όπως η συμμετοχή στη δια βίου μάθηση, μέτρα «νέου ξεκινήματος» για τους ανέργους, μέτρα για τους ανέργους επί μακρόχρονη περίοδο, παροχή παιδικής φροντίδας. Μην επιτρέποντας σε αυτούς τους σαφείς στόχους να αντικατασταθούν από μία απλή

έκφραση καλών προθέσεων, έχουν αποφύγει να προχωρήσουν στη δημιουργία θέσεων εργασίας με κάθε τρόπο.

Θα ήθελα να τονίσω το ρόλο που διαδραματίζουν οι υπηρεσίες γενικού συμφέροντος που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως «το κοινωνικό περιβάλλον της εργασίας», δηλαδή πρόσβαση σε στέγαση, υγεία και εκπαίδευση. Πρόκειται για ζωτικά μέσα για την κατάρριψη των εμποδίων του αποκλεισμού. Συμφωνώ με τους λοιπούς ομιλητές ότι θα πρέπει να τονίσουμε τον κίνδυνο που εμπεριέχεται στην αντιμετώπιση των υπηρεσιών αυτών ως καθαρά εμπορικών υπηρεσιών, όπως προτάθηκε στο προσχέδιο της λεγόμενης Οδηγίας «Βόλκενστάιν». Η Συνομοσπονδία Ευρωπαϊκών Συνδικάτων (ETUC) πιστεύει ότι θα υπονομεύσει την απόδοση της υποχρέωσής της για το δημόσιο συμφέρον προς την κοινωνία. Εμείς πιστεύουμε ότι η μελλοντική Επικοινωνία της Κομισιόν σχετικά με τις κοινωνικές υπηρεσίες θα επιληφθεί αυτών των θεμάτων καταλλήλως.

Εν κατακλείδι, νιώθω ότι είναι σημαντικό να υπογραμμίσω το ρόλο της συνεργασίας μεταξύ όλων των παικτών που αναμειγνύονται σε όλα τα επίπεδα – ευρωπαϊκό, εθνικό και τοπικό – στην παρούσα διαδικασία καταπολέμησης της φτώχειας. Οι συνεργασίες είναι απαραίτητες για να ενδυναμωθούν οι ικανότητες του ενός και του άλλου. Δεν θα υπάρξει μείωση στη δέσμευση της Συνομοσπονδίας Ευρωπαϊκών Συνδικάτων (ETUC) σχετικά με την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και την ενδυνάμωση αυτών των συνεργασιών στον κύκλο δραστηριοτήτων της.

Κυρία Cherry SHORT, Επιτροπή Φυλετικής Ισότητας, Ηνωμένο Βασίλειο

Η διάκριση, συμπεριλαμβανομένης της διάκρισης φύλων και του ρατσισμού, αποτελεί μία από τις αιτίες που οδηγούν στη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Ποιος είναι ο ρόλος που θα πρέπει να διαδραματίσουν η ΕΕ και τα κράτη-μέλη για να επιληφθούν αυτής της πραγματικότητας και πως θα μπορούσε να ενισχυθεί το έργο τους;

Αλλαξα ελαφρώς τον τίτλο της ομιλίας μου καθώς δεν είμαι ειδικός για να μιλήσω για το ρόλο που διαδραματίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση ή οι κυβερνήσεις των κρατών-μελών στην αντιμετώπιση της διάκρισης φύλων και του ρατσισμού.

Η ειδικότητά μου σχετίζεται περισσότερο με την κατανόηση της φυλετικής διάκρισης και τι θα πρέπει να γίνει για να αντιμετωπιστεί.

Σήμερα θα τοποθετηθώ στο γεγονός ότι η ΕΕ και οι κυβερνήσεις θα πρέπει να αναγνωρίσουν τη διάκριση και το ρατσισμό ως

- παράγοντες που συντελούν και οφείλονται στη φτώχεια που πολλοί βιώνουν,
- εμπόδια που τους αποτρέπουν να ξεφύγουν από τη φτώχεια,
- επιπλέον διαστάσεις στο βίωμα της φτώχειας, ειδικά για όσους ζουν σε στερημένες και περιθωριοποιημένες κοινότητες.

Υπό το πρίσμα αυτό, εύκολα καταλαβαίνουμε ότι η διάκριση και ο ρατσισμός έχουν ένα ευρύ αντίκτυπο στη ζωή πολλών ανθρώπων και κοινοτήτων που ζουν στην ΕΕ.

Ένα πράγμα που θα μπορούσαν να κάνουν οι κυβερνήσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση που θα είχε σημαντικό αντίκτυπο, θα ήταν να διασφαλίσουν:

- την ισχύ αποτελεσματικών νόμων ενάντια σε κάθε σχετική μορφή διάκρισης
- δημόσια συζήτηση από κυβερνητικούς ηγέτες και πολιτικούς που τίθεται κατά της γλώσσας του αποκλεισμού και επαινεί τη δύναμη που υπάρχει στην ποικιλομορφία
- τη δημιουργία ανεξάρτητων επαρκώς επιδοτούμενων σωμάτων, όπως η Επιτροπή μου, έχοντας την ευθύνη να υποστηρίζουν άτομα που αντιμετωπίζουν διακρίσεις και να διεξάγουν έρευνες για να απαιτήσουν περισσότερη γενική αλλαγή.

Είναι πολύ σημαντικό να κατανοήσουμε τη διάκριση επί τη βάση της εθνικότητας, ρατσισμού και άλλων ανισοτήτων, εάν θέλουμε πραγματικά να πολεμήσουμε τις αιτίες του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτώχειας. Γενικές έρευνες δείχνουν ότι οι ομάδες έγχρωμων, Ασιατών και Κινεζών που ζουν στη Μεγάλη Βρετανία είναι πιο πιθανό να ζουν κάτω από το όριο φτώχειας, να μεταφέρονται εντός και εκτός της κατάστασης της

φτώχειας και είναι περισσότερο πιθανό να βιώσουν σχετική υλική φτώχεια και στέρηση συγκριτικά με τους λευκούς πληθυσμούς.

Ωστόσο, το 2001, το 33% περίπου των κοινοτήτων των Ινδών ζούσαν κάτω από το όριο φτώχειας. Το ποσοστό αυξάνεται σε 40% για τις οικογένειες εγχρώμων με καταγωγή από Καραϊβική και 50% για τους έγχρωμους της Αφρικής, ενώ το ποσοστό για ολόκληρο τον πληθυσμό που ζούσε κάτω από το όριο φτώχειας ήταν μόνο 25%.

Λοιπές ενδείξεις – όπως το μέρος κατοικίας, επάγγελμα, επίπεδο εκπαίδευσης – είναι σημαντικές και θα πρέπει να συμπεριληφθούν στο στόχο της εξάλειψης της φτώχειας.

Τι θα πρέπει να γίνει;

Η απάντηση είναι σαφής: τα κράτη-μέλη και η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να αντιμετωπίσουν αποφασιστικά τη φυλετική διάκριση.

Θα πρότεινα τα ακόλουθα:

- ενώ η ΕΕ έχει ήδη αναπτύξει πολλά νομικά εργαλεία για την αντιμετώπιση των διακρίσεων, θα πρέπει να γίνουν περισσότερα. Είναι άκρως σημαντικό να εφαρμοστεί πιο αυστηρά η νομοθεσία κατά των διακρίσεων της ΕΕ στα κράτη-μέλη
- η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να χρησιμοποιήσει διαρθρωτική επιδότηση για να αγγίξει τις πιο φτωχές ομάδες και τις πιο επίμονες τσέπες της φτώχειας.
- Θα πρέπει να αναπτυχθούν ομαδικές συναντήσεις αναθεώρησης και διαβουλεύσεις για την αναπαραγωγή καλών πρακτικών και την εξάπλωση βιωμάτων των ομάδων που αντιμετωπίζουν διακρίσεις και ρατσισμό.
- Τα κράτη-μέλη θα πρέπει να εισάγουν την παρακολούθηση και αξιολόγηση του κατά πόσο είναι αποτελεσματικές οι πολιτικές κατά των διακρίσεων.
- Τα περισσότερα κράτη-μέλη χρειάζονται επίσης να αναπτύξουν μια ώριμη συζήτηση σχετικά με το ρατσισμό και τις διακρίσεις κατά των εθνικών μειονοτήτων.
- Δημόσια συζήτηση για το ρόλο της μετανάστευσης και μέρος αυτής της συζήτησης αποτελεί η ιστορία των εθνικών μειονοτήτων στην Ευρώπη.

- Πάνω από όλα, τα κράτη-μέλη θα πρέπει να θέσουν την αντίθεση στο ρατσισμό και την ισότητα σε όλους τους τομείς των πολιτικών, από την εργασία και τη στέγαση ως την εκπαίδευση και τις μεταφορές.

Παρά τη σημαντική προοπτική που ενυπάρχει στις εθνικές μειονοτικές κοινότητες, η διάκριση επί τη βάση της φυλής, θρησκείας, χρώματος, εθνικότητας, φύλου ή του συνδυασμού κάποιων ή όλων των χαρακτηριστικών αυτών, συνεχίζει να καταλήγει στην υλική και κοινωνική πρόκληση φτώχειας για πολλούς ανθρώπους.

Εν κατακλείδι, θα ήθελα να πω ότι:

- η Ευρώπη θα πρέπει να επιδιώξει σκοπούς για συνεχή οικονομική ανάπτυξη βασισμένη στην κοινωνική συνοχή.
- Το κλειδί για την καλλιέργεια της κοινωνικής συνοχής είναι η καταπολέμηση της φτώχειας
- Το κλειδί για την καταπολέμηση της φτώχειας είναι η καταπολέμηση των διακρίσεων και του ρατσισμού
- Το κλειδί για μία τέτοια δράση εκ μέρους των κυβερνήσεων περιλαμβάνει τρία πράγματα:
 - ο Αποτελεσματικούς και ισχυρούς νόμους
 - ο Προσοχή στις δυνατές φωνές από χαμηλά επίπεδα που μπορούν να μιλήσουν για την εμπειρία εκείνων που αντιμετωπίζουν διακρίσεις και ρατσισμό
 - ο Σαφή σχέδια δράσης που όλοι να μπορούν να παρακολουθούν και να επαληθεύουν.

Κόριος Raymond MAES, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Εργασίας

Τι θα γίνει για να αντιμετωπιστούν οι αρνητικές συνέπειες της απελευθέρωσης των υπηρεσιών, όπως το νερό και ο ηλεκτρισμός, και ο αντίκτυπος του ανταγωνισμού σχετικά με την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών;

Τι θα πρέπει να γίνει σε ευρωπαϊκό επίπεδο για να διασφαλιστεί η ελάχιστη παροχή βασικών αναγκών (νερό, ηλεκτρισμός) και να διασφαλιστεί η πρόσβαση σε ποιοτικές κοινωνικές υπηρεσίες;

Ήδη από το 2003 έχουν ξεκινήσει νέες συζητήσεις για τις υπηρεσίες γενικού συμφέροντος. Η Κομισιόν παρουσίασε μια Πράσινη Βίβλο για να καθορίσει ποιος θα πρέπει να είναι ο ρόλος της σχετικά με την παροχή τέτοιων υπηρεσιών. Στην Πράσινη Βίβλο τίθεται το ερώτημα του ρόλου που θα πρέπει να αναλάβει η Ευρωπαϊκή Ένωση σχετικά με την παροχή υπηρεσιών γενικού συμφέροντος. Ο καθορισμός τι είδους υπηρεσίες είναι γενικού συμφέροντος είναι ζήτημα για τα κράτη-μέλη και για τις τοπικές και περιφερειακές αρχές. Ωστόσο, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει να διαδραματίσει έναν αναγνωρισμένο υποστηρικτικό ρόλο. Τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων για την Πράσινη Βίβλο δημοσιεύθηκαν σε μια Λευκή Βίβλο, η οποία επιλαμβάνεται μιας σειράς ζητημάτων που σχετίζονται άμεσα με αυτά της 3^{ης} Συνάντησης.

Η απελευθέρωση του ηλεκτρισμού

Η νομοθεσία ΕΕ που είναι σε ισχύ προβλέπει για το άνοιγμα της αγοράς ηλεκτρισμού. Αλλά για να γίνει αυτό, θα πρέπει να δοθούν ορισμένες εγγυήσεις για να διασφαλιστεί ότι ο τομέας του ηλεκτρισμού θα συνεχίσει να παρέχει αυτές τις υπηρεσίες γενικού συμφέροντος. Στο σημείο αυτό είναι σημαντικό να αναφέρουμε την Καταστατική Χάρτα Θεμελιωδών Κοινωνικών Δικαιωμάτων, η οποία αναφέρει ρητά ότι η ΕΕ θα πρέπει να σεβαστεί την πρόσβαση σε ορισμένες υπηρεσίες γενικού συμφέροντος. Η νομοθεσία αναφέρεται σε παγκόσμιες υπηρεσίες. Είναι μία βασική έννοια που χρησιμοποιείται από την Κομισιόν σε αυτό το είδος νομοθεσίας. Η έννοια της παγκόσμιας υπηρεσίας

κατοχυρώνει το δικαίωμα σε όλους να έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες που θεωρούνται απαραίτητες και την υποχρέωση στους παροχείς υπηρεσιών να καταστήσουν τις οικονομικά προσιτές υπηρεσίες καθορισμένων προτύπων διαθέσιμες σε όλους.

Η Οδηγία Ηλεκτρισμού προβλέπει ότι τα κράτη-μέλη θα πρέπει συγκεκριμένα να διασφαλίσουν ότι υπάρχει επαρκής περιφρούρηση για την προστασία των ευάλωτων καταναλωτών, καθώς και μέτρα που θα τους ωφελήσουν. Τα κράτη-μέλη και οι εθνικοί ρυθμιστές συγκεκριμένα είναι υπεύθυνοι για την υλοποίηση των αρχών αυτών. Η ενδυνάμωση των εθνικών ρυθμιστών αποτελεί ζήτημα των διαβουλεύσεων της Πράσινης Βίβλου, μαζί με την αυξημένη συμμετοχή χρηστών στην επίβλεψη των απελευθερωμένων τομέων.

Το υερό αποτελεί ακόμη ένα τομέα υπηρεσιών. Η Οδηγία καταδεικνύει ότι δεν υπάρχει συμφωνία για την ύπαρξη ενός παρόμοιου ευρωπαϊκού πλαισίου για τον ηλεκτρισμό. Ωστόσο, η αγορά παροχής ύδρευσης είναι ανοιχτή σε μερικά κράτη-μέλη. Ορισμένοι πιστεύουν ότι θα έπρεπε να υπάρχει και ένα πλαίσιο ευρωπαϊκού επιπέδου, ενώ για άλλους αποτελεί ένα πολύ ευαίσθητο τομέα, στον οποίο δεν θα πρέπει να έχει καμία ανάμιξη η Ευρωπαϊκή Ένωση. Βέβαια, η ΕΕ έχει ήδη αναμειχθεί μέσω της νομοθεσίας για τις συμβάσεις δημόσιων προμηθειών, καθώς επίσης, ισχύουν οι αρχές της Συνθήκης σχετικά με τη μη-διάκριση και την αναλογικότητα. Επομένως, οι συζητήσεις για τον τομέα ύδρευσης είναι σε εξέλιξη. Αλλά προς το παρόν, τα κράτη-μέλη είναι ακόμη υπεύθυνα για να αποφασίσουν πως θα παρέχονται οι υπηρεσίες.

Παρόλ' αυτά, οι αρχές της Συνθήκης ισχύουν. Το γεγονός αυτό προέκυψε από τη συζήτηση για την Πράσινη Βίβλο σχετικά με τις κοινωνικές και υγειονομικές υπηρεσίες. Ούτε εδώ υπάρχει οδηγία πλαίσιο. Η αλήθεια είναι ότι δεν υπάρχει απελευθέρωση των υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης παρόμοια με αυτή του ηλεκτρισμού. Επίσης, η Συνθήκη εφαρμόζεται σε οποιαδήποτε υπηρεσία οικονομικής φύσης. Αλλά το γεγονός αυτό δημιουργεί ως ένα σημείο νομική αβεβαιότητα. Όχι μόνο στους χρήστες και τους παροχείς, αλλά και στα κράτη-μέλη. Η εφαρμογή των Κοινοτικών κανονισμών σχετικά με τέτοιου είδους υπηρεσίες, ειδικά τους κανονισμούς για την εσωτερική αγορά και τον

ανταγωνισμό, πρέπει να αποσαφηνιστούν. Η Κομισιόν επιλαμβάνεται του ζητήματος και ετοιμάζει μια Επικοινωνία που θα εξετάσει την κατάσταση στις υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης. Η Επικοινωνία θα βασίζεται στα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων της Πράσινης Βίβλου. Η Κοινοτική νομοθεσία διατηρεί μια σαφή και αναμφισβήτητη επιρροή στην οργάνωση και χρηματοδότηση των υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης.

Ωστόσο, το ερώτημα είναι εάν η επιρροή αυτή έχει αρνητικό αντίκτυπο στην αποστολή των υπηρεσιών και στον εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης, μεταξύ άλλων. Ο εκσυγχρονισμός εδώ δεν σχετίζεται με επιδότηση, αλλά με την προσαρμογή των υπηρεσιών με τις ανάγκες. Θα πρέπει να καθορίσουμε εάν το Κοινοτικό νομοθετικό πλαίσιο εξυπηρετεί για να διευκολύνει την πραγματοποίηση αυτού του εκσυγχρονισμού.

Εξετάζοντας εάν εξυπηρετεί για να διευκολύνει αυτές τις υπηρεσίες να εκπληρώσουν το ρόλο τους και να πραγματοποιηθεί εκσυγχρονισμός, οι υπηρεσίες αυτές θα πρέπει προφανώς να αντιμετωπιστούν διαφορετικά από άλλες υπηρεσίες γενικού συμφέροντος όπως οι τηλεπικοινωνίες ή ο τομέας μεταφορών. Το συγκεκριμένο χαρακτηριστικό αυτών των υπηρεσιών είναι ότι είναι περισσότερο γενικού συμφέροντος από άλλες, επειδή καλύπτουν ατομικές ανάγκες. Θέτουν σε εφαρμογή τα κοινωνικά δικαιώματα των πολιτών. Επίσης, αποτελούν τμήμα του συστήματος υγειονομικής προστασίας, το οποίο δεν ισχύει απαραίτητα για άλλες υπηρεσίες. Υπάρχει υψηλό επίπεδο συμμετοχής χρηστών και εθελοντικής συμμετοχής. Υπάρχει μία ειδική δομή για το είδος των οργανισμών που παρέχουν τις υπηρεσίες αυτές. Πρόκειται για ένα ζήτημα που απαιτεί πιο προσεκτική μελέτη.

Η Κομισιόν εμπλέκει την κοινωνία των πολιτών και τα κράτη-μέλη στην προετοιμασία της Επικοινωνίας, επειδή υπάρχει από κοινού ευθύνη σχετικά με τις υπηρεσίες γενικού συμφέροντος και ακόμη περισσότερο όσον αφορά τον τομέα υγειονομικής περίθαλψης και κοινωνικών υπηρεσιών, των οποίων την ευθύνη έχουν τα κράτη-μέλη και οι τοπικές και περιφερειακές αρχές.

Υπήρξαν διαβουλεύσεις την κοινωνία των πολιτών και τα κράτη-μέλη για τη σύνταξη της Επικοινωνίας της Κομισιόν. Πρόκειται να εκδοθεί φέτος και θα επισημάνει τομείς πιθανών δυσκολιών στην εφαρμογή ενός νομοθετικού πλαισίου για τις υπηρεσίες αυτές. Επίσης, θα υπογραμμίσει το σημαντικό ρόλο των κοινωνικών υπηρεσιών στο ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο, οι οποίες απαιτούν ειδική μεταχείριση.

Κυρία Judit RÉZMŰVES, Αντιπρόεδρος της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας

Τι μπορεί να γίνει σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο για να παρακινηθούν τα κράτη-μέλη να υποστηρίξουν εθνικά δίκτυα και δομές που απασχολούν άτομα που βιώνουν φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό και να υλοποιήσουν μηχανισμούς με τους οποίους να διευκολύνουν ή να αυξήσουν τη συμμετοχή τους σε διαδικασίες λήψης αποφάσεων που επηρεάζουν τη ζωή τους;

Υπάρχει φτώχεια και αποκλεισμός στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Είναι προκλήσεις που πρέπει να αποδεχτούμε · ταυτόχρονα όμως έλαβαν χώρα αλλαγές στην Κεντρική Ευρώπη, ειδικά στη στροφή των δεκαετιών 1980-1990. Εμφανίστηκαν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά φτώχειας στις νέες χώρες που δεν επηρέαζαν πλέον μόνο παραδοσιακές ομάδες, όπως ηλικιωμένους, ορφανά και χήρες. Αυξανόμενα ποσοστά ατόμων που δεν είναι ούτε πολύ νεαρά, ούτε πολύ ηλικιωμένα για να εργαστούν, αλλά είναι αποκλεισμένα από την αγορά εργασίας, σήμερα βιώνουν φτώχεια. Οι κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές αλλαγές της δεκαετίας του 1990 διαμόρφωσαν εκτεταμένες αλλαγές στις ζωές των Ούγγρων. Αυτό ισχύει για τα περισσότερα κράτη-μέλη της ΕΕ. Οι αλλαγές αυτές μερικές φορές αποδείχτηκαν θετικές, αλλά προέκυψαν και πολλές άλλες αρνητικές. Η εξάλειψη του μοναδικού πολιτικού συστήματος οδήγησε στην εισαγωγή της δημοκρατίας στις χώρες αυτές. Αλλά η στροφή προς την οικονομία της αγοράς οδήγησε στη λήψη οικονομικών μέτρων. Η αγορά εργασίας άλλαξε. Τα συστήματα κοινωνικής προστασίας μειώθηκαν σημαντικά επιφέροντας αρνητικές επιπτώσεις στον κόσμο.

Οι κυβερνήσεις μπορεί να δεσμεύτηκαν να καταπολεμήσουν τη φτώχεια, αλλά τα αποτελέσματα δεν είναι ενθαρρυντικά. Η καλή θέληση δεν αρκεί · πρέπει να δημιουργηθεί πολιτικός διάλογος μεταξύ κυβερνήσεων, κοινωνικών λειτουργών και των διάφορων ενδιαφερόμενων παικτών. Οι μη κυβερνητικοί οργανισμοί διαδραματίζουν βασικό ρόλο εδώ, όχι μόνο στην υπεράσπιση του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου και της κοινωνικής συνοχής. Υπό αυτή την έννοια, το ΕΑΡΝ λειτουργεί ως τη συνείδηση ή ως μια εξισορροπητική δύναμη εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης, αποτελεί μία πηγή πληροφόρησης. Το δίκτυο θα διευκολύνει την εισαγωγή και ένταξη μερικών ομάδων που βιώνουν φτώχεια.

Το ΕΑΡΝ ενισχύει τη δυνατότητα άσκησης πολιτικής πίεσης. Ωστόσο, θα πρέπει να παρέχονται πόροι για τη διευκόλυνση των ατόμων στο δίκτυο που βιώνουν φτώχεια για να εκφραστούν και να ενημερώνονται στη γλώσσα τους.

Οι πόροι σήμερα εντοπίζονται σε τοπικό επίπεδο, αλλά είναι ανεπαρκή και η χρήση τους υπαγορεύεται από τοπικές πολιτικές. Οπότε θα πρέπει να γίνουν προσπάθειες στο επίπεδο αυτό.

Η κοινωνία των πολιτών λειτουργεί με τον ίδιο τρόπο όπως η ευρύτερη κοινωνία: υπάρχουν ενδιαφέροντα, συγκεκριμένες προσδοκίες και μερικά άτομα είναι σε καλύτερη μοίρα από άλλους. Μερικές φορές, είναι οι δικές τους ιδέες που υπερισχύουν και όχι πάντα με διαφωτιστικό τρόπο. Το συμφέρον του μέγιστου αριθμού είναι συνήθως αυτό που έχει ουσιαστικά σημασία · συνεπώς, είναι σημαντικό εξίσου να ακούσουμε και τις τοπικές ομάδες πολιτικής δράσης.

Η κατάσταση στα κράτη-μέλη όπως παρουσιάστηκε από τις εθνικές ομάδες εκπροσώπων[2]

Αυστρία

400,000 άτομα αναζητούν εργασία και μόνο 25,000 προσφορές για εργασία.

Συνυπολογίζοντας αλλαγές στο το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν, η φτώχεια έχει αυξηθεί από 10% σε 13.2% τα τελευταία τρία χρόνια. Τα καθαρά εισοδήματα των ανέργων πέφτουν σταδιακά. Το κόστος στέγασης, διατροφής και υγειονομικής περίθαλψης αυξάνεται. Τα Εθνικά Σχέδια Δράσης δεν έχουν βελτιώσει την κατάσταση.

Αυτό που χρειάζονται οι Αυστριακοί είναι θεσμοθετημένη εκπροσώπηση των ανέργων που θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει τοπικές πρωτοβουλίες ανέργων. Υπάρχει όλο και περισσότερο ενδιαφέρον εκ μέρους των πολιτικών για μία τέτοια θεσμοθέτηση, η οποία θα πρέπει να δρομολογηθεί προσεκτικά.

Ο στόχος είναι η δημιουργία νομοθεσίας (καθώς και παροχή διάρθρωσης και χρηματοδότησης) παρόμοια με κρατικό επίτροπο (ombudsman).

2. Οι πληροφορίες αυτές προετοιμάστηκαν από τους εκπροσώπους πριν την συνάντηση.

Βέλγιο

Το Βέλγιο είναι μία ευημερούσα χώρα. Η World Bank το κατατάσσει ανάμεσα στις 20 πιο πλούσιες χώρες του κόσμου. Ωστόσο, το 13% του πληθυσμού ζει με εισοδήματα φτώχειας υπό του 60% του διάμεσου εισοδήματος. Αυτό σημαίνει ότι αντιστοιχούν 722 ευρώ/μήνα για ένα άτομο και 1622 ευρώ/μήνα για μία τετραμελή οικογένεια (2 ενήλικες, 2 παιδιά). Ο αριθμός των φτωχών με εργασία αυξάνεται λόγω της αύξησης της προσωρινής εργασίας, της χαμηλόμισθης εργασίας και των συμβάσεων ορισμένου

χρόνου. Το σύνολο των ανέργων (60,000) αυξάνεται. Ο τομέας της κοινωνικής οικονομίας αποτελεί προτεραιότητα της βελγικής κυβέρνησης εδώ και χρόνια.

Η κοινωνική ασφάλιση αποτελεί ένα σημαντικό προπύργιο της φτώχειας. Χωρίς την κοινωνική ασφάλιση, το 38% του πληθυσμού θα ζούσε στη φτώχεια. Αλλά το επίπεδο των επιδομάτων θεωρείται πολύ χαμηλό γενικά. Η πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη παραμένει πρόβλημα. Όλο και περισσότερα άτομα υποκύπτουν σε χρέη λόγω του κόστους της υγειονομικής περίθαλψης.

- Το Βέλγιο αντιμετωπίζει μία έντονη έλλειψη στέγασης.
- Η απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας βρίσκεται σε εξέλιξη στην περιοχή Flanders (στο βόρειο μισό τμήμα της χώρας) από το 2001.
- Υπάρχουν πολλές επίμονες ανισότητες στην εκπαίδευση.
- Υπάρχει αυξανόμενος πληθυσμός λαθραίων μεταναστών στο Βέλγιο που είναι τα κύρια θύματα πολλών ειδών εκμετάλλευσης.

Το Βέλγιο διαθέτει έναν ευρύ τομέα εθελοντών σε όλα τα επίπεδα, συμπεριλαμβανομένης της φτώχειας. Η ομοσπονδιακή Κυβέρνηση και οι διάφορες περιφερειακές Κυβερνήσεις έχουν συνάψει συμφωνία συνεργασίας αναφορικά με τη συμμετοχή όλων των παικτών, ειδικά των άτομα που βιώνουν φτώχεια και των οργανισμών τους.

Βουλγαρία

Η Βουλγαρία έχει πολύ υψηλό ποσοστό φτώχειας και επίπεδα ανισότητας, καθώς και ανισότητες στα εισοδήματα. Η Κυβέρνηση καταβάλλει πραγματικές προσπάθειες για να μειωθεί η φτώχεια, αλλά έχουν συγκεκριμένες επιπτώσεις: οι πολιτικές βασίζονται στη θεωρία ότι ο πλούτος θα περάσει στους φτωχούς. Το αποτέλεσμα είναι ότι η βελτίωση ξεκινάει εκ των άνω προς τα κάτω και η πρώτη επίπτωση είναι να βελτιωθούν τα εισοδήματα της μέσης τάξης.

Οι τοπικοί και οι εθνικοί διαμορφωτές πολιτικών επιδεικνύουν την ανησυχία τους για τη φτώχεια, αλλά εξηγούν την κλίμακά της ως αναπόφευκτο αποτέλεσμα της βαθιάς οικονομικής κρίσης. Επομένως, η μόνη τους λύση είναι να βελτιωθεί η οικονομική ανάπτυξη. Παρά τη σημαντική αύξηση του ΑΕΠ, η φτώχεια δεν έχει μειωθεί στη Βουλγαρία. Ένας μικρός αριθμός δήμων αποτελούν παραδείγματα επιτυχημένων ενεργειών. Αξιοποιούν αποτελεσματικά τους πόρους τους και προσπαθούν να υλοποιήσουν μία σειρά μέτρων κοινωνικής προστασίας και υποστήριξης για τους πολίτες τους.

Η βασική ελπίδα για μελλοντικές βελτιώσεις βρίσκεται στα Διαρθρωτικά Κονδύλια για την καταπολέμηση της ανεργίας σε συνδυασμό με τη δυνατότητα των τοπικών κοινοτήτων να προωθήσουν την ανάπτυξη.

Κύπρος

Το θετικό πρόσωπο της κυπριακής οικονομίας δεν αντιπροσωπεύει την πραγματικότητα για ένα συγκεκριμένο ποσοστό του πληθυσμού. Η είσοδος στην Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να επιδεινώσει την κατάσταση, ειδικά μέσω μιας προβλεπόμενης αύξησης της ανεργίας. Σχεδόν το ένα τρίτο των συνταξιούχων λαμβάνουν μόνο τη βασική σύνταξη που ισοδυναμεί με το μισό του ελάχιστου ποσού διαβίωσης.

Οι μονογονικές οικογένειες, ειδικά οι ανύπαντρες μητέρες, δεν αντιμετωπίζουν μόνο τη φτώχεια, αλλά και τον αποκλεισμό, καθώς η κοινή γνώμη ακόμη διατηρεί μία «ηθική» νοοτροπία που δεν αποδέχεται τη μητρότητα εκτός γάμου.

Δεν υπάρχει κάποιος μηχανισμός για τη συμμετοχή ατόμων που βιώνουν φτώχεια.

Για τους νέους το γεγονός και μόνο ότι προέρχονται από φτωχές οικογένειες αποτελεί μειονέκτημα. Η σχολική εκπαίδευση είναι δωρεάν, αλλά τα παιδιά αυτά δεν έχουν πρόσβαση σε εξωσχολικές ή επί πληρωμή δραστηριότητες.

Η δημιουργία συλλόγων έχει αυξήσει τη συνειδητοποίηση του κόσμου που βιώνει φτώχεια αναφορικά με τα δικαιώματά τους και τη δυνατότητα να ασκήσουν έντονη πίεση για την αλλαγή νόμων, πολιτικών και πρακτικών. Η Βουλή των Εφήβων της Κύπρου που λειτουργεί σε μόνιμη βάση από το 2001 είναι ένα βήμα προς τη συμμετοχή.

Δημοκρατία της Τσεχίας

Η Δημοκρατία της Τσεχίας έχει μία γενική έλλειψη σε κοινή και κοινωνική στέγαση, έλλειψη σε ευκαιρίες εργασίας για άτομα μεγαλύτερης ηλικίας και διακρίσεις κατά της κοινότητας Ρόμα στην αγορά εργασίας. Η επίλυση κοινωνικών προβλημάτων δεν αποτελεί πρώτη προτεραιότητα της κυβέρνησης. Το ζήτημα έχει αφεθεί σε μεμονωμένα άτομα να λάβουν πρόχειρα μέτρα, όπως σπίτια με την υποστήριξη του Ιδρύματος Nad_je, ξενώνες για μητέρες και παιδιά (μονογονικές οικογένειες), εφημερίδες δρόμου.

Τα σχέδια που υπάρχουν για το μέλλον είναι:

- Συνεργασία και ανταλλαγή γνώσεων και καλής πρακτικής μεταξύ τσέχικων ομάδων και διεθνών συλλόγων
- Επικέντρωση στα ανθρώπινα δικαιώματα
- Μεταβολή προς ένα ανθρωποκεντρικό κοινωνικό σύστημα

Φιλανδία

Οι κοινωνικές ανισότητες αυξάνονται. Η Φιλανδική ομάδα εκπροσώπων πιστεύει ότι υπάρχει μεγαλύτερη απόλυτη φτώχεια στα νέα κράτη-μέλη · αλλά η σχετική φτώχεια αυξάνεται, καθώς αυξάνεται η ανεργία στην «παλαιά» Ευρώπη. Η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας δεν θα επαρκέσει σε περίπτωση που υπονομευθεί η κοινωνική προστασία και τα εισοδήματα δεν παρέχουν το ελάχιστο επίπεδο διαβίωσης.

Η λύση δεν βρίσκεται στην εισαγωγή ανταγωνισμού στις κοινωνικές και υγειονομικές υπηρεσίες, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε θανάτους ανθρώπων που έχουν ανάγκη τις κοινωνικές υπηρεσίες. Η ιδεολογία της διαρκούς ανάπτυξης φτάνει σε τέλμα. Τα

εισοδήματα θα πρέπει να διανέμονται με μεγαλύτερη ισότητα από ποτέ για να διασφαλιστεί η ψυχολογική ευημερία του κόσμου.

Η διευρυμένη Ευρώπη δεν αποτελεί αξία από μόνη της εάν δεν μπορέσει να τηρήσει τις υποσχέσεις που έχει δώσει στους πολίτες. Το ελάχιστο αίτημα είναι ένα επαρκές εγγυημένο εισόδημα για να ζει κανείς μια αξιοπρεπή ζωή. Η Ευρωπαϊκή Ένωση υπάρχει για τους πολίτες της, όχι για την ίδια.

Γαλλία

Η κατάσταση έχει ως εξής:

- Ανεπαρκής κρατική, τοπική και περιφερειακή κυβερνητική χρηματοδότηση για τους οργανισμούς καταπολέμησης της φτώχειας.
- Προβλήματα στην πρόσβαση σε αγορές εργασίας.
- Προβλήματα στην πρόσβαση σε στέγαση.
- Άτομα κάτω των 25 ετών δεν είναι εκλόγιμα για την ελάχιστη εγγύηση εισοδήματος.
- Διοικητική ρύθμιση των αλλοδαπών υπηκόων χωρίς τα σωστά σχετικά έγγραφα.
- Σταθερή αύξηση της συμπεριφοράς εξάρτησης.
- Μη αναγνώριση των εκπαιδευτικών προσόντων.
- Ανεπαρκή ανθρώπινα δυναμικά (κοινωνικών λειτουργών).
- Πρόσβαση σε καταχωρημένη διεύθυνση για κοινωνικούς σκοπούς.

Ωστόσο, υπάρχουν και θετικές πτυχές όπως:

- Η Νομοθεσία 2002-2, η οποία παρέχει σε άτομα που βιώνουν φτώχεια την πρόσβαση στο δικαίωμα να ακουστούν με την εισαγωγή ενός εγχειριδίου του «συμβούλιου κοινοτικής ζωής», καταστατική χάρτα καλής πρακτικής.
- Έχει εδραιωθεί συνεργασία με κοινωνικούς λειτουργούς (διάλογος, ενεργή ακρόαση, εν συνεχεία υποστήριξη).

Επιπλέον, υπάρχουν ελπιδοφόρες προοπτικές, όπως:

- Εισαγωγή εθνικής νομοθεσίας για την αντιμετώπιση του αποκλεισμού και την προώθηση της κοινωνικής συνοχής.

- Ανάπτυξη τρόπων πρόσβασης σε εργασία, στέγαση, εκπαίδευση, κατάρτιση και υγεία που σέβονται την ατομική αξιοπρέπεια και αυτονομία.
- Εισαγωγή της συμμετοχής και εκπροσώπησης ατόμων που βιώνουν φτώχεια σε διάφορα πολιτιστικά, αθλητικά και πολιτικά σώματα.
- Επιθυμία για αλλαγή στην αντίληψη και αντιμετώπιση του κοινού προς τα άτομα που βιώνουν φτώχεια.

Γερμανία

Πολιτικά και βιομηχανικά λόμπυ στη Γερμανία συζητούν εδώ και χρόνια τη δυνατότητα εδραίωσης ενός χαμηλόμισθου τομέα όπου οι άνθρωποι θα αναγκάζονται να αναλαμβάνουν δουλειές που δεν θα εγγυώνται το ελάχιστο εισόδημα. Υπάρχει εκμετάλλευση των φτωχών, ενώ τα άτομα που ακόμη εργάζονται δέχονται πιέσεις. Οι νέοι νόμοι δεν ενδιαφέρονται πλέον να προωθήσουν τη συμμετοχή στην κοινωνία και να παρέχουν ασφάλεια για τα άτομα που την έχουν ανάγκη.

Η νέα νομοθεσία στοχεύει να θεσμοθετήσει το δικαίωμα σε επιδόματα, εφόσον οι ενδιαφερόμενοι δεχτούν οποιαδήποτε δουλειά. Υπάρχουν 5 εκατομμύρια άνεργοι και 400,000 κενές θέσεις εργασίας! Ο διάλογος σχετικά με την κοινωνική συμμετοχή έχει διακοπεί, αποτρέποντας την πρόοδο της συζήτησης για τη φτώχεια και τον αποκλεισμό!

Επομένως, η νέα γερμανική κοινωνική πολιτική απορρίπτει χρόνια προσπάθειες από οργανισμούς που πασχίζουν για να δοθεί προσοχή στα δικαιώματα των ατόμων που βιώνουν φτώχεια!

Ελλάδα

Μετά από αρκετές συναντήσεις με το Ελληνικό Δίκτυο, αποφασίστηκε να δοθεί βάρος στην πνευματική υγεία, η οποία αποτελεί παράγοντα αποκλεισμού. Οι ετοιμασίες για την 4^η Συνάντηση κυριευτήκαν από αισθήματα ματαιότητας λόγω των αρνητικών εμπειριών που είχαν οι εκπρόσωποι σε συναντήσεις με διαμορφωτές πολιτικών. Πίστευαν ότι οι πολιτικοί, ακόμη κι όταν ισχυρίζονται ότι δίνουν σημασία στις απόψεις των φτωχών, δεν

τις λαμβάνουν υπόψη κατά τη διαμόρφωση των πολιτικών. Κατά συνέπεια, είναι πεπεισμένοι ότι ίδια κατάσταση θα επαναληφθεί στην 4^η Συνάντηση.

Ουγγαρία

Το 10% του πληθυσμού ζει στη φτώχεια και το μεγάλο πρόβλημα είναι η αύξηση της φτώχειας. Η ομάδα εκπροσώπων στην 4^η Συνάντηση αποτελείται από άτομα που έχουν βιώσει ανεργία, έλλειψη εργασίας και διακρίσεις (κοινότητα Ρόμα) και είναι ανύπαντρες μητέρες / ανύπαντροι πατέρες. Στις προπαρασκευαστικές συναντήσεις, οι εκπρόσωποι συζήτησαν τα βιώματά τους σχετικά με τη φτώχεια στην καθημερινότητά τους. Περιέγραψαν τις σχέσεις τους και την εμπειρία με το σύστημα κοινωνικών υπηρεσιών και τις προσωπικές τους σχέσεις με τους παροχείς κοινωνικών υπηρεσιών.

Τα μηνύματα που προέκυψαν από τις προπαρασκευαστικές συναντήσεις είναι τα εξής:

- Στην αρχή, ήμασταν πεπεισμένοι ότι τα προβλήματα ήταν ίδια για όλους, αλλά στο τέλος συνειδητοποιήσαμε ότι οι διαφορετικές καταστάσεις χρήζουν διαφορετικών λύσεων.
- Ας πολεμήσουμε τον αποκλεισμό!
- Δεν είμαστε εμείς η μειονότητα.
- Χρειαζόμαστε βοήθεια.
- Και τα δικά μας παιδιά θέλουν να σπουδάσουν και να εργαστούν.

Ιταλία

Η πολιτική και η συμμετοχή συνήθως λειτουργούν ξεχωριστά στην Ιταλία. Η πολιτική πρέπει να εξυπηρετεί τους πολίτες, να ανταποκρίνεται σε κοινοτικά αιτήματα και να σχεδιάζει παρεμβάσεις σε κοινωνικά ζητήματα. Η συμμετοχή είναι ένα προσωπικό δικαίωμα που επιτρέπει στα άτομα να επηρεάζουν τις πολιτικές διαδικασίες και να εκφράζουν την άποψή τους. Δυστυχώς, όλα αυτά δεν συμβαίνουν. Η Ιταλία είναι μια χώρα που δεν προβλέπει ελάχιστο εισόδημα. Δοκιμάζονται κάποια σχέδια σε πειραματικό στάδιο, αλλά σε τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο.

Οι πολιτικοί κάνουν λόγο για κοινωνική ευημερία, αλλά στην πραγματικότητα, δεν ικανοποιούνται πολλές ανάγκες και τα κοινωνικά προβλήματα αυξάνονται.

Η συμμετοχή των πολιτών στη δημόσια ζωή πόρρω απέχει από το να επιτευχθεί στην Ιταλία. Η Νομοθεσία υπ' αριθμό 328 του 2000 για την επίτευξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος κοινωνικών υπηρεσιών έχει αρχίσει να λειτουργεί σε μερικές περιοχές μετά από 5 χρόνια, καθώς και η συμμετοχή · αλλά οι τοπικές κοινωνικές υπηρεσίες διανύουν μια δύσκολη περίοδο ως αποτέλεσμα της βαθιάς οικονομικής κρίσης κι επομένως δεν μπορούν να παρέχουν ουσιαστικές υπηρεσίες.

Η πολιτική και η συμμετοχή θα πρέπει να συνδέονται και οι ανάγκες των ατόμων που βιώνουν φτώχεια και αποκλεισμό να αντιμετωπιστούν σύντομα. Το γεγονός αυτό εξαρτάται από την αύξηση της συνειδητοποίησης και της ευθύνης του κόσμου αναφορικά με τα δικαιώματα/καθήκοντα του, καθώς και από μια πορεία στην οποία τα άτομα δεν θα αγνοούνται.

«Οι φτωχοί δεν μπορούν πλέον να περιμένουν».

Λετονία

Τα άτομα που βιώνουν φτώχεια και όσοι είναι σε επαφή με αυτά αναφέρουν δυσκολίες κυρίως σε αγροτικές περιοχές:

- Μεγάλες διαφορές σχετικά με την ευημερία ανάμεσα στη Ρήγα και σε αγροτικές περιοχές
- Ανεργία σε αγροτικές περιοχές και εσωτερική μετανάστευση στη Ρήγα προς ανεύρεση εργασίας
- Ελάχιστα οικογενειακά πλεονεκτήματα
- Για τους ηλικιωμένους, το προηγούμενο άρτια αναπτυγμένο σύστημα συνταξιοδότησης δεν τους εξυπηρετεί πλέον. Θα χρειαστεί χρόνια για να αποκατασταθεί επειδή τα ποσά συντάξεων συνδέονται μεταξύ άλλων με τις αποδοχές.
- Η πρόσβαση στην εκπαίδευση αποτελεί πρόβλημα.

- Η μετανάστευση στην Ευρωπαϊκή Ένωση για χαμηλόμισθες θέσεις εργασίας με σκοπό την αποστολή αποταμιεύσεων στην οικογένεια που βρίσκεται στην πατρίδα έχει μείνει πίσω.

Μία αξιόλογη πρωτοβουλία που ισχύει εδώ και μερικά χρόνια είναι το λεγόμενο «εισόδημα μητρός». Για τον πρώτο χρόνο μετά τη γέννα, η μητέρα λαμβάνει ένα επίδομα που σχεδόν ισοδυναμεί με τις προηγούμενες απολαβές της, που φτάνει μέχρι τα 557 ευρώ. Αυτό ήταν ένα επίτευγμα του Συλλόγου Γυναικών της Επαρχίας.

Ένα άλλο επίτευγμα αφορά σε προσαρμοσμένες θέσεις εργασίας για άτομα με αναπηρίες.

Έργα:

- Κατάρτιση σε τέχνες σε αγροτικές περιοχές
- Κατάρτιση για επιχειρηματικότητα σε αγροτικές περιοχές
- Κατάρτιση στο ηλεκτρονικό εμπόριο

Λουξεμβούργο

Η ομάδα εκπροσώπων του Λουξεμβούργου προέρχεται από την ομάδα εργασίας Μονογονικών Οικογενειών του CFFM (Κέντρο για γυναίκες, οικογένειες και μονογονικές οικογένειες) που διευθύνει ο μη κερδοσκοπικός οργανισμός Femmes en Détresse.

Στο 90% των οικογενειών με έναν γονέα, ο γονέας είναι συνήθως η μητέρα · ένα γεγονός που συγκαλύπτεται από την ουδέτερη ονομασία της. Στις περισσότερες οικογένειες, η γυναίκα είναι αυτή που αντιμετωπίζει ανασφάλεια λόγω του άνισου καταμερισμού των οικογενειακών και εργασιακών ευθυνών και των οικιακών εργασιών.

Για μια μητέρα να σταματήσει την εργασία της ή να εργάζεται λιγότερες ώρες μπορεί να αποτελεί μία από κοινού απόφαση, αλλά στην περίπτωση διαζυγίου, η γυναίκα διατρέχει τον περισσότερο κίνδυνο!

Οικονομική φτώχεια μετά το διαζύγιο: η αμοιβή του δικηγόρου, διατροφή για το παιδί και συντήρηση.

Όσον αφορά την υγεία και τη φτώχεια, η άμεση πληρωμή από την ασφάλιση για περίθαλψη στα εξωτερικά ιατρεία θα πρέπει να εισαχθεί τουλάχιστον για εκείνους που έχουν ανάγκη (ένας αυξανόμενος αριθμός ατόμων στο Λουξεμβούργο αμελούν την υγειονομική περίθαλψη επειδή δεν είναι οικονομικά προσιτή). Ωστόσο, οι κοινωνικοί λειτουργοί μπορούν να εκδώσουν κουπόνια για μία ιατρική επίσκεψη!

Τα παιδιά που ανατράφηκαν σε σπίτια μειονεκτούντων οικογενειών θα έχουν χειρότερη υγεία ως ενήλικες.

Επιπλέον, φτώχεια βιώνουν επίσης οι χήρες.

Το Υπουργείο Οικογένειας και ο οργανισμός Femmes en Détresse κατέληξαν σε συμφωνία συνεργασίας για να οργανώσουν την «Χειμερινή Εκστρατεία» για να βοηθήσουν άστεγους ενήλικους που κάνουν αιτήσεις στο Κέντρο που δεν μπορούν να βρουν ξενώνα.

Ο οργανισμός Femmes en Détresse έχουν δημιουργήσει δύο υπηρεσίες παροχής παιδικής μέριμνας:

- S.K.K.D (Υπηρεσία Krank Kanner Doheem) παρέχουν υπηρεσίες φύλαξης σε οικία για άρρωστα παιδιά
- Kannerhaus παρέχει υπηρεσία παιδικής μέριμνας κατά τη διάρκεια ιατρικών επισκέψεων, αγορών, μαθημάτων κατάρτισης, σχολικών διακοπών και σε περιπτώσεις άμεσης ανάγκης.

Υπάρχουν προγραμματισμένα έργα σε εθνικό επίπεδο, συγκεκριμένα με το Υπουργείο Ίσων Ευκαιριών και σε συνεργασία με παρόμοια δίκτυα σε διεθνές επίπεδο.

Ολλανδία

Η ομάδα εκπροσώπων της Ολλανδίας αποτελείται από ένα άνεργο ανίκανο για εργασία άτομο, μία νοικοκυρά πλήρους απασχόλησης, ένα άτομο με αναπηρία, έναν υπεύθυνο οικογενειών και μιας νοικοκυράς με μωρό που δεν μπόρεσε να παραστεί στην συνάντηση αυτή επειδή το μωρό της ήταν άρρωστο. Όπως και άλλα, τα άτομα αυτά έχουν περιθωριοποιηθεί από την κοινοτική ζωή λόγω έλλειψης πόρων.

Τα πιο συχνά προβλήματα που απορρέουν από την τυποποίηση:

- Μίας γυναίκα που δείχνει ότι είναι υγιής
- Παράσιτων
- Ηλιθιότητας

Το χειρότερο πράγμα είναι να μην αντιμετωπίζουμε τους ανθρώπους ως πλήρεις πολίτες που είναι υποτιμητικό.

Το θετικό για δύο εκπροσώπους ήταν το γεγονός ότι παρίσταντο στο τοπικό συμβούλιο της Επιτροπής Χρηστών – συμμετοχή χρηστών! Καταθέτουν την άποψή τους για το πως διευθύνονται οι κοινωνικές υποθέσεις. Υπηρεσίες που δέχονται χωρίς ραντεβού άτομα με ελάχιστο εισόδημα συμβάλλουν στο αίσθημα της προσωπικής αξίας.

Η ομάδα εκπροσώπων ευελπιστεί ότι το Δίκτυο EAPN της Ολλανδίας μαζί με διαμορφωτές πολιτικών θα καταφέρει να διευθύνει έργα κατάρτισης ειδικών πρώτης γραμμής καθώς και τοπικά σχέδια δράσης.

Νορβηγία

Το 9% περίπου του πληθυσμού ζει στο όριο φτώχειας (ευρωπαϊκός ορισμός). Μεταξύ 1999 και 2003, η φτώχεια αυξήθηκε κατά 36%. Βάσει του μέτρου σύγκρισης του 50% του ενδιάμεσου εισοδήματος (πρότυπο OECD), η φτώχεια αυξήθηκε κατά 25% από το 2001 ως το 2003. Οι Νορβηγοί χρειάζονται ένα ελάχιστο εισόδημα που υπολογίζεται επί του πρότυπου προϋπολογισμού νοικοκυριού (Εθνικό Ίδρυμα για Έρευνα Καταναλωτών). Όσοι ζουν κάτω από το όριο φτώχειας δικαιούνται εγγυημένη οικονομική υποστήριξη.

Όσον αφορά τη συμμετοχή, υπάρχει ένα χάσμα ανάμεσα στις επιθυμίες που έχει εκφράσει η κυβέρνηση και την πραγματικότητα · οι Συντάξεις της Νορβηγίας, τα Γραφεία Εργατικής και Κοινωνικής Ασφάλισης συγχωνεύονται σε ένα μεγάλο οργανισμό και η Ένωση Πρόνοιας (μη κυβερνητικός οργανισμός) θα καταβάλλει μεγαλύτερες προσπάθειες για να υλοποιήσει τη συμμετοχή των χρηστών σε αυτό.

Οι προτεραιότητες της Ένωσης Πρόνοιας είναι:

- να καταργήσει τη φτώχεια,
- να αυξήσει τη συμμετοχή χρηστών,
- να βελτιώσει την ποιότητα ζωής και συνθήκες για ομάδες μελών και
- να βελτιώσει τις οικονομικές και εργασιακές συνθήκες για τα μέλη οργανισμών.

Η συμμετοχή αποτελεί ένα μέσο – αν όχι το πιο σημαντικό – για την εκ νέου οργάνωση του συστήματος πρόνοιας. Με άλλα λόγια, εάν αποτύχει η συμμετοχή, τότε θα αποτύχουν και οι πολιτικές κατά της φτώχειας.

Πολωνία

Η ομάδα εκπροσώπων της Πολωνίας αποτελείται από άτομα που έχουν βιώσει φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό. Μερικοί έχουν μακρά ιστορία διαβίωσης στο δρόμο ή ιστορικό υπερβολικής κατανάλωσης αλκοόλ · άλλοι έχουν βιώματα δυσάρεστης παιδικής ηλικίας, ανεργίας και έλλειψη στέγης.

Τα άτομα αυτά βρίσκονται τώρα σε προσωρινά καταλύματα ή στέγαση, σε προγράμματα κατάρτισης, ασχολούνται με τη δημοσίευση εφημερίδων δρόμων, ένα γεωργικό συνεταιρισμό, ένα κατάστημα μεταχειρισμένων ρούχων, κλπ.

Η εμπειρία όλων των Πολωνών μετεχόντων δείχνει ότι οι περιβαλλοντικοί περιορισμοί και οι προσωπικές αδυναμίες μπορούν να ξεπεραστούν. Δείχνουν ότι ο αποκλεισμός μπορεί να ξεπεραστεί και η ενσωμάτωση στην εργασία και την κοινωνία είναι δυνατή.

Είναι ζωντανά παραδείγματα καλών πρακτικών που τους διευκόλυναν να «σταθούν στα πόδια τους».

Πορτογαλία

Το ΕΑΡΝ Πορτογαλίας

- αναπτύσσει δραστηριότητες που βασίζονται στην αποκέντρωση και κατασκευάζοντας περιφερειακά δίκτυα που αποτελούν το εθνικό δίκτυο. Η περιφερειακή οργάνωση θεωρήθηκε ο καλύτερος τρόπος για να προσεγγίσουν το τοπικό επίπεδο και να κινητοποιήσουν συλλόγους.
- στοχεύει να προωθήσει το διάλογο με τον τρόπο που έχει οργανωθεί.
- θα επενδύσει όσο το δυνατόν περισσότερο στις εργασίες που γίνονται από εθνικά, περιφερειακά και τοπικά ΜΜΕ ως μέσο για να μπορούν να εκφράσουν τις απόψεις τους οι μετέχοντες στην 4^η Συνάντηση και να αναλάβουν το ρόλο εκπροσώπησης ενός ευρύτερου κοινού.

Ενδιαφέρον θα παρουσιάσει η διάδοση των ευρημάτων της έρευνας σχετικά με την αντίληψη του κοινού και την εικόνα της φτώχειας στο ευρύτερο κοινό.

Το ΕΑΡΝ της Πορτογαλίας στοχεύει στη μεγιστοποίηση της συμμετοχής στις δραστηριότητές του από άλλους συμμετοχούς: δικαιοσύνη, εργασία, υγεία, εκπαίδευση και κατάρτιση, μετανάστευση, ανάπτυξη συνεργασίας, κλπ. Εάν είναι δυνατόν, το ΕΑΡΝ της Πορτογαλίας θα προσκαλέσει εθνικούς/περιφερειακούς πολιτικούς που συμμετέχουν στα Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Ένταξη να διασφαλίσουν τη συνέχεια της Στρατηγικής Ένταξης σε εθνικό επίπεδο.

Ισπανία

Η κοινωνική ένταξη δεν έχει μία μοναδική όψη, ούτε και μία μοναδική αιτία. Ένα από τα ορατά συμπτώματα του αποκλεισμού είναι η έλλειψη ή η απουσία συμμετοχής στην περιοχές που αγγίζουν την κοινωνία και τις ζωές των ανθρώπων.

Οι απόψεις των ατόμων που βιώνουν φτώχεια περιφρονούνται από την κοινωνία. Αυτό οφείλεται εν μέρει στην εικόνα που έχουν τα ίδια τα άτομα που βιώνουν φτώχεια και εν μέρει στην εικόνα που έχουν οι άλλοι για αυτά.

«Διαθέτουμε περισσότερη αξία από όση βλέπουν». Τα άτομα που βιώνουν φτώχεια έχουν περισσότερα πράγματα να δείξουν από όσα δείχνει το εξωτερικό παρουσιαστικό.

Η προσπάθεια για να γνωρίσουμε πραγματικά κάποιο άτομο απαιτεί προσοχή, σεβασμό και φροντίδα και ποτέ δεν είναι 100% βέβαιο ότι θα το επιτύχουμε αυτό. Θα πρέπει να δώσουμε την ευκαιρία στα άτομα που βιώνουν φτώχεια να τους γνωρίσουμε όπως πραγματικά είναι, πέρα από την εικόνα ή τα στερεότυπα και θα πρέπει να δώσουν την ευκαιρία αυτή και στους άλλους. Αυτό επίσης συνεπάγεται ότι θα ακούγονται οι απόψεις των ατόμων που βιώνουν φτώχεια σχετικά με θέματα που είναι σημαντικά ή τους ενδιαφέρουν. Τελικά, θα πρέπει να υπάρξει εγγυημένος σεβασμός προς τα ίσα δικαιώματά τους και ίσες ευκαιρίες.

Σουηδία

Οι Σουηδοί εκπρόσωποι έχουν διαφορετικές πορείες ζωής – ιδιοκτήτης εταιρείας, αυτοαπασχολούμενος, διευθυντής, με εργασία, με οικογένεια, κλπ... Αυτό που ονομάζεται στη Σουηδία «μία ζωή Σβένσον» (= μία κανονική ζωή). Για διάφορους λόγους – οικονομική ύφεση, ασθένεια – σήμερα ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας. Και οι τρεις έχουν διαφορετική επαφή με τις κοινωνικές υπηρεσίες, τις υγειονομικές υπηρεσίες και τις υπηρεσίες εύρεσης εργασίας. Όλοι τους είναι άνεργοι.

Το σχέδιο «Μία αξιοπρεπής ζωή» αποτελεί κοινοπραξία μεταξύ ενός εθνικού μη κυβερνητικού οργανισμού VERDANDI και διάφορων κοινωνικών υπηρεσιών της περιοχής Örebro. Είναι ένα έργο του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου. Το σκεπτικό του έργου είναι να ξεκινήσουν μαζί οι μετέχοντες ένα συνεταιρισμό στο τέλος της περιόδου υλοποίησης του έργου το Δεκέμβριο. Πρόκειται για ένα έργο για τα άτομα που είναι πολύ καιρό άνεργα και ανίκανα για εργασία και τα οποία θεωρούνται ότι δεν έχουν επαφή με την πραγματικότητα της αγοράς εργασίας.

Το VERDANDI ιδρύθηκε το 1896 ως κίνημα διαμαρτυρίας κατά της κοινωνικής αδικίας και της κυρίαρχης στάσης ότι το άτομο είναι εξολοκλήρου υπεύθυνο για την υπερβολική κατανάλωση αλκοόλ αντί να θεωρείται ως θύμα απάνθρωπων συνθηκών, ανασφάλειας και άλλων περιστάσεων.

Από την αρχή ακόμη, το VERDANDI – ως ανεξάρτητος οργανισμός στο εργατικό κίνημα – είχε ως στόχο τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και πληρωμής, προωθώντας τη στέγαση, την εκπαίδευση, το οχτάωρο εργασιακό ωράριο και παγκόσμιο δικαίωμα ψήφου.

Παρουσίαση από Eurochild

Το Eurochild AISBL[3] αποτελεί ένα δίκτυο οργανισμών για παιδιά και νέους. Οι εργασίες του στηρίζονται στις αρχές της Συνθήκης για τα Δικαιώματα του Παιδιού των Ηνωμένων Εθνών. Το Eurochild προωθεί την ευημερία και τα δικαιώματα των παιδιών και νέων σε ευρωπαϊκά και εθνικά επίπεδα. Τα ποσοστά δείχνουν ότι στην Ευρωπαϊκή Ένωση, 19% των παιδιών μεταξύ 0 και 15 ετών κινδυνεύουν από φτώχεια στα «παλαιά» κράτη-μέλη και 20% στα 10 νέα κράτη-μέλη. Η φτώχεια δεν επηρεάζει μόνο την ανάπτυξη του παιδιού σχετικά με την υγεία, εκπαίδευση, ψυχολογική-κοινωνική ευημερία, συμμετοχή στον πολιτισμό, αθλητισμό, ψυχαγωγικές δραστηριότητες, αλλά και υπονομεύονται οι μελλοντικές προοπτικές και οι ευκαιρίες στη ζωή του.

Η παιδική φτώχεια δεν αφορά μόνο ευάλωτες ομάδες παιδιών και νέων. Πρόκειται για ένα «οριζόντιο» ζήτημα και πρέπει να συμπεριληφθεί στη διαδικασία των Εθνικών Σχεδίων Δράσης. Τα παιδιά και οι νέοι θα πρέπει να αναγνωριστούν ως παίκτες στη διαδικασία των Εθνικών Σχεδίων Δράσης και να διευκολυνθεί η συμμετοχή τους.

Τα Εθνικά Σχέδια Δράσης πρέπει να κριθούν βάσει των δεικτών για την παιδική φτώχεια σε συνδυασμό με αυτά που λένε τα ίδια τα παιδιά και οι νέοι για οτιδήποτε τους είναι σημαντικό.

Συνεπώς, το Eurochild καλεί τους διαμορφωτές πολιτικών και λοιπούς συμμετόχους να ενδυναμώσουν τις προσπάθειές τους για να συμπεριλάβουν παιδιά και νέους που αντιμετωπίζουν κοινωνικό αποκλεισμό.

3. Διεθνής μη κερδοσκοπικός οργανισμός.

Η Αντρέ, μία νεαρή 16χρονη Κύπρια διηγείται την ιστορία της:

Είμαι μία 16χρονη μαθήτρια. Η οικογένειά μου διαλύθηκε ότι οι γονείς μου χώρισαν πριν από 10 χρόνια. Δεν έχουν πάρει διαζύγιο, αλλά δεν γνωρίζω που είναι ο πατέρας μου και τι κάνει. Η μητέρα μου είναι άρρωστη και δεν είναι σε θέση να εργαστεί. Ζούμε με ένα επίδομα που είναι πάρα πολύ χαμηλό για να καλύψει τις ανάγκες μας.

Από τα δέκα μου χρόνια, δουλεύω κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών διακοπών για να μπορώ να βγάλω λεφτά και να καλύπτω τα προσωπικά μου έξοδα, αλλά δεν μπορώ να έχω πραγματικά αυτά που θέλω ή να κάνω ό,τι κάνουν και τα άλλα παιδιά. Δεν έχω ηλεκτρονικό υπολογιστή και συχνά νιώθω μειονεκτικά σε σύγκριση με τους συμμαθητές μου κι επιπλέον, έχω λιγότερες πιθανότητες να λάβω καλή μόρφωση. Συνήθως, μένω σπίτι επειδή δεν έχω την οικονομική δυνατότητα για να βγαίνω έξω με τους φίλους μου.

Ποτέ δεν ένιωσα θύμα διακρίσεων στο σχολείο – και νιώθω τυχερή – ενώ πολλά παιδιά αντιμετωπίζουν στο σχολείο διακρίσεις και αποκλεισμό.

Το βασικό μας πρόβλημα είναι ότι οι μεγάλοι δεν μας ακούν, δεν μας αφήνουν να μιλήσουμε και δεν τους ενδιαφέρει να ακούσουν τις απόψεις μας. Τα προβλήματά μας δεν τους ενδιαφέρουν και συνήθως πιστεύουν ότι με το να λύσουν τα «οικογενειακά προβλήματα», έτσι λύνουν και τα δικά μας. Αυτό δεν είναι αλήθεια. Εμείς θέλουμε να ακουστούμε σε θέματα όπως ίσες ευκαιρίες στην εκπαίδευση, τη ψυχαγωγία, την κοινωνικοποίηση και την ουσιαστική ένταξη στην κοινωνία ως ισότιμα μέλη.

Διάκριση είναι όταν οι άλλοι κρίνουν αυτά που πιστεύεις ή τι φοράς, σε απορρίπτουν επειδή είσαι λιγότερο ικανός ή επειδή σου αρέσουν «διαφορετικά» πράγματα. Αυτά μας κάνουν να νιώθουμε αποκλεισμένοι και υποβαθμίζουν τον αυτοσεβασμό μας εφόσον γνωρίζουμε ότι δεν είμαστε αποδεκτοί.

Δεν μας σέβονται στο σχολείο. Η εκπαίδευση είναι μόνο «μαθήματα και εξετάσεις». Η φαντασία, η ελεύθερη σκέψη και η κατανόηση δεν παίζουν κανένα ρόλο. Εμείς θέλουμε ένα εκπαιδευτικό σύστημα στο οποίο οι μεγάλοι να μην βασίζονται στην εξουσία, αλλά στο οποίο να υπάρχει αμοιβαίος σεβασμός, κατανόηση και μάθηση.

Τέλος, όταν απαιτείτε «μέτρα οικογενειακής υποστήριξης», να θυμάστε ότι οι οικογένειες περιλαμβάνουν και παιδιά, καθώς και ενήλικες.

Θέλουμε οικονομική υποστήριξη.

Θέλουμε δουλειές για τους γονείς μας.

Θέλουμε ψυχαγωγία και δραστηριότητες για όλους.

Θέλουμε ευκαιρίες στην εκπαίδευση ανεξάρτητα από τις οικονομικές μας δυνατότητες.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ [4]

Υπάρχουν πέντε εργαστήρια που αποτελούνται από

- **Εκπροσώπους** από 22 κράτη-μέλη και από Νορβηγία και Βουλγαρία. Το 89% αυτών είναι άτομα που βιώνουν φτώχεια και φέρουν μαζί τους προσωπικά βιώματα (μονογονική οικογένεια, άνεργοι, άστεγοι, ανάπηροι, δηλωθείς άνεργος, ασθενείς, μετανάστες, μειονότητες, κλπ.).
- «**Καλεσμένους**» που εκπροσωπούν διάφορες ευρωπαϊκές και εθνικές επίσημες υπηρεσίες που συμμετέχουν ενεργά σε θέματα φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού.

Τα εργαστήρια οργανώθηκαν για την προώθηση των συζητήσεων σχετικά με τις εικόνες και τις αντιλήψεις της φτώχειας

- που διενήργησαν διάφορες ομάδες βασικών επαφών (επαγγελματίες κοινωνικών υπηρεσιών, κυβερνητικά στελέχη, ερευνητές, πολιτικοί,...),
- όπως απεικονίζονται στα ΜΜΕ και
- στα Εθνικά Σχέδια Δράσης για Κοινωνική Ένταξη (NAPsIncl).

Από το κάθε εργαστήριο προέκυψαν μία σύνοψη και ερωτήσεις ή συστάσεις σε μία αναφορά η οποία δόθηκε στην ολομέλεια μετά από συζήτηση.

Η συμβολή των καλεσμένων[5] στην ολομέλεια παρατίθεται στο τέλος του παρόντος τμήματος.

4. Οι λέξεις σε πλάγια γραφή συμβολίζουν τον προφορικό λόγο όπως ειπώθηκε στη Συνάντηση.

5. Καλεσμένοι: ανώτεροι ευρωπαϊκοί και εθνικοί δημόσιοι υπάλληλοι, Ευρωπαίοι και εθνικοί πολιτικοί, εκπρόσωποι ευρωπαϊκών οργάνων και επιτροπών, μέλη Τύπου.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ 1

Βέλγιο, Κύπρος, Ελλάδα, Ολλανδία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ηνωμένο Βασίλειο.

Καλεσμένοι: εκπρόσωποι του Υπουργείου Κοινωνικής Ασφάλισης, Γενεών και Προστασίας του Καταναλωτή της Αυστρίας, το Υπουργείο Οικογένειας και Ενσωμάτωσης του Λουξεμβούργου, η Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Υπηρεσία Συντάξεων του Ηνωμένου Βασιλείου, το Πανεπιστήμιο Antwerp, η Υπηρεσία Κοινωνικής Ένταξης και κατά της Φτώχειας του Βελγίου, η Επιτροπή Φυλετικής Ισότητας του Ηνωμένου Βασιλείου, η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Εθνικών Οργανισμών Εργασίας με τους Άστεγους (FEANTSA).

Αντίληψη

- *Το να είναι κανείς φτωχός σημαίνει ότι στιγματίζεται*
- *Η φτώχεια των γυναικών αγνοείται σε μεγάλο βαθμό επειδή οι γυναίκες κρύβουν τη φτώχεια τους.*
- *Για αιώνες, η φτώχεια είχε λάβει μια αρνητική εικόνα, η οποία ακόμη καλλιεργείται επειδή η φτώχεια πρέπει να προκαλεί φόβο. Η εικόνα που δημιουργείται ζημιώνει τα άτομα που είναι φτωχά.*
- *Ο πρόεδρος της συνεδρίασης συζητά για τη φτώχεια εδώ και 50 χρόνια · αυτό σημαίνει ότι ήρθε η ώρα να δράσουμε.*

Βασικές επαφές

- *Οι μονογονικές οικογένειες αγνοούνται στην Ελλάδα.*
- *Οι αιτούντες άσυλο θεωρούνται ως αρπάχτρες χρημάτων όταν επιθυμούν να συμμετέχουν στην οικονομία της χώρας.*
- *Οι υπάλληλοι κέντρων πρόνοιας πάντοτε μετατρέπουν τη φτώχεια σε ζήτημα χρημάτων.*

Οι επαγγελματίες κοινωνικών υπηρεσιών θα πρέπει να είναι σε επαφή με άτομα που βιώνουν φτώχεια. Το πρόβλημα είναι ότι ορισμένοι δεν διαθέτουν κατάλληλη κατάρτιση και μεταχειρίζονται τους ανθρώπους ως αντικείμενα. Θα πρέπει να κατανοήσουν τι

συμβαίνει. Είχε δημιουργηθεί ένα λόμπυ στην Πολωνία για αυτό το σκοπό, για να διδάξει στον κόσμο πώς να αντιλαμβάνεται τα πράγματα υπό διαφορετικό πρίσμα. Το ζήτημα δεν είναι να δώσουμε στον κόσμο χρήματα, αλλά να αλλάξουμε την αντιμετώπιση του κόσμου.

Οι επαγγελματίες κοινωνικών υπηρεσιών θα πρέπει να έχουν κατάλληλα προσόντα και τα άτομα που βιώνουν φτώχεια θα πρέπει να συμμετέχουν ενεργά στην κατάρτισή τους. Το Βέλγιο διαθέτει ένα πρόγραμμα «ειδικών εκ πείρας» για την κατάρτιση ατόμων που έχουν βιώσει φτώχεια για να μπορούν να μεσολαβούν μεταξύ της γραφειοκρατίας και των ατόμων που βιώνουν φτώχεια. Μετά από τέσσερα χρόνια κατάρτισης, έχουν τη δυνατότητα να θέσουν τα βιώματά τους σε επαγγελματική χρήση.

MME

- *Ο Τύπος ασχολείται σε πολύ μεγάλο βαθμό με εκπομπές πραγματικότητας (reality shows), θεάματα, παραζικάρδιες ειδήσεις.*
- *Η φτώχεια δεν αυξάνει τα ποσοστά.*
- *Τα MME πληρώνουν κόσμο που βιώνει φτώχεια να συμμετέχει σε εκπομπές εξομολόγησης.*
- *Τα MME ασχολούνται με τους άστεγους κατά τη χειμερινή περίοδο.*
- *Τα MME δεν προσπαθούν να κατανοήσουν την αιτία που έσπρωξε τον κόσμο στη φτώχεια. Αναφέρουν μεμονωμένες περιπτώσεις ατόμων που δεν συμπεριφέρονται όπως θα έπρεπε.*

Θα πρέπει να αναπτυχθούν στρατηγικές, για παράδειγμα να δοθεί προσοχή στις ευρωπαϊκές συνεδριάσεις, έτσι ώστε να υπάρχει κάλυψη από τα MME.

Πως θα βελτιωθεί η εικόνα;

Ορισμένα άτομα πρότειναν την παρουσίαση θετικών περιγραφών από τις ζωές των ατόμων που βιώνουν φτώχεια στην τηλεόραση και στις εφημερίδες. Τα άτομα που

βιώνουν φτώχεια δεν θα έπρεπε να στιγματίζονται ως αμόρφωτα για παράδειγμα. Ο στόχος είναι να πείσουμε τον έξω κόσμο να λάβει μια μη επικριτική αντιμετώπιση.

Άλλοι συνέστησαν να μην υπάρχει άμεση σχέση με τη σκανδαλοθηρία με την άρνηση ατόμων να μην συμμετέχουν σε εκπομπές τύπου ριάλιτι.

Θα πρέπει να ενθαρρύνουμε τα ΜΜΕ να περιγράφουν τις συνθήκες που οδηγούν στον κοινωνικό αποκλεισμό και να συμμετέχουν «εκπαιδευμένοι» δημοσιογράφοι. Έτσι, θα απομακρυνθούν από τη σκανδαλοθηρία και δεν θα στιγματίζονται πλέον ομάδες όπως είναι οι μειονότητες.

Στρατηγικές και μέθοδοι που μπορούν να συμβάλλουν στη θετική εικόνα μπορούν να περιλαμβάνουν μη κυβερνητικούς οργανισμούς που θα οργανώνουν τις δικές τους εκδηλώσεις Τύπου, όπως συνεντεύξεις Τύπου ή διαδηλώσεις.

Επίσης, μπορεί να δημιουργηθούν επαφές με δημοσιογράφους, να γίνουν σύμμαχοι, παράγοντας μια ειδική αναφορά, όπως έγινε στο Βέλγιο για παράδειγμα.

Ακόμη ένα παράδειγμα από την Πολωνία: μη κυβερνητικοί οργανισμοί πρόβαλαν άτομα που διεκδικούν μια θέση στην κοινωνία μέσω του αθλητισμού.

Αυτό που έχει σημασία είναι να τονίσουμε τη θετική πλευρά!

Τα άτομα που βιώνουν φτώχεια είναι υπέρ της πρόληψης.

Παλεύουν και καταπατώνται από την έλλειψη σεβασμού, παλεύουν για να ζήσουν και δίνουν τον καλύτερο εαυτό τους. Επομένως, ο Τύπος θα μπορούσε να ακολουθήσει μια οικογένεια για ένα ή δύο μήνες και να δείξει πως τα βγάζουν πέρα.

Μερικές ομάδες παράγουν τη δική τους εφημερίδα για να δώσουν μια θετική στροφή στην εικόνα.

Εθνικά Σχέδια Δράσης

- *Το γενικό κοινό δεν συμμετέχει στην ανάπτυξη των Εθνικών Σχεδίων Δράσης.*
- *Ο περισσότερος κόσμος δεν έχει ακούσει για τα Εθνικά Σχέδια Δράσης.*
- *Δεν υπάρχει κάτι γραμμένο για τα άτομα που βιώνουν φτώχεια στα έγγραφα. Δεν είναι εύκολο ζήτημα να ασχοληθεί κανείς.*
- *Η κάθε χώρα θέτει τις προτεραιότητές της στα Εθνικά Σχέδια Δράσης, τα οποία διαφέρουν από χώρα σε χώρα.*
- *Τα κείμενα περιλαμβάνουν σημαντικά πράγματα, τα οποία συχνά παρουσιάζονται με δυσνόητο τρόπο.*

Τα βασικά προβλήματα που προέκυψαν σχετικά με τα Εθνικά Σχέδια Δράσης είναι: δεν υπάρχει διαβούλευση ή συμμετοχή της πολιτικής κοινωνίας στη διαμόρφωσή τους. Προς το παρόν τα ΕΣΔ είναι άγνωστα και μη προσβάσιμα από το ευρύ κοινό.

ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Οι εμπειρίες και οι παρατηρήσεις που παρουσιάστηκαν τονίζουν το ίδιο πράγμα: ότι παρά τη βελτιωμένη οικονομική κατάσταση, το χάσμα μεταξύ πλούσιων και φτωχών διευρύνεται σε πολλές χώρες. Οι εκπρόσωποι από τις χώρες που εκπροσωπήθηκαν στο εργαστήριο τόνισαν ότι μια υγιής οικονομική ανάπτυξη δεν συνεπάγεται μεγαλύτερη κοινωνική ένταξη και λιγότερη ανεργία. Τόνισαν επανειλημμένως τις ιδιαίτερες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα παιδιά, οι νέοι και οι οικογένειες, καθώς και οι ηλικιωμένοι. Η φτώχεια εμμένει και περνάει σε πολλές γενεές. Έτσι, παιδιά που έχουν ζήσει σε φτώχεια αντιμετωπίζουν μεγάλες δυσκολίες στο να ξεφύγουν από αυτή και υπάρχει μεγάλος κίνδυνος να περάσει η φτώχεια από γενιά σε γενιά. Επίσης, αναφέρουν ότι δυστυχώς, η εθνική και φυλετική διάκριση κυριαρχούν στις κοινωνίες μας, με αποτέλεσμα να στιγματίζουν μερικές κοινωνικές ομάδες με αρνητικές ταμπέλες που τους αποκλείουν ή συμβάλλουν στον αποκλεισμό τους.

Ωστόσο, ο φαύλος κύκλος μπορεί να σπάσει. Οι ομάδες εκπροσώπων μοιράζονται μια σειρά πρακτικών: δημόσιες επιδοτήσεις κατάρτισης, έχουν το κουράγιο να απευθύνονται στο κοινοβούλιο και τον Τύπο, βοηθούν ανερχόμενους επιχειρηματίες μέσω επίσημης αναγνώρισης κοινωνικών συνεταιρισμών και επιχειρήσεων και ενδυναμώνουν τη δημιουργία θέσεων εργασίας για άτομα που βιώνουν φτώχεια μέσω της οργάνωσης συνεταιρισμών.

Στην πορεία των συζητήσεων, εντοπίστηκαν διάφορα προβλήματα που σχετίζονται με την αντίληψη της φτώχειας στην κοινωνία.

1. Οι εκπρόσωποι έκαναν λόγο για επαφές με επαγγελματίες κοινωνικών υπηρεσιών[6] · το λυπηρό συμπέρασμα είναι ότι σπάνια αποδίδεται πλήρης ανθρώπινη αξιοπρέπεια στα άτομα που βιώνουν φτώχεια και νιώθουν παγιδευμένα σε μία «γραφειοκρατική μηχανή» και ότι τους συμπεριφέρονται περισσότερο ως αντικείμενα παρά ως υποκείμενα. Οι επαγγελματίες κοινωνικών υπηρεσιών μπορούν να διδαχθούν πολλά πράγματα από τα άτομα που βιώνουν φτώχεια, αλλά η κατάρτισή τους θα πρέπει να περιλαμβάνει μαθήματα πρώτης γραμμής.
2. Η φτώχεια δεν αποτελεί «ελκυστικό» θέμα για τα ΜΜΕ. Τα ΜΜΕ έχουν την τάση να μην προβάλλουν αξιόπιστες πληροφορίες για τη φτώχεια · δεν εξηγούν ούτε τις αιτίες, ούτε πιθανές λύσεις. Τα ποσοστά ακροαματικότητας ωθούν την αναζήτηση για «εντυπωσιασμό», με αποτέλεσμα το θέμα της φτώχειας να καλύπτεται στη στήλη «εν συντομία» ή στο τμήμα «λοιπές ειδήσεις» ή σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο, όπως το χειμώνα ή στις 17 Οκτωβρίου[7].

Ωστόσο, οι εκπρόσωποι τόνισαν ότι δεν είναι ίδια όλα τα ΜΜΕ και ότι υπάρχουν δημοσιογράφοι που προσπαθούν να αποδώσουν μια δίκαιη εικόνα. Σε αυτούς αξίζει να δίνονται συνεντεύξεις και εμπιστοσύνη. Τα άτομα που βιώνουν φτώχεια μπορούν και πρέπει να παρουσιάσουν μια εικόνα που δεν θα τους απεικονίζει ως θύματα, αλλά ως παίκτες ομάδων προσωπικής αρωγής, συνεταιρισμών, αθλητές, κλπ. Επίσης, μπορούν να

δημιουργήσουν την προσωπική τους δημόσια εικόνα με την έκδοση και διανομή της δικής τους εφημερίδας.

Αναφορικά με τα Εθνικά Σχέδια Δράσης, οι εκπρόσωποι τα θεώρησαν ως χρήσιμα πράγματα, αλλά στις ευρωπαϊκές κοινωνίες δεν γίνονται απολύτως κατανοητά. Σε πολλές χώρες οι κυβερνήσεις δεν διαθέτουν την πολιτική θέληση για διαβουλεύσεις. Επομένως, οι εκπρόσωποι καλούν τις κυβερνήσεις:

- να αυξήσουν τις διαβουλεύσεις και τη συμμετοχή της πολιτικής κοινωνίας στην ανάπτυξη των Εθνικών Σχεδίων Δράσης. Αυτό θα μπορούσε να αυξήσει τη διορατικότητα τους και να αποσαφηνίσει τις προτεραιότητές τους.
- να καταβάλλουν περισσότερες προσπάθειες να καταστήσουν τα Εθνικά Σχέδια Δράσης περισσότερο προσβάσιμα και κατανοητά για την πολιτική κοινωνία.

6. υπό την ευρύτερη έννοια που περιλαμβάνει κοινωνικούς λειτουργούς, υπαλλήλων τοπικών ομάδων, δημόσιους υπαλλήλους, κλπ.

7. Παγκόσμια ημέρα ΟΗΕ για την εξάλειψη της φτώχειας

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ 2

Γαλλία, Σουηδία, Νορβηγία, Φιλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο, Βέλγιο, Μάλτα, Εσθονία, Ιρλανδία, Ισπανία.

Καλεσμένοι: Ομοσπονδιακό Υπουργείο Κοινωνικής Ασφάλισης (Αυστρία), FEANTSA.

Αντίληψη

- *Φτώχεια είναι να μην έχει κανείς τους πόρους για να μπορεί να διαδραματίζει ένα ολοκληρωμένο ρόλο στην κοινωνία.*
- *Βιώνει κανείς φτώχεια όταν δεν έχει πρόσβαση σε θεμελιώδη δικαιώματα.*
- *Το να είναι κανείς φτωχός δεν σημαίνει ότι δεν πρέπει να είναι πολίτης.*

- Τα άτομα που βιώνουν φτώχεια δεν σημαίνει ότι το κρύβουν, απλά μερικοί δεν θέλουν να το δουν.

Βασικές επαφές

- Στη Σουηδία, η κοινωνική φτώχεια έχει αρχίσει να γίνεται πιο ανυπόφορη από την οικονομική φτώχεια, επειδή η χώρα μας βασίζεται σε ένα σύστημα πρόνοιας και έχουμε έναν Υπουργό Κοινωνικών Υποθέσεων που δεν κάνει πλέον λόγο για άτομα που βιώνουν φτώχεια επειδή δεν θεωρείται σωστό να διαχωρίζουμε μία ομάδα ως φτωχή. Οπότε δεν μπορούμε να συζητάμε για τα άτομα αυτά. Δεν μας αρέσει να λέμε ότι υπάρχουν άτομα που ζουν στη φτώχεια.
- Όταν ζήτησα βοήθεια από το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας, μου είπαν ότι πήγα με πολύ θετική στάση · ότι το σπίτι μου ήταν πολύ καθαρό. Δεν φαινόμουν αρκετά φτωχός. Έχω υπερηφάνεια και αυτοσεβασμό. Είπαν ότι αν το σπίτι μου ήταν βρώμικο και έδειχνα ατημέλητος, θα μου έδιναν χρήματα, αλλά τελικά δεν αποτελούσα μια υπόθεση άξιου λόγου. Θα πρέπει να υποκρίνεσαι ότι είσαι κάτι άλλο για να λάβεις βοήθεια.
- Μερικοί πιστεύουν ότι αν ζεις στη φτώχεια, δεν μπορείς να κάνεις τις δικές σου επιλογές.
- Εάν λαμβάνεις επίδομα, δεν θεωρείσαι φτωχός. Αλλά τα άτομα με επιδόματα βιώνουν φτώχεια και δεν περιλαμβάνονται στις στατιστικές.
- Οι ερευνητές ποτέ δεν μας παραθέτουν στα ευρήματα των ερευνών τους. Ποτέ δεν λαμβάνουμε αντίγραφο των αποτελεσμάτων.
- Οι πολιτικοί δεν μας θεωρούν πολίτες, θα πρέπει να το βουλώσουμε και να εξαφανιστούμε.

Οι ερευνητές παρουσιάζουν μία περιορισμένη εικόνα της φτώχειας, ειδικά στα δημοσιευμένα ευρήματα των ερευνών τους. Αναφέρουν άτομα που δεν έχουν συναντήσει ή δεν προσπάθησαν να κατανοήσουν. Η έρευνα θα πρέπει να βασίζεται σε μεθοδολογία που περιλαμβάνει τη συμμετοχή και απομακρύνεται από την εκ των άνω προς τα κάτω προσέγγιση. Θα πρέπει να συμμετέχουν στην έρευνα όσο το δυνατόν περισσότερα άτομα, έτσι ώστε να μην αναφέρονται συνέχεια τα ίδια.

Οι ανώτατοι υπάλληλοι υπηρεσιών θεωρούν σημαντικό να έχουν προσωπικές συναντήσεις με άτομα που βιώνουν φτώχεια.

Οι ιθύνοντες λήψης αποφάσεων ποτέ δεν είναι παρόντες στις συναντήσεις που προσκαλούνται. Λένε το κομμάτι τους και φεύγουν. Δεν αρκεί το να μιλάνε σε άτομα, θα πρέπει να μιλήσουν με τα άτομα.

MME

- *Δεν θα πρέπει να φοβάσαι να εκφράσεις τη γνώμη σου ή να πεις ότι η κατάσταση είναι φρικτή.*
- *Τα MME αναφέρουν τη φτώχεια από τον Οκτώβριο μέχρι τον Ιούνιο επειδή νομίζουν ότι ο κόσμος μπορεί να πεθάνει το χειμώνα, αλλά όταν έρθει το καλοκαίρι, δεν τους ενδιαφέρει.*
- *Επί δύο μήνες κάνουν λόγο για φτώχεια. Αλλά πριν από 2 χρόνια, δεν την ανέφεραν καθόλου. Απλά την αγνοούσαν, την έβαλαν στην άκρη. Πίστευαν ότι το κοινό δεν θα ενδιαφερθεί.*
- *Δείχνουν δύο άρρωστους ανθρώπους. Υπάρχουν πολλές εικόνες και λίγα λόγια. Και μόνο που τους κοιτάς, σου έρχεται να βάλεις τα κλάματα.*
- *Θα πρέπει να σταματήσουν να δείχνουν άστεγους ανθρώπους με ένα μπουκάλι αλκοόλ και ένα σκύλο. Ποτέ δεν δείχνουν εικόνες ατόμων που κατάφεραν να βγουν από την κατάσταση αυτή.*
- *Τα MME ενδιαφέρονται περισσότερο για τις διασημότητες.*

Η εικόνα της φτώχεια στα MME είναι στερεότυπη, σοκαριστική, αρνητική και εποχιακή. Στα MME αρέσουν οι σοκαριστικές ιστορίες τρόμου και δεν αναρωτιούνται ποτέ πως μπορούν να αλλάξουν, «πώς να αντιμετωπίσουμε τη φτώχεια»; Η φτώχεια προκαλεί φόβο, γι' αυτό και η εικόνα της είναι πάντα προειδοποιητική.

Πως θα αλλάξουν τα MME;

Μερικοί οργανισμοί διαθέτουν συμβούλους Τύπου για να αποδώσουν μια θετική στροφή της κατάστασης. Μερικοί δημοσιογράφοι είναι σύμμαχοι, άτομα εμπιστοσύνης που μπορούν να παρουσιάσουν τα παραδείγματα που τους δίνονται ως έχουν. Είναι σημαντική η συνεργασία με δημοσιογράφους που γνωρίζουν μη κυβερνητικούς οργανισμούς. Αυτό που έχει σημασία είναι να παρουσιαστεί η καθημερινότητα των ανθρώπων και θετικές εικόνες.

Μία άλλη ιδέα είναι να εκδώσει κανείς την προσωπική του εφημερίδα, όπως κάνουν μερικοί μη κυβερνητικοί οργανισμοί. Και σε αυτή την περίπτωση, υπάρχουν προβλήματα με την εύρεση προσωπικών μαρτυριών. Ο φόβος που υπάρχει στα άτομα που βιώνουν φτώχεια για να εκφράσουν τη γνώμη τους υπάρχει και στα ανώτατα υπαλληλικά στελέχη (στελέχη υπηρεσιών, επαγγελματίες κοινωνικών υπηρεσιών). Το να αφηγηθεί κανείς την προσωπική του ιστορία μπορεί να οδηγήσει σε δυσκολίες. Το να μιλήσει κανείς στα ΜΜΕ μπορεί να βοηθήσει ή να δημιουργήσει εμπόδια.

Μαθαίνοντας να χρησιμοποιούμε το λεξιλόγιο των δημοσιογράφων, να χρησιμοποιούμε τα εργαλεία τους, να χρησιμοποιούμε τεχνικές μαζικής επικοινωνίας είναι απαραίτητα μέσα για να παρουσιάσουμε μια διαφορετική εικόνα της φτώχειας που δεν προκαλεί μίζερια. Μία τέτοια κατάρτιση θα ήταν χρήσιμη.

Ένα άλλο απαραίτητο στοιχείο είναι να παραχθούν έγγραφα εμπορίας που να περιλαμβάνουν κοινωνική ιδεολογία.

Ωστόσο, δεν είναι όλες οι εφημερίδες επιδεκτικές στην αναφορά της φτώχειας.

Οι εφημερίδες του δρόμου δεν είναι πλέον της μόδας, οι άνθρωποι τις έχουν συνηθίσει και πολλοί έχουν σταματήσει να τις αγοράζουν. Οι πωλητές εφημερίδων του δρόμου θεωρούνται επαίτες. Βέβαια, μερικές ακόμη ευδοκούν: στη Δανία και τη Σουηδία, ακόμη φαίνεται ότι παίζουν θετικό ρόλο όσον αφορά την ενσωμάτωση.

Υπάρχει μία ευρεία σειρά εργαλείων επικοινωνίας, όπως η καλλιτεχνική έκφραση, για παράδειγμα, αποσπάσματα από όπερες όπου οι κεντρικοί χαρακτήρες είναι φτωχοί και η όλη πλοκή επικεντρώνεται σε αυτούς. Επίσης, υπάρχει το Διαδίκτυο, ειδικά μέσω ομάδων συνομιλίας.

Ο υπάρχων κώδικας πρακτικής για τη δημοσίευση εικόνων περί καταστάσεων στις αναπτυσσόμενες χώρες θα πρέπει να εφαρμοστεί και στα άτομα που βιώνουν φτώχεια στην Ευρώπη.

Θα πρέπει να αναπτυχθεί η κοινωνική εμπορία, όπως κάνουν οι επιχειρήσεις. Αυτό που έχει σημασία είναι να ακουστούν απόψεις, επομένως γιατί δεν οργανώνεται μία πορεία «Poverty Pride» ή να δοθεί δημοσιότητα στις Ευρωπαϊκές Συναντήσεις παρόμοια με αυτή των Ολυμπιακών Αγώνων;

ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός είναι θέματα που υπάρχουν σε κάθε χώρα. Επειδή όμως διαστρεβλώνονται σε μεγάλο βαθμό, τα άτομα που τα βιώνουν αντιμετωπίζουν ζητήματα αντίληψης, αυτοσεβασμού και αυτοπεποίθησης. Τα στερεότυπα διαιωνίζονται από τα ΜΜΕ και την ίδια την κοινωνία.

Η εικόνα

Στις μέρες μας οι κυβερνήσεις και τα ΜΜΕ δεν διατίθενται να παραδεχτούν ότι ο κοινωνικός αποκλεισμός και η φτώχεια υπάρχουν ακόμη στη χώρα τους. Στη Σουηδία, για παράδειγμα, με το υπεραναπτυγμένο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, οι άνθρωποι ισχυρίζονται λανθασμένα ότι δεν υπάρχει φτώχεια. Δεν αντιλαμβάνονται τη φτώχεια ως ένα σύνθετο ζήτημα. Την αποδίδουν στην έλλειψη πόρων ή σε προσωπικό λάθος των φτωχών. Όμως, η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός δεν περιορίζονται σε αυτά. Αφορούν σε ανισότητες σε δικαιώματα και στην πρόσβαση σε δικαιώματα – οφείλουμε να έχουμε όλα αυτά που νομίμως δικαιούμαστε.

Το γεγονός ότι έχει αυξηθεί η συζήτηση γύρω από τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό είναι καλό, ειδικά όταν πραγματοποιείται από άτομα που γνωρίζουν αυτά που λένε, πράγμα που προσδίδει μεγαλύτερη σπουδαιότητα στο πρόβλημα. Το πρόβλημα είναι με τις ταμπέλες: οι φτωχοί θεωρούνται ευάλωτοι, ενώ οι ίδιοι δεν αντιλαμβάνονται εαυτούς το ίδιο.

Για παράδειγμα, λένε ότι οι μετανάστες είναι ευάλωτοι, αλλά αν ερωτηθούν, συχνά πολλοί θα απαντήσουν ότι είναι σε καλύτερη κατάσταση στην χώρα που τους φιλοξενεί παρά στη πατρίδα τους. Η αντίληψη που έχουν για τον εαυτό τους δεν είναι ότι είναι φτωχοί ή ευάλωτοι.

Οι επαγγελματίες κοινωνικών υπηρεσιών αντιλαμβάνονται τα άτομα που βιώνουν φτώχεια ως πελάτες, αποδέκτες επιδομάτων και όχι ως άτομα που έχουν επίγνωση της κατάστασής τους και είναι σε θέση να μοιραστούν τα βιώματά τους. Επίσης, μπορεί να αναπτυχθεί σχέση εξάρτησης από τον επαγγελματία κοινωνικής υπηρεσίας, πράγμα που επηρεάζει την αντίληψη του κοινού για τα άτομα που βιώνουν φτώχεια.

Χρειάζονται περισσότεροι πόροι, αλλά επίσης θα πρέπει να βελτιωθεί η κοινωνική εργασία με μεγαλύτερη συμμετοχή ατόμων που βιώνουν φτώχεια/αποκλεισμό.

Οι ερευνητές διαθέτουν μόνο μία εικόνα του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτώχειας. Θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν μεθόδους συμμετοχής, στις οποίες τα άτομα που βιώνουν φτώχεια να μπορούν να εκφραστούν και να συμμετέχουν στην έρευνα.

Μπορεί να βιώνουμε φτώχεια, αλλά και πάλι έχουμε κάτι να συνεισφέρουμε. Έχουμε την εσωτερική δύναμη να ανταποκριθούμε κι αυτή η δύναμη θα πρέπει να υπερισχύσει.

MME

Τα ΜΜΕ συχνά έχουν μια σταθερή προσέγγιση στη φτώχεια μέσω σοκαριστικών εικόνων που προκαλούν, με μοναδικό σκοπό να σαστίσουν τους αναγνώστες/θεατές αντί να εκπαιδεύσουν την κοινωνία σχετικά με τη φτώχεια. Τα ΜΜΕ δίνουν έμφαση σε θανάτους από υποθερμία το χειμώνα, αλλά τη βάζουν στην άκρη τη φτώχεια το καλοκαίρι. Τα ΜΜΕ παρουσιάζουν μία μη ρεαλιστική εικόνα. Θα πρέπει να αλλάξουμε αυτή την απεικόνιση.

Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να κατανοήσουμε περισσότερο πως λειτουργούν τα ΜΜΕ έτσι ώστε να μπορέσουμε να χρησιμοποιήσουμε τα εργαλεία επικοινωνίας, συγκεκριμένα δημιουργώντας καλές σχέσεις με δημοσιογράφους για να μάθουν να σέβονται προσωπικές ιστορίες αντί να τις εκμεταλλεύονται για να απογειώσουν τα ποσοστά των πωλήσεων/τηλεθέασης.

Η θετική πλευρά στο πως απεικονίζεται η φτώχεια από τα ΜΜΕ είναι να προκαλέσουμε την κοινή γνώμη και να τις επιστήσουμε την προσοχή στα προβλήματα της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στις κοινωνίες μας.

Τα ΜΜΕ και οι νέες επικοινωνιακές τεχνολογίες θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για να περάσουν τα μηνύματά μας.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ 3

Γαλλία, Γερμανία, Λετονία, Λουξεμβούργο.

Καλεσμένοι: εκπρόσωποι του Ομοσπονδιακού Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης (Βέλγιο), η Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας, η Επιθεώρηση Κοινωνικής Ασφάλισης (Λουξεμβούργο), η Υπηρεσία Alter.

Αντίληψη

- Δεν γεννήθηκαν άστεγος.

- Τα άτομα που βιώνουν φτώχεια απεικονίζονται ως κτηνώδη και άξεστα.
- Υπάρχει τεράστια διαφορά μεταξύ της παλαιάς και της νέας Ευρώπης.

Βασικές επαφές

- Οι επαγγελματίες κοινωνικών υπηρεσιών είναι περισσότερο ψυχροί αντί να δείχνουν προσωπικό ενδιαφέρον για αυτό που κάνουν.
- Στη Λετονία, οι επαγγελματίες κοινωνικών υπηρεσιών δεν πληρώνονται καλά και οι ίδιοι χρειάζονται βοήθεια, γι' αυτό και λίγα άτομα καταφεύγουν θεληματικά σε αυτούς.
- Πολλά από τα άτομα με τα οποία σχετιζόμαστε έχουν δυσκολία στο να επικοινωνήσουν.

Οι περισσότερες κοινωνικές υπηρεσίες μεταχειρίζονται τα άτομα που βιώνουν φτώχεια ως αντικείμενα κι όχι ως ανθρώπους.

Ένα σχέδιο από το Ηνωμένο Βασίλειο αναφέρθηκε ως μέσο για τη βελτίωση της αντίληψης: η προώθηση περιεκτικών αντωνυμιών – αντί για τη χρήση του «εγώ/εμένα» (ο επαγγελματίας κοινωνικών υπηρεσιών) απέναντι σε «αυτόν/αυτή» ή «αυτούς» (τον «πελάτη») προτείνεται η χρήση του «εμείς/εμάς». «Εμείς» εργαζόμαστε μαζί για να βρούμε μια λύση.

MME

- Στη Λετονία, ένα γυναικείο περιοδικό δημοσίευσε αναφορές και συνεντεύξεις ατόμων και οικογενειών που βιώνουν φτώχεια. Στη συνέχεια οι αναγνώστες μπορούσαν να ψηφίσουν ποια ιστορία ήταν η χειρότερη κατά τη γνώμη τους. Ο νικητής θα κέρδιζε ένα χρηματικό βραβείο. Το πρόβλημα ήταν ότι οι αναφορές αυτές ήταν δημοφιλείς και στα άτομα που βίωναν φτώχεια, αν και παρουσίαζαν μια ακόμη πιο αρνητική εικόνα τους.
- Οι φτωχοί άνθρωποι αποτελούν μία υποδεέστερη ατραξιόν.
- Οι εφημερίδες αναφέρουν ποσοστά, όχι ανθρώπους.
- Θα πρέπει να έχετε υπόψη σας ότι τα MME είναι μια επιχείρηση και οι δημοσιογράφοι περιορίζονται στο τι μπορούν να κάνουν. Πρέπει να πουλήσουν.

Η πρόσβαση στα ΜΜΕ είναι άδικη: τα άτομα που βιώνουν φτώχεια απεικονίζονται με στυγνό, αρνητικό, σκανδαλοθηρικό τρόπο. Οι εφημερίδες που εκδίδονται από ομάδες που προσπαθούν να βοηθήσουν εαυτούς είναι οι καλύτεροι διάλογοι πληροφόρησης σχετικά με το θέμα της φτώχειας.

Πως θα βελτιωθεί η εικόνα;

Τα άτομα που βιώνουν φτώχεια και οι ομάδες αυτό-αρωγής θα πρέπει να λάβουν εκπαίδευση σχετικά με τα ΜΜΕ. Επίσης, μία καλή σχέση με δημοσιογράφους θα μπορούσε να βοηθήσει να βελτιωθεί η εικόνα. Θα πρέπει να γραφούν περισσότερες ανοικτές επιστολές σχετικά με τη φτώχεια. Μία οδός προς εξερεύνηση είναι η οργάνωση εφημερίδας από άτομα βιώνουν φτώχεια και από ομάδες αυτό-αρωγής.

Εθνικά Σχέδια Δράσης

- *Τα άτομα που βιώνουν φτώχεια θα πρέπει να μπορούν να συμμετέχουν στην ανάπτυξη των Εθνικών Σχεδίων Δράσης. Αυτό θα πρέπει να είναι δυνατό ήδη σε περιφερειακό επίπεδο, καθώς η πραγματικότητα της φτώχειας διαφέρει από τη μία περιφέρεια σε άλλη.*
- *Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης της Λετονίας είναι ένα καλό πρόγραμμα, αλλά δεν περιλαμβάνει πρακτικά μέτρα. Υπάρχει σήμερα μια επιτροπή παρακολούθησης, στην οποία μπορούν να παραβρεθούν σύλλογοι, αλλά δεν είναι ανεξάρτητη, με αποτέλεσμα να αποχωρήσουν οι μη κυβερνητικοί οργανισμοί.*
- *Ο τρόπος με τον οποίο έχουν συνταχθεί τα Εθνικά Σχέδια Δράσης επιβάλλει στη φτώχεια μία συγκεκριμένη εικόνα.*

Γενικά τα άτομα που βιώνουν φτώχεια έχουν ελάχιστο ή καθόλου λόγο στα Εθνικά Σχέδια Δράσης. Τα πρώτα Εθνικά Σχέδια Δράσης είχαν συνταχθεί από γραφειοκράτες και πολιτικούς. Σε μερικά κράτη, ζητείται πλέον η άποψη των ατόμων που βιώνουν φτώχεια σχετικά με τα Εθνικά Σχέδια Δράσης, αλλά δεν αρκεί.

Το ερώτημα είναι: Πως θα διασφαλιστεί ότι θα ακουστεί η «φωνή» των φτωχών στα Εθνικά Σχέδια Δράσης αφού θα τους έχουν συμβουλευτεί; Μία πιθανή απάντηση που αναφέρθηκε ήταν ένα παράδειγμα από το Βέλγιο · τα άτομα που βίωναν φτώχεια συμμετείχαν στη σύνταξη μιας γενικής αναφοράς με θέμα τη φτώχεια και στη συνέχεια ακολούθησε παρακολούθηση. Αυτή η μέθοδος θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στα Εθνικά Σχέδια Δράσης.

Πως θα συμμετάσχουν τα άτομα που βιώνουν φτώχεια στη διαδικασία σύνταξης των νέων Εθνικών Σχεδίων Δράσης; Θα πρέπει να γίνει μέσω ενός αμφίδρομου διαλόγου: από την Ευρώπη προς τα άτομα και από τα άτομα προς την Ευρώπη. Το ΕΑΡΝ θα πρέπει να αυξήσει τις προσπάθειες για να προωθήσει τη συμμετοχή των ατόμων που βιώνουν φτώχεια. Θα πρέπει να συμμετέχουν τόσο στη διαδικασία, όσο και στο προϊόν και τα αποτελέσματά του.

ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Μετά την παρουσίαση δύο περιστατικών στο πως αναφέρεται η φτώχεια στον Τύπο της Γαλλίας και της Λετονίας, η ομάδα κατέληξε ότι ο Τύπος παραμένει αρκετά αμέτοχος. Μετά την εξέταση των σχέσεων των ατόμων που βιώνουν φτώχεια και των μη κυβερνητικών οργανισμών με τον Τύπο, οι μετέχοντες προσπάθησαν να εντοπίσουν προβλήματα με άλλες βασικές επαφές: πολιτικούς, επαγγελματίες κοινωνικών υπηρεσιών, κλπ. Επίσης, εξέτασαν τη συνειδητοποίηση σχετικά με τα Εθνικά Σχέδια Δράσης και αναζήτησαν πιθανούς τρόπους επανάκτησης της κυριότητας αυτών.

Πως μπορεί να προωθηθεί η συμμετοχή και να μπει στην Κοινωνική Ημερήσια Διάταξη:

1. Αύξηση της συμμετοχής και ανάμιξης ατόμων που βιώνουν φτώχεια στην υλοποίηση των Εθνικών Σχεδίων Δράσης σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.
2. Διασφάλιση χρηματοδότησης για την υποστήριξη και αύξηση της συμμετοχής.
3. Σύνταξη ενός σχεδίου δράσης ΕΑΡΝ με συστάσεις για
 - τους μετέχοντες.

- για κάθε κυβέρνηση.
- 4. Επαφή με ιθύνοντες λήψης αποφάσεων και πολιτικούς για να δημιουργηθεί σχέση με άτομα που βιώνουν φτώχεια.
- 5. Άσκηση επιρροής προς τα κράτη-μέλη για να υποστηρίξουν το σκοπό των ατόμων που βιώνουν φτώχεια.
- 6. Ανάπτυξη πραγματικού διαλόγου με κυβερνήσεις
- 7. Επιπλέον άσκηση πίεσης με πολιτιστική, αθλητική, γραπτή ανάλυση και άλλες ομάδες
- 8. Χρήση της εισόδου των νέων κρατών-μελών και των ζητημάτων τους για να δοθεί μια γενική «ώθηση».
- 9. Αύξηση συνεργασίας με δημοσιογράφους.

Οι μετέχοντες επιθυμούν να ενημερώνονται σχετικά με μελλοντικές εργασίες κι όχι μόνο εντός του EARN. Θα ήθελαν να λάβουν ένα σχέδιο εργασίας και συστάσεις από το EARN και τα ευρωπαϊκά ιδρύματα. Οι εθνικές κυβερνήσεις έχουν καθήκον να περιλαμβάνουν τα διάφορα επίπεδα της κοινωνίας στις διαδικασίες λήψης πολιτικών.

Οι εθνικές κυβερνήσεις έχουν υποχρέωση να ακούσουν τα άτομα που βιώνουν φτώχεια και θα πρέπει να λάβουν υπόψη τις γνώμες και απόψεις τους.

Θα πρέπει να βελτιώσουμε την πίεση που ασκούμε, τόσο σε ευρωπαϊκό, όσο και σε εθνικό επίπεδο. Υπάρχουν μεγάλα χάσματα στην εικόνα και αντίληψη της φτώχειας μεταξύ των παλαιών κρατών-μελών και των νέων. Τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης είναι κάτι πρόσφατο στα νέα κράτη. Τα προβλήματα είναι τα ίδια, αλλά όχι και οι κλίμακες. Τα νέα κράτη-μέλη της ΕΕ θα πρέπει να συμβαδίσουν με τα παλαιά.

Όσον αφορά τα ΜΜΕ, είναι σημαντικό να υπάρξει συνεργασία για να διαδοθεί μια πιο θετική εικόνα της φτώχειας, έτσι ώστε να σταματήσουν να χρησιμοποιούν σοκαριστικές εικόνες τρόμου όταν καλύπτουν το θέμα της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Οι μη κυβερνητικοί οργανισμοί επιτελούν μία πολύ σημαντική εργασία επειδή είναι σε άμεση επαφή με τα άτομα που βιώνουν φτώχεια.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ 4

Αυστρία, Βουλγαρία, Κύπρος, Γαλλία, Ιρλανδία, Ιταλία, Μάλτα, Ολλανδία, Νορβηγία.

Καλεσμένοι: εκπρόσωποι από το Υπουργείο του Λουξεμβούργου και ένα γαλλικό περιοδικό

Αντίληψη

- *Η ανεργία αντιμετωπίζεται ως κάτι επαίσχυντο.*
- *Η φτώχεια δεν γίνεται αντιληπτή ως το προϊόν ακατάλληλων πολιτικών.*
- *Λένε ότι οι φτωχοί λαμβάνουν περισσότερο γάλα από όσο τους αξίζει. Οποσδήποτε όμως λιγότερο από όσο χρειάζονται.*
- *Η φτώχεια γίνεται αντιληπτή ως υποκουλτούρα αναρχίας που τρομοκρατεί τον κόσμο.*

Βασικές επαφές

- *Μερικοί λένε ότι φτώχεια δεν υπάρχει.*
- *Τα κέντρα εργασίας βρίσκουν δουλειές για τις πιο εύκολες υποθέσεις, τα πιο «προσλήψιμα» άτομα και αγνοούν τα υπόλοιπα.*
- *Νομίζουν ότι εάν είσαι με κρατικό επίδομα, τότε είσαι ένας αμόρφωτος τεμπέλης. Οπότε σου προσφέρουν μόνο την πιο βασική εκπαίδευση.*
- *Υπάρχει μια σχέση εξάρτησης μεταξύ του επαγγελματία κοινωνικών υπηρεσιών και του ατόμου που ζητάει βοήθεια.*
- *Η φτώχεια ποινικοποιείται: τα χρήματα που δεν πάνε στις κοινωνικές πολιτικές πηγαίνουν στις φυλακές.*

Οι βασικές επαφές έχουν να κάνουν με ποσοστά, όχι με ανθρώπους. Μερικά στελέχη υπηρεσιών εργάζονται σε συστήματα με κίνητρο την απόδοση, για παράδειγμα τον αριθμό των ανέργων που «τοποθετούν». Επομένως, δουλεύουν με τις πιο εύκολες υποθέσεις. Επίσης, η παροχή κατάρτισης χάνει το στόχο, δηλαδή διατηρώντας προσδοκίες για δουλειά. Και πάλι, οι ίδιοι εκπαιδευτές δεν έχουν ασφάλεια εργασίας · οπότε πως μπορούν να νιώθουν κινητοποιημένοι; Επίσης, υπάρχει ένας πολιτισμός που κατηγορεί τα θύματα.

MME

- *Εάν λες ότι ζεις σε ξενώνα, σου κολλάνε την ταμπέλα του αλκοολικού. Εάν είσαι άνεργος, είσαι τεμπέλης. Αλλά MME καταφέρνουν να μας ακούσουν, αλλά όχι πολλά.*
- *Αναφέρουν τους άστεγους το χειμώνα. Τον υπόλοιπο καιρό, τα MME ποτέ δεν έρχονται να δουν πως είναι η ζωή σε ένα ξενώνα.*
- *Τα MME διαλέγουν ένα τρίλεπτο απόσπασμα από συνέντευξη μιας ώρας, μόνο το απόσπασμα που δήλωσες κάτι σοκαριστικό.*
- *Οι εφημερίδες τείνουν να δημοσιεύουν την αρνητική πλευρά των πραγμάτων. Τα άσχημα νέα πουλάνε περισσότερο από τα καλά. Οι μετανάστες «πουλάνε» επειδή παίρνουν τις δουλειές των άλλων.*

Τα MME δημοσιεύουν αυτό που πιστεύουν ότι το κοινό θέλει να διαβάσει ή να ακούσει. Η καθημερινότητα των ατόμων που βιώνουν φτώχεια δεν αξίζει αναφορά. Τα MME θέλουν το «μεγάλο μπαμ».

Θα πρέπει να έχετε υπόψη σας ότι τα MME είναι επιχείρηση και για αυτό θα δημοσιεύσουν ό,τι πουλάει. Επίσης, μερικές εφημερίδες ανήκουν στην κυβέρνηση, επομένως οι πληροφορίες που δημοσιεύονται είναι ελεγχόμενες. Βέβαια, υπάρχει και η αντίθετη όψη, όπως MME που διαμορφώνουν πολιτικές.

Πως θα αλλάξει η εικόνα;

Μία πλατφόρμα στέγασης στο Βέλγιο, για παράδειγμα, προσκάλεσε Υπουργούς να διανυκτερεύσουν ένα βράδυ στην οικία ενός ατόμου που βιώνει φτώχεια. Αυτό μπορεί να έλκυσε μεγάλη κάλυψη των ΜΜΕ, η πλατφόρμα είχε τον έλεγχο για να διασφαλίσει ότι δεν θα λάμβανε αρνητική στροφή, αλλά το γεγονός ότι ένας Υπουργός πέρασε το βράδυ με ένα άτομο που βιώνει φτώχεια δεν θα λύσει αυτομάτως τα προβλήματα.

Όταν οι μη κυβερνητικοί οργανισμοί δημιουργούν ιστορίες να «πουλήσουν» στα ΜΜΕ – για παράδειγμα την οργάνωση μιας εκδήλωσης όπου παρουσιάζεται η δημιουργικότητα των ατόμων που βιώνουν φτώχεια – αμέσως ελκύουν κάλυψη από τα ΜΜΕ.

Και βέβαια, οι δημοσιογράφοι μπορεί να γίνουν συνεργάτες.

Εθνικά Σχέδια Δράσης

- *Δεν γνωρίζουμε πολλά για τα Εθνικά Σχέδια Δράσης. Δεν λαμβάνουμε πληροφορίες. Τα άτομα που επηρεάζονται περισσότερο είναι οι λιγότερο ενημερωμένοι.*
- *Στην αρχή συμμετείχαμε ενεργά, αλλά τώρα πολύ λιγότερο, επειδή δεν τους αρέσει να ακούνε τα άτομα που είναι περισσότερο επηρεασμένα.*
- *Τα Εθνικά Σχέδια Δράσης ήταν μια υπουργική άσκηση.*
- *Μας κάλεσαν μία φορά κι αυτό ήταν όλο.*
- *Τα Εθνικά Σχέδια Δράσης είναι μια τεχνική άσκηση για την Ευρωπαϊκή Ένωση.*
- *Τα μέτρα που περιγράφηκαν έχουν ήδη ληφθεί κατά το παρελθόν.*

Τα Εθνικά Σχέδια Δράσης θα πρέπει να συζητηθούν και να τεθούν σε εφαρμογή τοπικά για να συμμετέχουν άτομα που βιώνουν φτώχεια.

Για να είναι εποικοδομητικά τα Εθνικά Σχέδια Δράσης, το κοινό θα πρέπει να έχει λόγο στην ανάπτυξη και τη συνέχειά τους.

Θα πρέπει να εξασφαλιστεί η συμμετοχή των ατόμων που βιώνουν φτώχεια.

ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Βασικές επαφές

Όσον αφορά θέματα άμεσης ανησυχίας – απασχόλησης και εργασίας – οι μετέχοντες τόνισαν την έλλειψη θέσεων εργασίας και τη δυσκολία εισχώρησης των μειονεκτούντων ατόμων στην αγορά εργασίας, καθώς και την ανάπτυξη της συνήθους πρακτικής πρόσληψης-και-απόλυσης.

Επίσης η ομάδα συζήτησε και διαφώνησε με την απόσυρση του δημόσιου τομέα από την παροχή υπηρεσιών που παραδίδεται όλο και περισσότερο στον ιδιωτικό τομέα, ειδικά η ιδιωτικοποίηση των δημόσιων υπηρεσιών εργασίας. Το προσωπικό υπηρεσιών εργασίας χρήζουν εκπαίδευσης για να μπορούν να αντιμετωπίζουν καλύτερα τις ανάγκες των αιτούντων εργασία. Ούτε η επαγγελματική κατάρτιση, ούτε η επαγγελματική εκπαίδευση είναι αξιόπιστα μέσα για να εισχωρήσει κανείς στην αγορά εργασίας.

Επίσης, συζητήθηκαν οι προσωπικές υπηρεσίες. Θα πρέπει να θεωρηθούν ως δικαιώματα προς εξέταση.

Σε πολλές χώρες, οι υπηρεσίες αποτελούν πλέον παραχωρήσεις που έχουν δοθεί στον κόσμο.

Τα μειονεκτούντα άτομα βρίσκονται σε κατάσταση εξάρτησης από τις διάφορες υπηρεσίες.

Επιπλέον, συζητήθηκαν η διάκριση και η ποινικοποίηση.

MME

Τι εικόνα δίνουμε στα ΜΜΕ και τι εικόνα μας δίνουν αυτά;

Έτσι όπως έχουν τα πράγματα, οι άσχημες ειδήσεις πάντοτε αποτελούν πρωτοσέλιδα. Φαίνεται ότι είναι αυτό που αποζητάει το κοινό. Οι εφημερίδες δημοσιεύουν αυτό που θέλουν οι αναγνώστες χωρίς να εισχωρούν στις πραγματικές αιτίες.

Οι εφημερίδες διψούν για σκάνδαλα.

Είναι επιχειρήσεις και πρέπει να προστατέψουν τα συμφέροντά τους – όποια πολιτική γραμμή κι αν πρεσβεύουν – θα πρέπει πάντοτε να εργάζονται υπέρ των συμφερόντων και του κέρδους του ιδιοκτήτη.

Τα ΜΜΕ επηρεάζονται συχνά από την πολιτική της χώρας.

Είναι λυπηρό που δείχνουν την εξωτερική πολιτισμένη εικόνα της κοινωνίας, αποκρύπτοντας ή και αγνοώντας την πραγματικότητα ορισμένων θεμάτων.

Ωστόσο, προκύπτουν κάποια θετικά υποπροϊόντα όταν υπάρχει εκτενής κάλυψη από τα ΜΜΕ.

Υπάρχουν νέες δυνατότητες: η τεχνολογία προσφέρει διάφορα άμεσα, αποτελεσματικά μέσα πληροφόρησης · το Διαδίκτυο παρέχει πληροφορίες με ένα πάτημα του ποντικιού.

Εν κατακλείδι, τα ΜΜΕ λειτουργούν λίγο-πολύ με τον ίδιο τρόπο σε όλη την Ευρώπη. Παρέχουν μια διαστρεβλωμένη εικόνα των ατόμων που βιώνουν φτώχεια και τους δίνουν σημασία μόνο σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους, το χειμώνα ή σε περιόδους εκλογών.

Εθνικά Σχέδια Δράσης

Το ευρύ κοινό είναι ανευνημέρωτο σχετικά με τα σχέδια δράσης για κοινωνική ένταξη.

Τα άτομα που βιώνουν φτώχεια έχουν ελάχιστη ή καθόλου συμμετοχή στη σύνταξη των σχεδίων δράσης για κοινωνική ένταξη. Βέβαια, επειδή είναι τα άτομα που επηρεάζονται περισσότερο, θα πρέπει να έχουν μεγαλύτερη ανάμιξη στη διαδικασία σύνταξης των σχεδίων δράσης.

Απασχόληση: ειδικά μέτρα για τους αιτούντες εργασία οργανώνονται αρχικά σε συνάρτηση με τους στόχους που θέτει η αγορά εργασίας · και μετά γίνονται προσπάθειες για να καθοριστούν τα κατάλληλα εργαλεία. Η κατάρτιση λειτουργεί ανάποδα. Παρέχονται τα εργαλεία, αλλά χωρίς στόχο, δηλαδή: (εκ νέου) απασχόληση. Η αποτελεσματικότητα των μέτρων κατάρτισης υπονομεύεται έτσι, καθώς ο στόχος (μια αξιοπρεπή, καλοπληρωμένη δουλειά) στην καλύτερη των περιπτώσεων αποσύρεται στο βάθος, ενώ στη χειρότερη απλά δεν υπάρχει.

Σε μερικές χώρες, οι κυβερνήσεις εστιάζουν σε κατηγορίες φτωχών που ευνοούν εις βάρος άλλων. Τα Εθνικά Σχέδια Δράσης θα πρέπει να συνταχθούν λεπτομερώς σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο έτσι ώστε να αυξηθεί η συμμετοχή των ατόμων που βιώνουν φτώχεια/αποκλεισμό και θα πρέπει να ενισχυθούν οι επαφές με τα άτομα αυτά. Η φτώχεια επεκτείνεται παρά την αύξηση του ΑΕΠ, επομένως, τα άτομα που βιώνουν φτώχεια θα πρέπει να μπορούν να συμμετέχουν ενεργά στα σχέδια κοινωνικής ένταξης.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ 5

Αυστρία, Γερμανία, Νορβηγία, Ισπανία, Γαλλία, Βέλγιο, Λουξεμβούργο, Ιταλία, Ουγγαρία, Δανία, Δημοκρατία της Τσεχίας, Ιρλανδία.

Καλεσμένοι: εκπρόσωποι του Υπουργείου Κοινωνικής Ασφάλισης (Αυστρία), η Υπηρεσία Κοινωνικής Ενσωμάτωσης του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Κοινωνικής Ενσωμάτωσης (Βέλγιο), η Ευρωπαϊκή Κομισιόν, η Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας.

Αντίληψη

- Έχουμε αρνητικές εικόνες του εαυτού μας, επειδή αυτές είναι οι εικόνες που έχουν οι άλλοι για μας.
- Η φτώχεια εμποδίζει την ανάπτυξη της αυτό-ικανοποίησης.
- Το να είναι κανείς μακριά από τη χώρα του είναι μια μορφή φτώχειας.
- Το χειρότερο που μου συνέβη ήταν όταν έπρεπε να πω στο παιδί μου να αφήσει τη σοκολάτα στο σούπερ-μάρκετ επειδή δεν είχα λεφτά να την αγοράσω.
- Νιώθεις ντροπιασμένος, φυλακισμένος.
- Η συμμετοχή σε μία τέτοια συνάντηση μας δείχνει ότι η φτώχεια δεν είναι μια αναπόφευκτη κατάσταση.
- Η φτώχεια θα πρέπει να πάψει να αποτελεί λόγο διάκρισης.

Βασικές επαφές

- Δεν νομίζω ότι οι ηγέτες μας γνωρίζουν πως είναι να ψάχνεις για ένα μέρος να μείνεις.
- Οι γραφειοκράτες και οι πολιτικοί δεν έχουν ιδέα τι σημαίνει φτώχεια.
- Η νέα νομοθεσία έχει ως στόχο να κάνει τους φτωχούς φτωχότερους και τους πλούσιους πλουσιότερους.
- Οι επαγγελματίες κοινωνικών υπηρεσιών δεν κατανοούν τη μιζέρια που βιώνει ο κόσμος.
- Οι επαγγελματίες κοινωνικών υπηρεσιών λένε ότι οι φτωχοί δεν μπορούν να έχουν χόμπι. Δεν έχουν ούτε το χρόνο, ούτε τα μέσα για ψυχαγωγικές δραστηριότητες.
- Οι τοίχοι των γραφείων κοινωνικών υπηρεσιών είναι καλυμμένοι με αφίσες που προβάλλουν μια αρνητική εικόνα σε μας. Δεν μπορείς να βάλεις φωτεινές αφίσες, επειδή είσαι φτωχός, δεν έχεις δικαίωμα να ονειρεύεσαι.
- Το ευρύτερο κοινό πιστεύει ότι όλοι οι φτωχοί είναι ίδιοι. Αλλά είμαστε διαφορετικοί άνθρωποι με διαφορετικούς τρόπους ζωής.

Μία γενική παρατήρηση: οι κοινωνικές πολιτικές προσπαθούν να αντιμετωπίσουν τις συνέπειες της φτώχειας, όχι τις αιτίες.

Πως θα βελτιωθεί η εικόνα;

Η υπηρεσία κοινωνικής ένταξης του Βελγίου οργανώνει ένα σχέδιο που περιλαμβάνει την πρόσληψη δύο «ειδικών εκ πείρας»[8]. Η ιδέα προέρχεται από ένα συνεταιρισμό που οργάνωσε ένα σχέδιο να εκπαιδεύει κόσμο που είχε βιώσει φτώχεια για να γίνουν διαμεσολαβητές σε επαφές με δημόσιες υπηρεσίες. Το έργο θα καταλήξει στην πρόσληψη 16 «ειδικών εκ πείρας» σε υπηρεσίες της ομοσπονδιακής κυβέρνησης με συμβάσεις πρόσληψης. Η εμπειρία των ατόμων που βιώνουν φτώχεια αποτελεί πολύτιμο υλικό για την υλοποίηση πολιτικών.

Παρατηρήθηκε ότι δεν ήταν όλες οι βασικές επαφές καλές ή κακές κι επιπλέον μερικοί υπάλληλοι έκαναν καλή δουλειά. Ωστόσο, υπήρχε κάποιος φόβος και ανησυχία για μερικούς που φοβόντουσαν για πράγματα που δεν γνώριζαν.

Η βελτίωση της εικόνας θα πρέπει να ξεκινήσει σε τοπικό επίπεδο, να διαλύσει τους φόβους στην κοινότητα. Μία άλλη καλή πρακτική είναι να πραγματοποιηθούν συναντήσεις συζητήσεων σε δημόσια κτίρια που φιλοξενούν πολιτικούς, όπως το Κοινοβούλιο, να έχει άμεση πρόσβαση σε αυτά. Όταν δίνεις παρουσία αποφέρει αποτελέσματα. Επίσης, αυτό που συμβάλλει στην αλλαγή των αντιλήψεων του κοινού είναι να μπορέσει η κοινή γνώμη να κατανοήσει τι είναι ακριβώς η φτώχεια. Το κοινό μπορεί να συμβάλλει στο να επηρεάσει την αλλαγή πολιτικής. Η δημιουργία ευαισθητοποίησης μπορεί να ξεκινήσει από τη συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων. Τα άτομα που εργάζονται σε ιδρύματα έχουν την ικανότητα να ακούσουν · το θέμα είναι να τους μιλήσουν τα άτομα που βιώνουν φτώχεια. Μπορούν να συμβάλλουν στις προσπάθειες που ήδη έχουν γίνει. Στην Ιταλία, έχουν εκπαιδευτεί οι δάσκαλοι για να κατανοούν τις ανάγκες των παιδιών που προέρχονται από φτωχές οικογένειες. Έτσι έγιναν σχολικοί διαμεσολαβητές και η κατάσταση των παιδιών βελτιώθηκε, πράγμα που δείχνει ότι οι άνθρωποι μπορούν να εκπαιδευτούν σε κοινωνικά θέματα.

Επίσης, οι πολιτικοί έχουν το δικό τους ρόλο να παίξουν · μπορούν να μεταφέρουν τις καταστάσεις φτώχειας στο εκλογικό σώμα.

«Όπου κι αν είσαστε, θα πρέπει να μιλάτε και να κάνετε αιτήματα, από τους γείτονες ως τους πολιτικούς. Θα πρέπει να ακούμε ο ένας τον άλλο για να μπορεί ο ένας να καταλαβαίνει τον άλλο».

8. Ervaringskundige, άτομα που έχουν βιώσει φτώχεια.

MME

- *Τα άτομα που βιώνουν αποκλεισμό απεικονίζονται ως την αιτία των κοινωνικών προβλημάτων.*
- *Οι μετανάστες εργάτες συχνά απεικονίζονται ως ανειδίκευτοι απατεώνες επιδομάτων καθώς και ως ανερχόμενοι εγκληματίες που διαταράσσουν την κοινωνία.*
- *Τα MME καταναλώνουν ένα λεπτό περίπου στο θέμα της φτώχειας και ώρες στην παραγωγή του πλούτου.*
- *Μερικές εφημερίδες γράφουν ότι οι φτωχοί είναι τεμπέληδες τρακαδόροι.*
- *Η φωτογραφία μου δημοσιεύθηκε σε τοπική εφημερίδα με ένα άρθρο που έλεγε ότι θα παραβρεθώ στη Συνάντηση. Στη συνέχεια, οι άνθρωποι με ρωτούσαν διάφορα, έδειξαν ενδιαφέρον για μένα, ακόμη και οι πολιτικοί.*
- *Αυτό που θέλουν οι δημοσιογράφοι είναι να πούμε τα πράγματα που αναμένουν να ακούσουν.*

Πως θα αλλάξει η εικόνα;

Μία περιστασιακή επαφή με τον Τύπο, ειδικά προσκαλώντας δημοσιογράφους σε εκδηλώσεις που οργανώνουν οι σύλλογοι, μπορεί να συμβάλει στη μετάδοση ενός θετικού μηνύματος. Επίσης, μία τέτοια προσέγγιση μπορεί να οδηγήσει σε συζητήσεις με τις τοπικές αρχές ή με άλλες βασικές επαφές, ως αποτέλεσμα των δημοσιευμένων πληροφοριών στον Τύπο. Ο διάλογος αυτός θα πρέπει να διατηρηθεί και στη συνέχεια.

Η δημοσίευση μιας φωτογραφίας και μιας συνέντευξης σε τοπική εφημερίδα καθιστά δυνατό να προσεγγίσει κανείς την τοπική κοινότητα και να δείξει ότι τα άτομα που βιώνουν φτώχεια προσπαθούν να ξεφύγουν από την κατάσταση αυτή.

Η συνειδητοποίηση ότι υπάρχουν φτωχοί άνθρωποι και ότι προσπαθούν να ξεφύγουν από την κατάσταση της φτώχειας σημαίνει ότι οι άνθρωποι δεν μπορούν πλέον να εθελουφλούν.

«Είναι σημαντικό να επικοινωνούμε με τα ΜΜΕ, αλλά και να τους πούμε τι πραγματικά θέλουμε».

Εθνικά Σχέδια Δράσης

- Πριν την ύπαρξη των Εθνικών Σχεδίων Δράσης, δεν υπήρχε καμία πρόβλεψη για τους φτωχούς στην Ελλάδα.

Είχε τεθεί μια πρόταση να δημιουργηθούν φόρα για συμμετοχή στην ανάπτυξη και αξιολόγηση των Εθνικών Σχεδίων Δράσης.

ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Υπάρχουν πολλές διαφορές στην Ευρώπη. Η φτώχεια δεν περιλαμβάνει μόνο το χρήμα, αλλά και ποιότητα ζωής. Ο κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα να αποφασίζει πως θα ζήσει τη ζωή του. Κανείς δεν μπορεί να σου ορίσει πως θα ζήσεις.

Για αυτό το λόγο, πρέπει να ακουστεί η φωνή των ατόμων που βιώνουν φτώχεια. Πρέπει να εδραιωθεί διάλογος με τους διαμορφωτές πολιτικών. Θα πρέπει να κατανοήσουν τι σημαίνει να βιώνεις φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό.

Όσον αφορά τα ΜΜΕ – θα πρέπει να τα χρησιμοποιούμε καλύτερα, έχοντας υπόψη ότι οι δημοσιογράφοι αναζητούν «καλές ιστορίες» κι εμείς έχουμε να διηγηθούμε τέτοιες ιστορίες.

Έχουμε πολλές ιδέες, αλλά δεν έχουμε τη δυνατότητα να τις εφαρμόσουμε κι όχι επειδή νιώθουμε ασήμαντοι. Διάφοροι οργανισμοί διαμορφώνονται σε διάφορες χώρες με σκοπό να προσπαθήσουν να αλλάξουν τα πράγματα: δεν τυγχάνουν προσοχής και πολλές φορές λαμβάνουν αρνητικά σχόλια από τις κυβερνήσεις.

Η συμβολή των καλεσμένων στην ολομέλεια

Η άμεση επαφή είναι πολύ σημαντική. Η βασική εντύπωση είναι ο αριθμός των εμπειριών και των παραγόντων που οδήγησαν τον κόσμο στη φτώχεια. Τα βιώματα αυτά αποτελούν παραγωγικό υλικό που ενημερώνει πως οι «καλεσμένοι» αντιλαμβάνονται τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Η ομάδα σημείωσε τρία βασικά σημεία.

1. το βίωμα της φτώχειας συχνά αποτελεί αντικείμενο άρνησης και στιγματίζεται ιδιαίτερα.
2. τα άτομα που βιώνουν φτώχεια συχνά αντιμετωπίζουν υπηρεσίες χαμηλής ποιότητας, πράγμα που επιβαρύνει την κατάσταση της φτώχειας. Κάτι πρέπει να γίνει για να διορθωθεί αυτό.
3. τα Εθνικά Σχέδια Δράσης δεν είναι αρκετά γνωστά ή κατανοητά: δεν ανταποκρίνονται άμεσα στις εμπειρίες του κόσμου.

Τονίστηκε επανειλημμένως ότι η φτώχεια είναι ιδιαίτερα στιγματισμένη, πράγμα που επιδεινώνει το πρόβλημα. Γνωρίζουμε ότι η φτώχεια εμποδίζει την πρόσβαση στα ΜΜΕ για κάποιους ανθρώπους, τους αποτρέπει να συμμετέχουν στον πολιτικό διάλογο. Θα πρέπει να γίνει διαθέσιμη η πρόσβαση σε πολιτικούς κύκλους.

Όσον αφορά τις υπηρεσίες – όσοι εργαζόμαστε για την κυβέρνηση γνωρίζουμε καλά ότι συχνά υπάρχει ένα μεγάλο χάσμα μεταξύ των ατόμων που βιώνουν φτώχεια και των πολιτικών που υποτίθεται την καταπολεμούν.

Υπάρχουν τρόποι για να κλείσει το χάσμα αυτό:

- Είναι πολύ σημαντικό τα άτομα που βιώνουν φτώχεια να έρθουν πιο κοντά στην κυβέρνηση και να εκπαιδευτούν στην προσωπική τους υπεράσπιση έτσι ώστε να μπορούν να μοιραστούν τα βιώματά τους.
- Αντιστρόφως, οι κυβερνήσεις θα πρέπει να δηλώνουν τι κάνουν για τα άτομα που βιώνουν φτώχεια.

Όσον αφορά τα Εθνικά Σχέδια Δράσης – κατανοούμε πλήρως γιατί ο κόσμος δεν τα νιώθει κοντά του. Μερικά σχέδια μπορεί να είναι πολύ εστιασμένα στην Ευρώπη. Ο τρόπος με τον οποίο τα σχέδια κοινοποιούνται στο Συμβούλιο και την Κομισιόν δεν διευκολύνει την ανάπτυξη μιας πραγματικής διαδικασίας εντός των κρατών-μελών. Παρόλα αυτά πιστεύουμε ότι τα Εθνικά Σχέδια Δράσης αποτελούν ένα σημαντικό εργαλείο για τα άτομα που βιώνουν φτώχεια και για τους οργανισμούς προσωπικής υπεράσπισης.

Τα Εθνικά Σχέδια Δράσης αποτελούν ένα μέσο αποτελεσματικής καταπολέμησης της φτώχειας σε τοπικό επίπεδο. Προφανώς, παραμένουν ακόμη πολλά να γίνουν σχετικά με την ανάμιξη των ατόμων που βιώνουν φτώχεια σε αυτά. Επομένως, πρέπει να γίνουν περισσότερα πράγματα για να αυξηθεί η συμμετοχή στη σύνταξη των Εθνικών Σχεδίων Δράσης και στη διαμόρφωση στρατηγικών καταπολέμησης της φτώχειας.

Συστάσεις και ερωτήσεις

Κάθε εργαστήριο έθεσε στην ολομέλεια συστάσεις και ερωτήσεις, στις οποίες υπήρξε σχολιασμός ή απάντηση από μία επιτροπή που αποτελείτο από τους:

- Κύριο **Jérôme VIGNON**, Διευθυντή, Γενική Διεύθυνση Εργασίας, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ίσων Ευκαιριών, Ευρωπαϊκή Κομισιόν
- Κύριο **Tom MULHERIN**, Πρόεδρο, Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας
- Κυρία **Brigitte WEINANDY**, Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας
- Κύριο **Johan VANDENBUSSCHE**, εκπρόσωπο του Υπουργείου Κοινωνικής Ενσωμάτωσης του Βελγίου
- Κυρία **Edeltraud GLETTLER**, Διευθύντρια, Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Υποθέσεις, Ομοσπονδιακό Υπουργείο Κοινωνικής Ασφάλισης, Γενεών και Προστασίας του Καταναλωτή, και Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας, Αυστρία
- Κύριο **Ludo HOREMANS**, Αντιπρόεδρο του EAPN

Συστάσεις

Σε θέματα...

...συμμετοχής και Εθνικών Σχεδίων Δράσης

- Οι εθνικές κυβερνήσεις θα πρέπει να οργανώσουν δείκτες συμμετοχής και να τους χρησιμοποιήσουν για να δείξουν τη δέσμευσή τους ότι ακούνε τα άτομα που βιώνουν φτώχεια και αποκλεισμό, τα οποία θα πρέπει να συμμετέχουν στην οργάνωση αυτών των δεικτών. Το EAPN θα μπορούσε να παρακολουθεί και να ελέγχει τη διαδικασία.
- Η διαδικασία κοινωνικής ένταξης έχει έλλειψη από ορατότητα στην Ευρώπη. Επομένως, είναι σημαντικό οι κυβερνήσεις να συμβουλευόμαστε περισσότερο την κοινωνία των πολιτών σχετικά με την ανάπτυξη στρατηγικών καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

- Πρέπει να προωθηθεί το δικαίωμα προσωπικής έκφρασης και το δικαίωμα ψήφου στα άτομα που βιώνουν φτώχεια.
- Πρέπει να πειστούν οι ιθύνοντες λήψης αποφάσεων και οι πολιτικοί να διαμορφώσουν δεσμούς με τα άτομα που βιώνουν φτώχεια.
- Οι άλλες κυβερνήσεις θα πρέπει να εξετάσουν το βελγικό σχέδιο για την κατάρτιση «ειδικών εκ πείρας» να αλληλεπιδρούν με κυβερνητικά τμήματα και υπηρεσίες με σκοπό την αναπαραγωγή του.
- Αύξηση της συμμετοχής και ανάμιξης ατόμων που βιώνουν φτώχεια σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο με την υλοποίηση των Εθνικών Σχεδίων Δράσης.
- Οι κυβερνήσεις θα πρέπει να καταβάλλουν περισσότερες προσπάθειες για να καταστήσουν τα σχέδια κοινωνικής ένταξης περισσότερο προσβάσιμα και πιο κατανοητά στο ευρύτερο κοινό.

...εθνικής και τοπικής συμμετοχής

- Οι Εθνικές Συναντήσεις ακολουθώντας το μοντέλο των Ευρωπαϊκών Συναντήσεων θα πρέπει να οργανωθούν σε όλες τις χώρες της ΕΕ για να εδραιωθεί ένας πραγματικός εθνικός διάλογος.
- Αύξηση περιφερειακής και τοπικής συμμετοχής στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

...οικονομικών πόρων

- Οι Σύλλογοι θα πρέπει να αποκτήσουν άμεση πρόσβαση στα Ευρωπαϊκά Ταμεία, όχι μέσω κυβερνήσεων
- Επιδότηση για την υποστήριξη και ανάπτυξη συμμετοχής από άτομα που βιώνουν φτώχεια σε πολιτικές καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού.

...δημοσιογράφων

- Να εδραιωθούν καλές σχέσεις με δημοσιογράφους που γνωρίζουν την κατάσταση και τα προβλήματα των ατόμων που βιώνουν φτώχεια και να χρησιμοποιηθούν οι δημοσιογράφοι αυτοί ως δίαυλος επικοινωνίας με την κοινή γνώμη.

...κατάρτισης

- Η εκπαίδευση και η κατάρτιση νεαρών ατόμων θα πρέπει να αποτελέσουν αναπόσπαστο τμήμα της δημιουργίας θέσεων εργασίας.

...εν συνεχεία των Ευρωπαϊκών Συναντήσεων

- Να ληφθούν υπόψη οι συστάσεις της 3^{ης} Συνάντησης.
- Να χρησιμοποιηθούν τα ζητήματα και η είσοδος των νέων κρατών-μελών για να ενισχυθεί η όλη διαδικασία.
- Εργασία σε εργαστήρια με συγκεκριμένα θέματα.
- Σύνταξη ενός σχεδίου δράσης του ΕΑΡΝ με συστάσεις
- Για τους μετέχοντες.
- Για κάθε κυβέρνηση.
- Να ληφθούν υπόψη ομάδες δράσης καθώς και άσκηση πίεσης: πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες, γραπτές αναλύσεις.

Ερωτήσεις

Σχετικά με...

...θέσεις εργασίας και κατάρτιση

- Τι είδους γενική λύση θα μπορούσε να προσφερθεί για να διευκολύνει την κοινωνική οικονομία να αναπτυχθεί και να δημιουργηθούν περισσότερες δουλειές σε μη κυβερνητικούς οργανισμούς και σε επιχειρήσεις με βάση την κοινότητα;

- Τι μπορείτε να κάνετε για να εξασφαλίσετε επαγγελματική κατάρτιση για όλους τους άνεργους και τα άτομα με αναπηρία;
- Τι μπορείτε να κάνετε για να διευκολύνετε τη θέση των ανύπαντρων γονέων να βρουν αξιοπρεπείς δουλειές και να φέρετε μέτρα που θα τους διευκολύνουν να προσληφθούν (ευέλικτα ωράρια εργασίας, παροχή παιδικής μέριμνας, κλπ);

...συμμετοχή

- Τι θα κάνετε για να γίνουν δεσμευτικοί οι σκοποί της στρατηγικής της Λισαβόνας;
- Πως θα προωθήσετε το δικαίωμα στην προσωπική έκφραση;
- Οι Σύλλογοι επιθυμούν να συνεργαστούν με το κράτος, όχι μόνο να δώσουν ώθηση ή να ανταγωνίζονται ο ένας τον άλλο. Πως προωθείτε συλλόγους που εργάζονται στενά με άτομα που βιώνουν φτώχεια;

...κοινωνική ασφάλιση

- Τι θα κάνετε για να βελτιώσετε την ισότητα όλων στα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης και στην παγκόσμια πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη;
- Πως προτείνετε να δώσετε σε γονείς τα απαραίτητα για να δώσουν στα παιδιά τους ένα αξιοπρεπές ξεκίνημα στη ζωή;

...αντίληψη της φτώχειας

- Είχατε ποτέ βιώσει φτώχεια; Γνωρίζετε κανέναν σε προσωπικό επίπεδο που να την έχει βιώσει; Πως αντιλαμβάνεστε τη φτώχεια;

...εν συνεχεία των Συναντήσεων

- Ποιες είναι οι ενέργειες που εξετάζετε να λάβετε σχετικά με τις συστάσεις μας;

Σχόλια και απαντήσεις

Κύριος **Jérôme VIGNON**

Η Κομισιόν είναι υπεύθυνη να προτείνει στις εθνικές κυβερνήσεις στρατηγικές επιλογές για την καταπολέμηση της φτώχειας και του αποκλεισμού.

Έχει λάβει μία ξεκάθαρη κλήση από την παρούσα συνάντηση.

Η μελλοντική πρωτοβουλία πολιτικής της Κομισιόν θα προσδώσει μεγαλύτερη αναγνώριση στο γεγονός ότι ο αποκλεισμός διαφαίνεται ήδη στον τρόπο, με τον οποίο πολιτικές, καθώς και κοινωνικές πολιτικές, διαμορφώνονται, στην αίσθηση κατωτερότητας που εκφράζουν ή δεν εκφράζουν προς εκείνους που προτίθενται να βοηθήσουν. Ο αποκλεισμός διαμορφώνεται ακόμη και από τις εικόνες που μεταφέρονται σε δημόσιο διάλογο και αντικατοπτρίζονται σε διοικητικές συμπεριφορές. Η Κομισιόν θα καταβάλλει κάθε προσπάθεια για να συμπεριλάβει όλα αυτά όταν θα διαμορφώσει την ευρωπαϊκή στρατηγική για την καταπολέμηση του αποκλεισμού.

Μερικά εργαστήρια ρώτησαν τι θα μπορούσε να κάνει η Κομισιόν. Σημαίνει να προχωρήσει με ενέργειες και να αποσαφηνίσει το γεγονός ότι η ευρωπαϊκή και η εθνική στρατηγική θα προσπαθήσουν να καταπολεμήσουν τον αποκλεισμό για μεγάλο χρονικό διάστημα. Λαμβάνει χώρα εδώ και 5 χρόνια και βέβαια θα συνεχιστεί μέχρι το 2010, ενδεχομένως και περισσότερο. Απαιτούνται επίπονες προσπάθειες για να αντιληφθεί κανείς ότι η κοινωνική ένταξη, μια κοινωνία ενσωμάτωσης, παραμένει τμήμα της ίδιας της ευρωπαϊκής οικονομικής στρατηγικής. Θα χρησιμοποιήσουμε διάφορες ευκαιρίες για να το πραγματοποιήσουμε:

- Το συνέδριο «κοινωνικής παρακολούθησης» σχετικά με το μέλλον των σχεδίων κοινωνικής ένταξης θα λάβει χώρα στις 13 και 14 Ιουνίου 2005.
- Η παραδοσιακή Στρογγυλή Τράπεζα θα λάβει χώρα τον Οκτώβριο στη Γλασκόβη και η Κομισιόν θα την χρησιμοποιήσει για να προωθήσει εκ νέου τη στρατηγική.

- Η Κομισιόν θα συζητήσει την υλοποίηση των Εθνικών Σχεδίων Δράσης 2003-2005 με την Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας μέσα σε μερικούς μήνες.

Η Κομισιόν θα προτείνει νέους κοινούς στόχους για την περίοδο 2006 με 2008 και η συμμετοχή ατόμων που βιώνουν φτώχεια/κοινωνικό αποκλεισμό θα αποτελέσει χαρακτηριστικό της υλοποίησής τους. Θα πρέπει να ενθαρρύνουμε τα ΜΜΕ να αναφέρουν περιστατικά επιτυχούς υλοποίησης της στρατηγικής κοινωνικής ένταξης. Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην αντίληψη της φτώχειας είναι να προωθεί μια ρεαλιστική εικόνα της φτώχειας. Η προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην επίτευξη της κοινωνικής ένταξης που θα βασίζεται στα ίδια δικαιώματα, μεταχείριση και αξιοπρέπεια τόσο για τα άτομα που βιώνουν φτώχεια, όσο και για τα άτομα που δεν είναι φτωχά, θα πρέπει να βοηθήσει να αποκρούσουμε την τάση προς σύμπλεγμα ανωτερότητας.

Θα πρέπει να αναλογιστούμε τι είναι το καλύτερο που μπορούμε να κάνουμε (ενέργειες και στρατηγικές) για να καταπολεμήσουμε τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό για να ωθήσουμε τους υπουργούς – κι όχι μόνο των Κοινωνικών Υποθέσεων – να αναγνωρίσουν ότι οτιδήποτε είναι δίκαιο για τους φτωχούς ωφελεί ολόκληρη την κοινωνία. Η υλοποίηση πολιτικών για τους φτωχούς αποτελεί επένδυση στη δικαιοσύνη και θεμέλια για το μέλλον.

Αυτό έχει καταγραφεί στην ευρωπαϊκή ημερήσια διάταξη και δεν θα απορριφθεί· κάνοντας το 2010 Ευρωπαϊκό Έτος Καταπολέμησης του Αποκλεισμού και της Φτώχειας αποτελεί απόδειξη αυτού.

Κύριος Tom MULHERIN

Πρόεδρος, Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας

Οι συζητήσεις σχετικά με κοινωνικές πολιτικές σε ευρωπαϊκό ακόμη και σε εθνικό επίπεδο μπορεί να είναι πολλές φορές αόριστες. Είναι σημαντικό αυτές οι πολιτικές στο

σχεδιασμό και την εφαρμογή τους να λαμβάνουν υπόψη τα πραγματικά προβλήματα και ζητήματα, πράγμα που χρειάζεται συνεχή επαφή και επικοινωνία με τον κόσμο που έχει ζημιωθεί. Οι πολιτικοί, καθώς και οι Υπουργοί, βασίζονται σε πολύ μεγάλο βαθμό στην επικοινωνία αυτή. Το ίδιο και όσοι αναπτύσσουν επιλογές πολιτικών προς εξέταση από Υπουργούς. Οι μη κυβερνητικοί οργανισμοί στο χώρο της κοινωνικής ένταξης παρέχουν σημαντικούς διαύλους επικοινωνίας και δουλεύουν σκληρά για να συμπεριληφθούν τα πιο σημαντικά ζητήματα στην πολιτική ημερήσια διάταξη σε τοπικό και εθνικό επίπεδο και στο επίπεδο της ΕΕ.

Η παρούσα συνάντηση αποτελεί μια πολύτιμη ευκαιρία να ακούσουμε απευθείας από τα άτομα που έχουν επηρεαστεί από τα προβλήματα που οι οικονομικές και κοινωνικές πολιτικές των κρατών-μελών επιδιώκουν να επιλύσουν.

Τα μέλη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας είναι ανώτερα στελέχη που εκπροσωπούν τους Υπουργούς τους και αναφέρονται στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Η Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας υποστηρίζεται πλήρως από την Ευρωπαϊκή Κομισιόν και έχει μια πολύ καρποφόρα συνεργασία μαζί της – υπό την Ανοιχτή Μέθοδο Συντονισμού – σε ένα αριθμό τομέων, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής ένταξης που είναι κυρίως ευθύνη του κάθε κράτους-μέλους.

Απαιτείται πραγματική δράση σε εθνικό επίπεδο για να διασφαλιστεί ότι οι πολιτικές θα αγγίξουν πλήρως τα άτομα που έχουν επηρεαστεί. Η τοπική συμμετοχή είναι απαραίτητη για να μεγιστοποιηθεί η επιτυχία.

Μερικοί από εσάς υπήρξατε επικριτικοί με τα Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Ένταξη: από την άποψή σας, δεν υπήρξαν επιτυχή. Από τη δική μου άποψη, τα Εθνικά Σχέδια Δράσης βελτιώνονται με κάθε διαδοχική διαδικασία κι ενώ η πρόοδος μπορεί να είναι αργή, ωστόσο είναι σημαντική. Στη δημιουργία μιας πολύπλευρης προσέγγισης στην κοινωνική ένταξη, η συμβολή τους υπήρξε ουσιαστική. Βέβαια, είναι γραμμένα σε γλώσσα λίγο-πολύ μη κατανοητή, με την οποία είναι συνηθισμένοι οι ειδικοί πολιτικών σε αντίθεση με τα άτομα που βιώνουν φτώχεια. Για να είναι επιτυχή, οι εθνικές αρχές θα

πρέπει να καταβάλλουν πολύ περισσότερες προσπάθειες τόσο για να συμπεριλάβουν άτομα στη δημιουργία των πολιτικών ένταξης, όσο και για να τους εξηγήσουν τις απορρέουσες προτάσεις.

Ένα από τα πιο σημαντικά πλεονεκτήματα των Εθνικών Σχεδίων Δράσης για Ένταξη αφορά στο βαθμό που προωθούν σημαντικές δια-κυβερνητικές στρατηγικές σχετικά με τις πολλές όψεις των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν.

Ο από κοινού στοχασμός μπορεί να απαιτήσει περισσότερο χρόνο για να δημιουργηθεί, αλλά τα πιθανά πλεονεκτήματα αξίζουν τον κόπο.

Κυρία Brigitte WEINANDY

Υπουργείο Οικογένειας και Ενσωμάτωσης (Λουξεμβούργο), μέλος της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας

Εάν είχα βιώσει ποτέ φτώχεια;

Λόγω καλής τύχης, ποτέ δεν υπήρξα φτωχή. Ως παιδί γνώριζα ότι πάντοτε θα υπάρχει κάποιος για να μου παρέχει το φαγητό και τα παιχνίδια που ήθελα. Πάντοτε είχα υλική ασφάλεια και προσωπικά δεν βίωσα φτώχεια ποτέ.

Αλλά προτού αναλάβω τη θέση μου στο Υπουργείο περνούσα πολύ χρόνο δουλεύοντας στο χώρο με άτομα που βίωναν φτώχεια, με άτομα που έβγαιναν από τη φυλακή.

Περνώντας στον πιο απόμακρο τομέα της κεντρικής κυβέρνησης, παρατήρησα ένα πράγμα – ότι ναι, ο τρόπος που βλέπεις τα πράγματα και ακούς αλλάζει. Ακούς κάποιον καλύτερα όταν τον κοιτάς στα μάτια και το γεγονός ότι είδες το άτομο να στέκεται μπροστά σου μπορεί να καταλήξει σε διαφορετικές αποφάσεις.

Όταν χάνεις αυτή την ευκαιρία στην καθημερινή σου εργασία «να κοιτάς τον κόσμο στα μάτια», επιπλέον αλλάζει και η εικόνα. Το γεγονός ότι μπορεί να χάσεις την εικόνα των ατόμων όταν δουλεύεις σε ζητήματα πολιτικών που τους αφορούν ισχύει.

Στο πλαίσιο αυτό, θα ήθελα να αναφέρω τι πιστεύω ως καλή πρακτική του Λουξεμβούργου: οποιαδήποτε σχεδιασμένη απόφαση να ακυρωθεί το «ελάχιστο εισόδημα» ενός αιτούντος δεν μπορεί να ληφθεί προτού ο αιτών περάσει από προσωπική συνέντευξη με τον ανώτερο υπάλληλο που θα λάβει την απόφαση.

Πολλοί μετέχοντες στην παρούσα συνάντηση είπαν ότι *η εικόνα της φτώχειας συχνά παρουσιάζεται διαστρεβλωμένη*. Αυτό είναι αλήθεια και πιστεύω ότι και οι διαμορφωτές πολιτικών είναι υπεύθυνοι για τη διάδοση της εικόνας αυτής. Έχουν την τάση να επικεντρώνονται στο κόστος της καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, αλλά υποτιμούν τη συμβολή των ατόμων που βιώνουν φτώχεια, όπως όταν συμμετέχουν σε κοινοτικά έργα. Λαμβάνοντας υπόψη αυτή τη συμβολή θα μπορούσε να βοηθήσει στην αλλαγή της εικόνας.

Μερικοί διαμορφωτές πολιτικών δεν έχουν τη διάθεση να αναγνωρίσουν ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει 14 εκατομμύρια φτωχούς που εργάζονται. Μπορεί να μην είναι ένα ευχάριστο ποσοστό, αλλά θα πρέπει να ειπωθεί, επειδή και αυτό μπορεί να βοηθήσει να αλλάξει η δημόσια εικόνα των ατόμων που βιώνουν φτώχεια: τα άτομα αυτά δεν είναι «νωθοί εκμεταλλευτές επιδομάτων», αλλά εργαζόμενοι.

Όσον αφορά τις ευάλωτες ομάδες που εξαρτώνται από τις κοινωνικές υπηρεσίες, η αξιολόγηση πολιτικών θα πρέπει να θέσει το εξής ερώτημα:

- ποιες πολιτικές βοηθούν στην «κατηγοριοποίηση» των ατόμων που βιώνουν φτώχεια με την αρνητική εικόνα των «εκμεταλλευτών επιδομάτων» και ποιες θα μπορούσαν να βοηθήσουν τα άτομα που βιώνουν φτώχεια να αποβάλλουν την εικόνα αυτή;

Οι πολιτικές ενεργοποίησης, για παράδειγμα, αποτελούν ένα θετικό μέσο αρωγής για τα άτομα που βιώνουν φτώχεια να απελευθερωθούν από την αρνητική εικόνα των «αδρανών».

Ένα τελευταίο σημείο είναι η σπουδαιότητα της συμμετοχής. Όλοι οι διαμορφωτές πολιτικών θα πρέπει να γνωρίζουν ότι η συμμετοχή δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί αν δεν υπάρχουν δομές για να τη διευκολύνουν.

Συμπερασματικά, κάποιος είπε ότι η φτώχεια έχει αρνητική εικόνα εδώ και αιώνες επειδή δημιουργεί φόβο. Ναι, η φτώχεια θα πρέπει να έχει μια αρνητική εικόνα, επειδή αποτελεί σκάνδαλο στις κοινωνίες μας που θα πρέπει να καταδικαστεί ανοιχτά, όπως και ο αγώνας κατά της φτώχειας θα πρέπει να αναγνωριστεί ως πραγματική προτεραιότητα πολιτικών.

Στο εργαστήριο που παραβρέθηκα, μία νεαρή γυναίκα είπε ότι κάνει ό,τι μπορεί για να κρύψει τη φτώχεια της. Αυτή η παρατήρηση συνοψίζει όλη τη ντροπή που ακόμη αποδίδεται στο να είναι κανείς φτωχός, ακόμη κι όταν η φτώχεια είναι ντροπιαστική κι όχι το άτομο που τη βιώνει!

Κύριος Johan VANDENBUSSCHE

εκπροσωπώντας το Υπουργείο Κοινωνικής Ενσωμάτωσης του Βελγίου

Πως γίνεται αντιληπτή η φτώχεια από τα ΜΜΕ και πως επηρεάζονται οι πολιτικές;

Τα ΜΜΕ παρουσιάζουν ισχυρές εικόνες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Όσο πιο πλούσια είναι μια κοινωνία, τόσο περισσότερο εστιάζει στον πλούτο και αποστρέφεται το τμήμα του πληθυσμού – τους αποκλεισμένους – λέγοντας ότι «είναι δικό σας φταίξιμο». Η επαφή μεταξύ αυτών των δύο ομάδων διαλύεται και καταλήγουμε σε μία κοινωνία δύο επιπέδων, πράγμα που δεν πρέπει να συμβαίνει.

Αυτό που πρέπει να τονίσουμε είναι ότι τα ΜΜΕ μπορούν να καλυτερεύσουν ή να επιδεινώσουν τις καταστάσεις. Κανείς δεν το αμφισβητεί ότι τα ΜΜΕ έχουν απήχηση. Τα ΜΜΕ μπορούν να μετατρέψουν ένα γεγονός σε σημαντικό θέμα.

Αλλά η εικόνα που θα παρουσιάζεται θα πρέπει να είναι θετική και να δημιουργεί ευκαιρίες.

Σε τι αντιδράει ένας Υπουργός;

Δύο βασικά θέματα:

- Η παρουσίαση καλών πρακτικών. Δεν πρέπει ποτέ να ντρέπεσαι για οτιδήποτε κάνεις.
- Η παρουσίαση εμπειριών και προσωπικών μαρτυριών. Υπάρχει ένας αυξανόμενος αριθμός δημοσιεύσεων που διηγούνται πως οι άνθρωποι καταλήγουν στη φτώχεια, πως χάνουν τη θέση τους στη ζωή. Είναι σημαντικό να κρύβεται ένα πρόσωπο, ένα άτομο πίσω από τα ποσοστά. Η πολιτική δεν είναι αδιάφορη απέναντι σε τέτοιες αφηγήσεις.

Είναι σαφές ότι πρέπει να γίνουν περισσότερα πράγματα και να τεθούν σε εφαρμογή μέσω της συμμετοχής. Όσο πιο κοντά είναι κανείς σε άτομα που βιώνουν φτώχεια/αποκλεισμό, τόσο μεγαλύτερες είναι οι πιθανότητες να διαμορφωθεί μια πολιτική που βοηθάει και έχει αποτελέσματα. Στο Βέλγιο προετοιμάζεται ένα συμβουλευτικό σώμα: θα θέσει οργανισμούς σε συνεχή επαφή κι έτσι τουλάχιστον θα βελτιωθεί η πληροφόρηση και θα τους συμπεριλάβει άμεσα.

Οι ειδικές γνώσεις που είναι παρούσες στην 4^η Συνάντηση είναι επίσης σημαντικές, καθώς οι προσωπικές μαρτυρίες κι αυτές αποτελούν τρόπο μετάδοσης πληροφοριών. Αυτό που χρειάζεται είναι αμφίδρομη επικοινωνία: από τους πολιτικούς στο κοινό και από το κοινό στους πολιτικούς.

Οι Ευρωπαϊκές Συναντήσεις καθιστούν δυνατή την ύπαρξη μιας σειράς επαφών, οι οποίες θα πρέπει να διατηρηθούν στο μέλλον.

Πριν από δέκα χρόνια στο Βέλγιο συντάξαμε μία Γενική Αναφορά με θέμα τη Φτώχεια. Δέκα χρόνια μετά, πρέπει να ομολογήσουμε ότι δεν έχουν αλλάξει πολύ τα πράγματα, παρά τα μέτρα που λήφθηκαν. Θα πρέπει να διευρύνουμε τη συζήτηση για να συμπεριλάβουμε νέες πληροφορίες και για αυτό το λόγο θα λάβει χώρα μια νέα συζήτηση στο Βέλγιο.

Η επικοινωνία θα πρέπει να διατηρείται καθημερινά.

Επομένως, οι Συναντήσεις οφείλουν την επιτυχία τους σε εθνικές προετοιμασίες, αλλά και στις αντιδράσεις σχετικά με τις συναντήσεις στις χώρες αυτές.

Κυρία Edeltraud GLETTLER

Διευθύντρια, Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Υποθέσεις, Ομοσπονδιακό Υπουργείο Κοινωνικής Ασφάλισης, Γενεών και Προστασίας του Καταναλωτή, μέλος της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας, Αυστρία

Η παρούσα Συνάντηση με άγγιξε σε συναισθηματικό επίπεδο περισσότερο από κάθε άλλο συνέδριο και με έπεισε για τη σπουδαιότητα των ανταλλαγών εμπειριών σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Αντιλαμβάνομαι ότι η φτώχεια αποτελεί παραβίαση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, όχι από την άποψη θεωρητικής γνώσης, αλλά ως χειροπιαστό γεγονός. Η φτώχεια δεν έχει μόνο πολλές αιτίες, αλλά και πολλές όψεις. Είναι σημαντικό να αλλάξουμε την αντίληψη που έχουν πολλοί άνθρωποι για την φτώχεια μέσω άμεσων, προσωπικών επαφών. Δεν θα πρέπει να κυριαρχούν ανώνυμα πρόσωπα και αναλύσεις, αλλά ο πραγματικός διάλογος με άτομα που βιώνουν φτώχεια. Κι αυτό ισχύει για όλους – όχι μόνο για τους πολιτικούς, τους δημόσιους υπαλλήλους και τους δημοσιογράφους.

Σας είμαι ευγνώμων που είχα την ευκαιρία να ακούσω αυτά που είπατε χθες στα εργαστήρια και σας ευχαριστώ – η παρούσα εμπειρία θα επηρεάσει τη μελλοντική μου εργασία.

Κατά τη προετοιμασία για την παρούσα Συνάντηση, ανακαλύψαμε ότι υπήρχε πολύ περιορισμένη βιβλιογραφία ή μελέτες επί του θέματος «Εικόνες και αντιλήψεις της φτώχειας». Μία από τις μελέτες τόνιζε ότι η εικόνα της φτώχειας δεν προέρχεται από τα ίδια τα άτομα που βιώνουν φτώχεια, αλλά από αυτούς που ασχολούνται με αυτή. Όπως είπε και η Υπουργός Jacobs, οι φτωχοί εμφανίζονται περισσότεροι όσο πλησιάζουν τα Χριστούγεννα.

Ωστόσο, έχουν γίνει κάποιες μελέτες σχετικά με άτομα με ειδικές ανάγκες και στο σημείο αυτό θα ήθελα να πω ότι τα άτομα με αναπηρίες λαμβάνουν σήμερα περισσότερη κάλυψη από τα ΜΜΕ συγκριτικά με το παρελθόν.

Το Ευρωπαϊκό Έτος Ατόμων με Αναπηρίες 2003 ήταν σημαντικό από την άποψη αυτή. Οι τηλεοπτικοί σταθμοί της Αυστρίας, για παράδειγμα, εξέπεμπαν πολλά προγράμματα σε συνεργασία με το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Κοινωνικής Ασφάλισης, Γενεών και Προστασίας του Καταναλωτή, τα οποία βοήθησαν να ενισχυθεί η δημόσια εικόνα των ατόμων με αναπηρίες. Το Έτος Ίσων Ευκαιριών που ανακοίνωσε η Κομισιόν για το 2007 θα μπορούσε να αποφέρει παρόμοια αποτελέσματα για τα άτομα που βιώνουν φτώχεια.

Χάρη στην παρούσα Συνάντηση εν μέρει, θα μπορέσει να περιληφθεί ένα νέος στόχος στους κοινούς στόχους για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, αντικατοπτρίζοντας το θέμα της Συνάντησης: «Εικόνες και αντιλήψεις της φτώχειας». Τα κράτη-μέλη θα μπορούσαν να προτρέψουν την ανταλλαγή καλών πρακτικών επ' αυτού, για παράδειγμα.

Οι «Εικόνες και αντιλήψεις της φτώχειας» θα μπορούσαν να αποτελέσουν θέμα εκπαιδευτικών προγραμμάτων για μελλοντικούς δημοσιογράφους, δημόσιους

υπαλλήλους και άλλους. Θα μπορούσαν να αυξηθούν οι ευκαιρίες για απασχόληση και εκπαίδευση σε μη κυβερνητικούς οργανισμούς.

Με εντυπώσισε το σχέδιο των «ειδικών εκ πείρας» του Βελγίου, δηλαδή η εκπαίδευση ατόμων που βιώνουν φτώχεια για να απασχοληθούν σε δημόσιες υπηρεσίες, με σκοπό να δρουν ως διαμεσολαβητές μεταξύ των ατόμων που βιώνουν φτώχεια και της κυβέρνησης. Η Αυστρία την βρίσκει ως καταπληκτική ιδέα και θα προτείνω την υλοποίησή του.

Η Αυστρία θα συνεχίσει την παράδοση των Ευρωπαϊκών Συναντήσεων των ατόμων που βιώνουν φτώχεια την επόμενη χρονιά και θα οργανώσει την 5^η Συνάντηση σε συνεργασία με την Κομισιόν και το EAPN. Ευελπιστούμε να αποτελέσει μία ενδιαφέρουσα και επιτυχημένη εκδήλωση. Θα ξεκινήσουμε από σήμερα να σκεφτόμαστε τρόπους για να βελτιωθεί η επικοινωνία μεταξύ ατόμων που βιώνουν φτώχεια, δημόσιων υπηρεσιών και πολιτικής.

Σας προσφέρω τις καλύτερες ευχές μου και σας ευχαριστώ ξανά για την ευκαιρία να συμμετέχω σε αυτή τη σημαντική και εντυπωσιακή Συνάντηση.

Κύριος **Ludo HOREMANS**

Αντιπρόεδρος του EAPN

Η 4^η Ευρωπαϊκή Συνάντηση είναι μία από τις πιο σημαντικές Συναντήσεις που το EAPN θα ήθελε να ενισχύσει εντός του Δικτύου. Όλες οι ομάδες εκπροσώπησης παρούσες στη συνάντηση αυτή είναι σε επαφή με ένα εθνικό δίκτυο. Σε αυτό το επίπεδο θα πρέπει να προωθηθούν σήμερα οι εργασίες μεταξύ της 4^{ης} και 5^{ης} Συνάντησης.

Εν συνεχεία της 4^{ης} Συνάντησης

Το ΕΑΡΝ δεν θα αναμένει από την 5^η Συνάντηση να αντιμετωπίσει τα θέματα που τέθηκαν. Θα αντιμετωπιστούν εντός του Δικτύου, αλλά και σε συνάρτηση με τις εθνικές προετοιμασίες. Ο πρώτος προϋπολογισμός διατέθηκε ποτέ για αυτό το σκοπό ήταν το 2004. Το ΕΑΡΝ ελπίζει ότι η Αυστριακή Προεδρία θα διατηρήσει το προϋπολογισμό έτσι ώστε να μπορέσουν να λάβουν χώρα οι εθνικές συναντήσεις στις διάφορες χώρες και όχι μόνο μεταξύ ατόμων που βιώνουν φτώχεια. Είναι σημαντικό να προωθήσουμε το διάλογο σε εθνικό επίπεδο, ειδικά εάν έχει χάσει την ορμή του. Συνεπώς, πρέπει να προωθηθεί ο διάλογος με συνεργάτες, καθώς και εκτός του αυστηρώς κοινωνικού τομέα.

MME

Ειπώθηκαν πολλά για τις εικόνες και τα MME. Οι αποδείξεις από τις αναφορές των εργαστηρίων είναι ότι υπάρχουν διάφορα είδη ανθρώπων στα MME. Έχουμε τον έντυπο Τύπο και την τηλεόραση που είναι επιχειρήσεις που πρέπει να λειτουργούν, αλλά κοντά σε αυτές και εντός αυτών, υπάρχουν και δημοσιογράφοι με υψηλά ηθικά πρότυπα που προσπαθούν να αποδώσουν μια αληθινή εικόνα. Ανάμεσα σε αυτούς δημοσιογράφους μπορούμε να βρούμε συμμάχους. Συνεπώς, θα πρέπει να εντοπίσουμε που μπορούμε να δημιουργήσουμε συμμαχίες, σε εθνικό επίπεδο, για να βελτιώσουμε την εισχώρηση στα MME.

Η σπουδαιότητα του τοπικού επιπέδου

Με τα νέα κράτη-μέλη, σαφώς υπάρχουν νέες πραγματικότητες. Το ΕΑΡΝ πρέπει να ανταποκριθεί στις γενικές συνελεύσεις του και σε διάφορες ομάδες κρούσης που παρακολουθούν τα Εθνικά Σχέδια Δράσης. Το ΕΑΡΝ επιθυμεί να προχωρήσει, να στραφεί προς το μέλλον, επειδή γνωρίζουμε ότι έχουμε να αντιμετωπίσουμε μία νέα Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το κοινό σε μερικές ιδρυτικές χώρες της ΕΕ είπε ΟΧΙ στη συνταγματική Συνθήκη κατά την περίοδο της διεύρυνσης. Όχι επειδή τους έχει κουράσει η Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά

επειδή λένε ότι «Δεν έχουμε αρκετή ανάμιξη. Θέλουμε να είμαστε καλύτερα ενημερωμένοι και όσο δεν είμαστε, δεν θα συμμορφωθούμε με την πολιτική αυτή».

Τα ΟΧΙ αυτά απέδειξαν πόσο σημαντικό είναι το τοπικό επίπεδο είναι στην Ευρώπη. Μέχρι τώρα, το τοπικό επίπεδο δεν έχει ληφθεί ιδιαίτερα υπόψη, ακόμη και στα Εθνικά Σχέδια Δράσης, τα οποία επικεντρώνονται σε κυβερνήσεις, αλλά όχι σε τοπικό επίπεδο, εκεί ακριβώς που θα πρέπει να αντιμετωπιστεί η φτώχεια. Εάν τα άτομα που βιώνουν φτώχεια αντιληφθούν κάποια βελτίωση της κατάστασής τους, θα είναι αποτέλεσμα βελτιώσεων σε τοπικό επίπεδο.

Έχουμε λάβει μία σοβαρή αφύπνιση. Τόσο οι αρχές όσο και οι σύλλογοι θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι θα πρέπει να συμπεριληφθεί και το τοπικό επίπεδο. Το γεγονός αυτό καθιστά το Δίκτυο ιδιαίτερα σημαντικό στο ρόλο του να θέσει σε εφαρμογή τη συμμετοχή.

Η ανάπτυξη των Συναντήσεων

Η συμμετοχή σαφώς υπήρξε ένα σημείο συζήτησης των Συναντήσεων, αλλά και τόσα άλλα όπως η στέγαση, η εργασία και η εκπαίδευση, και ούτω καθεξής, που είναι σοβαρά θέματα. Επίσης, τονίστηκε το γεγονός ότι η καθημερινότητα για τα άτομα που βιώνουν φτώχεια αποτελεί μία μάχη επιβίωσης. Όσα κάνουν τα άτομα αυτά δεν αναγνωρίζονται. Ενώ θα πρέπει να δοθούν δεσμεύσεις αναφορικά με το σεβασμό και την αξιοπρέπεια, θα πρέπει επίσης να δοθούν δεσμεύσεις αναφορικά με τα εισοδήματα. Το ΕΑΡΝ πιστεύει ότι ένα ελάχιστο εισόδημα είναι σημαντικό.

Στις Συναντήσεις προέκυψαν καλές πρακτικές ιδέες επί των μορφών και της διαδικασίας της συμμετοχής. Από τη στιγμή που ανακοινώθηκε η 5^η Συνάντηση, θα πρέπει να την λάβουμε υπόψη, να εξετάσουμε όλα όσα έγιναν και όσα δεν έγιναν, να προσπαθήσουμε να φτιάξουμε ένα πίνακα αποτελεσμάτων για να προετοιμαστούμε καλύτερα για την επόμενη Συνάντηση και να λάβουμε τα κατάλληλα βήματα για το μέλλον, έτσι ώστε να

έχουμε μια Ευρώπη που δεν είναι απλά μια Ευρώπη οικονομικής ανάπτυξης, αλλά μία Ευρώπη στην οποία είναι σημαντική η κοινωνική διάσταση.

Επιθυμούμε μια νέα δέσμευση εκ μέρους των πολιτικών και της Κομισιόν, εκ μέρους του Προέδρου της Κομισιόν. Οφείλουμε να ομολογήσουμε ότι οι στόχοι της Νίκαιας για τη Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης είναι κεντρικά στοιχεία της ενσωματωμένης Στρατηγικής της Λισαβόνας.

Ας μην λησμονούμε, όμως, ότι οι αποφάσεις στην Ευρώπη λαμβάνονται από τους εθνικούς μας Υπουργούς και στο επίπεδο αυτό θα πρέπει να κινήσουμε τις ενέργειές μας. Ιδού ο πρώτος μας στόχος.

Συζήτηση με τα μέλη της Συνάντησης

- **Δεν θέλουμε μια αρνητική εικόνα, δεν θέλουμε να παραμείνουμε στη φτώχεια. Έχουμε υπερηφάνεια, είμαστε άνθρωποι.** Ζούμε στην φτώχεια, αλλά δεν ντρεπόμαστε για αυτό. Παλεύουμε, σκεφτόμαστε θετικά. Θέλουμε να ξεφύγουμε από τη φτώχεια. Γιατί θα πρέπει πάντα να κρυβόμαστε; Δεν θα έπρεπε καν να ζητάμε τα δικαιώματά μας – θα πρέπει να τα έχουμε.
- **«Οι φτωχοί δεν μπορούν να περιμένουν».** Σε μερικά άτομα δεν παρέχονται τα θεμελιώδη δικαιώματά τους. Στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, οι πολιτικοί θα πρέπει να έχουν υπόψη τους ότι οι φτωχοί δεν μπορούν να περιμένουν.
- Αυτές οι δύο μέρες ειπώθηκαν πολλά για την παροχή βοήθειας στον κόσμο. Το βρίσκω εκπληκτικό. Υπάρχει αυτή η συνεχής αποφυγή σχετικά με τη θέληση για προσφορά βοήθειας. **Θέλουμε υποστήριξη, να έχουμε τις ευκαιρίες να ξεφύγουμε από τη φτώχεια.** Είναι δεδομένο ότι τα άτομα που έχουν ανάγκη, που χρειάζονται άμεση βοήθεια, πρέπει να βοηθηθούν. Αλλά το να μας παίρνουν από το χεράκι και μας βοηθάνε συνέχεια, δεν θα μας βοηθήσει να νιώσουμε καλύτερα για τον εαυτό μας ή πιο δυνατούς.

- Συχνά είναι πολύ δύσκολο να μιλήσουμε. Τα άτομα στη φυλακή, εάν **δεν τους δώσετε πόρους, δεν θα μπορούν να κάνουν τίποτα** όταν θα βγουν από τη φυλακή. Το ίδιο ισχύει και για τα άτομα που ζουν με τον ιό του AIDS · εάν δεν τους αφήσετε να ενσωματωθούν στην κοινωνία, εάν δεν έχουν πόρους, δεν θα μπορούν να λάβουν προληπτικά μέτρα. Εάν τα άτομα που βιώνουν φτώχεια παραμείνουν στην κατάσταση αυτή, δεν μπορούν εύκολα να την αποφύγουν. Η φτώχεια, το AIDS, η φυλακή μας καθιστούν όλους μας φυλακισμένους. Πιστεύω ότι δεν πρέπει να κατηγοριοποιούμε τον κόσμο. Είναι όλοι άνθρωποι χωρίς πόρους και χωρίς τα μέσα δεν θα μπορέσουν να βγουν από την κατάσταση.
- Πως θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν και να ενσωματωθούν στην κοινωνία οι μετανάστες εργάτες; **Είναι καιρός η Ευρωπαϊκή Ένωση να αναγνωρίσει τη συμβολή των μεταναστών εργατών στην κοινωνία και τις οικονομίες των διάφορων χωρών.** Τι προτείνει η Ευρωπαϊκή Ένωση για να διευκολύνει τους μετανάστες εργάτες να ενσωματωθούν στην κοινωνία;
- **Για μας τους μετανάστες, η Ευρώπη είναι απόμακρη και δεν πιστεύω ότι μας συμπεριφέρονται σωστά.** Πρόκειται για σκανδαλώδη διάκριση. Τι μπορεί να κάνει η Ευρωπαϊκή Ένωση για μας που θέλουμε ίσες ευκαιρίες, αξιοπρέπεια και σεβασμό;
- Τα παιδιά Αθήγγανων που γεννιούνται στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχουν άδεια παραμονής. Πρόκειται για **άρνηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων** και όταν συμπληρώνουν το 18^ο έτος της ηλικίας τους, μπορεί να τα στείλουν στη χώρα προέλευσής τους όπου δεν μιλάνε τη γλώσσα κανονικά. Θα πρέπει να αναγνωριστεί το δικαίωμα του πολίτη στα παιδιά αυτά.
- Δεν πιστεύω ότι ακούω ότι τα Εθνικά Σχέδια Δράσης έχουν οδηγήσει στην πρόοδο. **Το ακαθάριστο εθνικό προϊόν έχει αυξηθεί σε διάφορες χώρες, αλλά και η φτώχεια έχει αυξηθεί.** Τι είδους πρόοδο έχουν αποφέρει τα Εθνικά Σχέδια Δράσης; Στην Αυστρία, επίσης, ο κόσμος δεν καταλαβαίνει γιατί σε μια συνταγματική Συνθήκη που μιλάει για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, δεν γίνεται καμία μνεία σε κανένα άλλο σημείο του κειμένου για τους πόρους που είναι απαραίτητοι στον κόσμο για να μπορεί να ζει με αξιοπρέπεια.

- Στην Ελλάδα, **μερικά εδραιωμένα κοινωνικά δικαιώματα αμφισβητούνται**. Πώς θα προωθήσετε την καταπολέμηση της φτώχειας τη στιγμή που αμφισβητείτε κοινωνικά δικαιώματα;

Απάντηση από τον κύριο **Jérôme Vignon**,

Διευθυντή, Γενική Διεύθυνση Εργασίας, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ίσων Ευκαιριών, Ευρωπαϊκή Κομισιόν

Όλα όσα ακούσαμε θα τα λάβουμε υπόψη μας στην υλοποίηση πολιτικών, στα διάφορα φόρα διαμόρφωσης πολιτικών όπου δίνουμε το παρόν μας, μέσω της Ανοιχτής Μεθόδου Συντονισμού. Θα αναλογιστούμε την ανησυχία που εκφράστηκε σχετικά με τα δικαιώματα – ειδικά τα δικαιώματα των μεταναστών. Όλοι οι μετανάστες και οι οικογένειές τους – ακόμη και αυτοί που δεν ανήκουν σε έθνος της Ευρωπαϊκής Ένωσης – που είναι νόμιμοι κάτοικοι έχουν δικαίωμα στην κοινωνική προστασία και στην ελευθερία χωρίς διακρίσεις. Εάν χρειαστεί βοήθεια για να εξασφαλίσουμε ότι αυτό το δικαίωμα θα πρέπει να είναι κατανοητό από όλους, θα χρησιμοποιήσουμε το Κοινωνικό Ταμείο για να εκπαιδύσουμε τα άτομα που έρχονται σε επαφή με μετανάστες και τις οικογένειές τους, στελέχη του συστήματος πρόνοιας, αλλά και μέλη των αστυνομικών δυνάμεων και της δικαιοσύνης.

Τέλος, ειπώθηκε ότι τα Εθνικά Σχέδια Δράσης δεν επέφεραν ιδιαίτερη πρόοδο. Θα ήθελα να δηλώσω ότι ο ρόλος της ευρωπαϊκής διαδικασίας είναι να επιβεβαιώνει τις δεσμεύσεις των κρατών-μελών μέσω των σχεδίων. Στα επόμενα χρόνια – 2006 με 2010 και έπειτα – η Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας, που υποστηρίζεται από την Κομισιόν, θα εξετάσει κατά πόσο η ανάπτυξη έχει αποτελέσματα για την καταπολέμηση της φτώχειας. Εάν αποδειχθεί ότι δεν είναι αποτελεσματική, είναι δουλειά μας να το δηλώσουμε και να ωθήσουμε τους Ηγέτες Κρατών και Κυβερνήσεων για να αλλάξουν τις πολιτικές αυτές.

Καταληκτική συνεδρία

Η κυρία Brigitte WEINANDY ζήτησε συγγνώμη για την απουσία της κυρίας Marie-Josée JACOBS, Υπουργού Οικογένειας και Ενσωμάτωσης, Λουξεμβούργου και διάβασε την ανακοίνωσή της.

Κατά το κλείσιμο της 3^{ης} Συνάντησης, οι μετέχοντες ζήτησαν να δοθεί συνέχεια σε ορισμένες συζητήσεις σε βασικά θέματα των προηγούμενων Συναντήσεων. Χαίρομαι που η 4^η Συνάντηση σας προσέφερε τη δυνατότητα να επιστρέψετε στα θέματα αυτά.

Ενώ η συζήτηση μπορεί να μην απέδωσε απαντήσεις σε όλα τα ερωτήματα, τις ανησυχίες, ακόμη και τη δυσαρέσκεια, αυτό που απορέει από τα θέματα αυτά παρουσιάστηκε με μεγαλύτερη σαφήνεια. Ο όγκος της δουλειάς τέθηκε στο βασικό θέμα της 4^{ης} Συνάντησης, πιο συγκεκριμένα στις «Εικόνες και αντιλήψεις της φτώχειας».

Λαμβάνοντας υπόψη το θέμα αυτό σε τόσο μικρό χρονικό διάστημα είναι μια πραγματική πρόκληση. Εξετάζοντας τις αναφορές από τα διάφορα εργαστήρια, έχω την εντύπωση ότι η πρόκληση λήφθηκε με θέληση.

Οι επιλογές που προτάθηκαν για να βελτιωθεί ο τρόπος με τον οποίο γίνεται αντιληπτή η φτώχεια εντός της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Ένταξης χρήζουν προσεκτικότερης μελέτης.

Σε προηγούμενη Συνάντηση, ένας από τους εκπροσώπους είπε ότι *«Τα άτομα που βιώνουν φτώχεια έχουν κάτι να προσφέρουν στους διαμορφωτές πολιτικών!»*. Τα αποτελέσματα της 4^{ης} Συνάντησης και πάλι αποδεικνύουν πόσο δίκιο είχε ο εκπρόσωπος. Συνεπώς, είναι άκρως σημαντικό να μπορούν οι διαμορφωτές πολιτικών να λάβουν υπόψη τα αποτελέσματα των εργασιών αυτών των δύο ημερών.

Δεσμεύομαι να αναφέρω τη Συνάντηση αυτή στους συναδέλφους μου στο Συμβούλιο.

Καθώς το τελικό Συμβούλιο «Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων» υπό της Προεδρίας του Λουξεμβούργου έχει ήδη λάβει χώρα – στις 2 Ιουνίου – ρώτησα το Ηνωμένο Βασίλειο, που θα έχει την Προεδρία στο επόμενο Συμβούλιο «Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων», να μεταφέρει το μήνυμά μου και συμφώνησε να το κάνει. Τα αποτελέσματα των συζητήσεων της 4^{ης} Συνάντησης θα ακουστούν στο πιο υψηλό επίπεδο.

Θα επανέλθω εν συντομία στο σημείο αυτό σχετικά με αυτό που είπε χθες η συνεργάτιδά μου κυρία Haubner: η Προεδρία του Λουξεμβούργου καλωσορίζει τη δέσμευση της Αυστρίας να συνεχίσει τη συνάντηση αυτή οργανώνοντας την 5^η Συνάντηση το 2006 υπό την Προεδρία της Αυστρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στις παρούσες συζητήσεις, κανένας δεν μίλησε εκ μέρους σας. Εσείς μιλήσατε εκ μέρους σας! Και έτσι με τον τρόπο που το κάνατε, για άλλη μια φορά διαψεύσατε τη στερεότυπη εικόνα του άτυχου φτωχού που περιορίζεται σε σιωπή λόγω της φτώχειας που υπομένει. Στην εναρκτήρια ομιλία μου δήλωσα ότι οι κοινοί στόχοι για την καταπολέμηση της φτώχειας που υιοθέτησε η Ευρωπαϊκή Ένωση το Δεκέμβριο του 2000 απαίτησαν να προωθηθεί η προσωπική έκφραση των ατόμων που βιώνουν φτώχεια. Στη Συνάντηση αυτή επιβεβαιώθηκε!

Οι ίδιοι στόχοι απαίτησαν την προώθηση της συμμετοχής ατόμων που βιώνουν φτώχεια.

Η συμμετοχή αποτέλεσε το κύριο θέμα της 3^{ης} Συνάντησης. Θα ήθελα να εκφράσω ότι θεωρώ την εικόνα της φτώχειας και τη συμμετοχή ως αλληλένδετα ζητήματα.

Η σπουδαιότητα της συμμετοχής έχει γενική αναγνώριση:

- το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το Μάρτιο του 2004 κάλεσε τα κράτη-μέλη να αναπτύξουν «Συνεργασίες μεταρρύθμισης» ιδιαίτερα με την κοινωνία των πολιτών,
- φέτος το Μάρτιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζήτησε από τα κράτη-μέλη να δημιουργήσουν «εθνικά μεταρρυθμιστικά προγράμματα» για τα οποία θα γίνουν διαβουλεύσεις με όλους τους συμμετόχους,

- η Κοινωνική Ημερήσια Διάταξη 2005-2010 προβλέπει να συμμετέχουν όλοι οι συμμετέχοι σε ένα ετήσιο φόρουμ αξιολόγησης,
- οι στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές της πολιτικής συνοχής αναφέρουν ότι η παροχή αποτελεσματικής πολιτικής βασίζεται στην ποιότητα, σε ευρεία συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών,
- μία από τις κατευθυντήριες αρχές που προτείνονται για πολιτικές αειφόρου ανάπτυξης απαιτούν να υπάρχουν ευκαιρίες συμμετοχής για όλους τους συλλόγους και τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Τα άτομα που βιώνουν φτώχεια και οι σύλλογοι αυτό-αρωγής τους σαφώς υπολογίζονται ως ενδιαφερόμενα μέρη.

Το 2007 θα είναι το Ευρωπαϊκό Έτος Ίσων Ευκαιριών για Όλους. Η Ευρωπαϊκή Κομισιόν θα προτείνει μια δημόσια συζήτηση κατά τη διάρκεια του έτους αυτού με θέμα τους τρόπους ενδυνάμωσης της συμμετοχής στην κοινωνία από ανεπαρκώς εκπροσωπούμενες ομάδες.

Τα άτομα που βιώνουν φτώχεια αποτελούν μία τέτοια ομάδα.

Πιστεύω ότι ο πρώτος τρόπος για να αυξηθεί η συμμετοχή των ατόμων που βιώνουν φτώχεια είναι να τους αναγνωρίσουμε ως έτοιμους και ικανούς για να συμμετέχουν.

Στο σημείο αυτό, θα ήθελα να παραθέσω τα λόγια δύο ατόμων, των οποίων η βαθιά τους αλήθεια μου με άγγιξαν άμεσα.

Η πρώτη παράθεση ανήκει σε ένα μετέχοντα της προηγούμενης «Συνάντησης», ο οποίος είπε: *«Οι φτωχοί συχνά φαίνονται ως τεμπέληδες, ενώ στην πραγματικότητα δαπανούν τον περισσότερο χρόνο τους και ενέργεια επιβιώνοντας»*. Η δεύτερη παράθεση ανήκει στον Πατέρα Ιωσήφ, ιδρυτή του Κινήματος Τέταρτου Κόσμου ATD: *«Οι φτωχοί γνωρίζουν μέσα στην καρδιά της καρδιάς τους ότι η καθημερινή τους πάλη αποτελεί στην πραγματικότητα την πάλη όλης της ανθρωπότητας κατά της φτώχειας και του αποκλεισμού»*.

Γνωρίζουν ότι η πάλη τους δεν είναι μονάχα δική τους, αλλά είναι μια πραγματική πρόκληση για ολόκληρη την ανθρωπότητα».

Βεβαίως, η καταπολέμηση της φτώχειας είναι πρόκληση για όλους μας, γιατί ενώ μπορεί μόνο οι φτωχοί να την υπομένουν, ωστόσο δεν φέρουν αποκλειστική ευθύνη για τη δημιουργία της. Επίσης, η φτώχεια είναι η εικόνα όλων των αδικιών στην κοινωνία και το προϊόν πολλών επιλογών πολιτικών. Αυτή η αντίληψη της φτώχειας, **η οποία πλέον απορρίπτεται** από πολλά άτομα και διαμορφωτές πολιτικών, καθιστά τα άτομα που βιώνουν φτώχεια αθώα απέναντι στην κατηγορία ότι **αυτοί ευθύνονται για τη φτώχεια τους**.

Αλλά αν δεν αποστρέψεις το βλέμμα και κοιτάξεις λίγο πιο προσεκτικά, θα δεις ξεκάθαρα ότι αυτές οι κατηγορίες είναι αβάσιμες, τα τυπικά στερεότυπα απορρίπτονται και η αντιδραστική άρνηση της συμμετοχής ατόμων που βιώνουν φτώχεια φθίνει.

Εδώ οι διαμορφωτές πολιτικών θα μπορούσαν να διαδραματίσουν κεντρικό ρόλο στην απόρριψη αρνητικών στερεοτύπων.

Επίσης, πιστεύω ότι θα πρέπει να εξετάσουμε πιο προσεκτικά τις πολιτικές που στοχεύουν στα άτομα που βιώνουν φτώχεια να διαχωρίζουν και να πολεμούν όσους τους φυλακίζουν στην εικόνα των αιτούντων επιδομάτων. Τα άτομα που βιώνουν φτώχεια αντιμετωπίζουν ζητήματα με τα επίπεδα εισοδήματος, στέγασης, εκπαίδευσης, εργασίας, υγείας, κοινωνικής προστασίας, πληροφόρησης, μεταφοράς, ασφάλειας και δικαιοσύνης, ψυχαγωγίας και πολιτισμού.

Επομένως, ο στόχος της καταπολέμησης της φτώχεια θα πρέπει να τεθεί αναφορικά με όλες τις πολιτικές αυτές και όλοι οι υπουργοί κυβερνήσεων – όχι μόνο των κοινωνικών υποθέσεων – θα πρέπει να συμμετέχουν στην εφαρμογή του.

Οι «Ευρωπαϊκές Συναντήσεις Ατόμων που Βιώνουν Φτώχεια» θα μπορούσαν να ωφεληθούν από τη συμμετοχή διάφορων κυβερνητικών τμημάτων, όπως και από διάφορες διευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Κομισιόν.

Κυρία Μαρία Μαρινάκου, Πρόεδρος του ΕΑΡΝ

Πάντοτε αποτελεί πρόκληση η διατύπωση καταληκτικών παρατηρήσεων από μία τέτοια παραγωγική Συνάντηση κατά την οποία αναπτύχθηκε ένας πολύ δυναμικός διάλογος με ενεργές συμμετοχές. Αναφέρθηκαν πολλά σημαντικά ζητήματα, τα οποία αποτελούν την καθημερινότητα των ατόμων που ζουν στη φτώχεια και βιώνουν διάφορες μορφές κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς η φτώχεια είναι πολυδιάστατη όπως εξέφρασαν 160 μετέχοντες από 22 ευρωπαϊκές χώρες.

Με βλέμμα κριτικό και αναλυτικό εξετάσαμε το ρόλο των ΜΜΕ, τη δύναμή τους στη δημιουργία στερεοτύπων και επιφανειακών εξηγήσεων για τις αιτίες της φτώχειας. Αναλύσαμε προκατειλημμένες πρακτικές και τον αντίκτυπο που έχουν οι αντιλήψεις της φτώχειας σε κοινωνικές πολιτικές και στις συμπεριφορές των επαγγελματιών κοινωνικών υπηρεσιών.

Παρόλο που τα ευρήματα ερευνών υποδεικνύουν ότι τα πιο αναπτυγμένα κράτη πρόνοιας με σχέδια κοινωνικής προστασίας που βασίζονται στην αλληλεγγύη έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες να διαθέτουν αντιλήψεις που αναγνωρίζουν τις δομικές αιτίες της φτώχειας αντί να εξετάζουν τη φτώχεια ως μεμονωμένη παθολογία – ένα ζήτημα προσωπικής ευθύνης – οι μετέχοντες απέδειξαν ότι οι αρνητικές αντιλήψεις για τα άτομα που βιώνουν φτώχεια κυριαρχούν σε όλες τις χώρες.

Ένα ισχυρό μήνυμα που προέρχεται από τις συζητήσεις είναι ότι οι μεμονωμένες αντιλήψεις της φτώχειας συχνά καταλήγουν σε στιγματισμό, θυματοποίηση και αποδυνάμωση, που φυλακίζουν τα άτομα που βιώνουν φτώχεια σε ένα φαύλο κύκλο. Σε

αντίθεση με τις αντιλήψεις των «θυμάτων», πολλές μαρτυρίες από την προσωπική και οικογενειακή ζωή των μετεχόντων, από τις γειτονίες και τις κοινότητές τους, δείχνουν ότι τα άτομα που βιώνουν φτώχεια διαθέτουν μια ισχυρή ικανότητα για επιβίωση, η οποία τους βοηθάει να βρίσκουν λύσεις και να μεταφέρουν τα βιώματά τους σε συλλογικές ενέργειες.

Αυτό δεν συνεπάγεται ότι οι μεμονωμένες λύσεις μπορούν να αντικαταστήσουν τις πολιτικές, και βέβαια όχι. Το EAPN πάντοτε ισχυριζόταν ότι οι πολιτικές θα πρέπει να ενημερώνονται από τα πραγματικά βιώματα των ατόμων που βιώνουν φτώχεια, ότι θα πρέπει να ακούσουμε τη φωνή τους και να λάβουμε υπόψη τις ειδικές τους γνώσεις στη διαμόρφωση πολιτικών και να διασφαλιστούν τα πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματά τους.

Αυτή είναι η ουσία της συμμετοχής και η βάση της 4^{ης} Συνάντησης: τα άτομα που βιώνουν φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό είναι «ειδικοί εκ πείρας».

Οι συζητήσεις αναγνώρισαν τη δύναμη που έχουν τα ΜΜΕ στη διαμόρφωση της εικόνας των ατόμων που βιώνουν φτώχεια και σε κάποιο βαθμό στον αντίκτυπο της διαμόρφωσης πολιτικών.

Τα ΜΜΕ έχουν παρουσιάσει συχνά εικόνες προκατάληψης κι έτσι νομιμοποίησαν τους κοινωνικούς διαχωρισμούς, ειδικά σχετικά με τη φυλή, την εθνικότητα, τη μετανάστευση, το φύλο, την αναπηρία, την κουλτούρα, τις μονογονικές οικογένειες, τον εθισμό, κλπ.

Ωστόσο, ενώ η σκανδαλοθηρική και δραματική προσέγγιση των ΜΜΕ – παρουσιάζοντας μεμονωμένες περιπτώσεις με αναξιοπρεπείς, χειραγωγικούς και επιφανειακούς τρόπους – είναι πρακτικές που είναι σαφώς κατανοητές και θα πρέπει να τους ασκηθεί κριτική, υπάρχει επίσης σαφής αναγνώριση της ανάγκης να δημιουργηθούν συμμαχίες με ηθικούς δημοσιογράφους και να αναπτυχθούν στρατηγικές επικοινωνίας σε όλα τα επίπεδα, ειδικά σε τοπικό επίπεδο όπου μπορούμε να προσεγγίσουμε τα ΜΜΕ πιο εύκολα και να

τα επηρεάσουμε. Μερικές καλές πρακτικές προς την ίδια κατεύθυνση εντοπίστηκαν από το Βέλγιο και την Πολωνία. Πολλοί μετέχοντες δήλωσαν ότι θα πρέπει να υπάρχει πρόσβαση σε νέες τεχνολογίες, όπως το Διαδίκτυο, έτσι ώστε να είναι ορατά τα ζητήματα της φτώχειας.

Στις συζητήσεις για τις πολιτικές και τη διαμόρφωση πολιτικών, εστιάζοντας στα Εθνικά Σχέδια Δράσης, έγινε ξεκάθαρο ότι μετά από δύο γύρους των Εθνικών Σχεδίων Δράσης για τα 15 και έναν για τα 10 νέα κράτη-μέλη, έχουμε ακόμη πολύ δρόμο μέχρι να επιτευχθούν πραγματικά η ουσιαστική κινητοποίηση όλων των παικτών, οι διαβουλεύσεις, η συμμετοχή και η ένταξη των ατόμων που βιώνουν φτώχεια. Οι μετέχοντες επιβεβαίωσαν ότι ο «πολιτικός ρεαλισμός» που θα μπορέσει να καταπολεμήσει τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό λείπει από τα Εθνικά Σχέδια Δράσης για Ένταξη.

Παρόλο που στη Λισαβόνα το 2000 δόθηκε νέα ορμή στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού με δέσμευση να «δημιουργηθεί ένας αποφασιστικός αντίκτυπος στην εξάλειψη της φτώχειας μέχρι το 2010», πολλοί από εμάς αναρωτιούνται τι ακριβώς έχει επιτευχθεί μέχρι τώρα; Και πως οι κυβερνήσεις σχεδιάζουν να επιτύχουν αυτό το στόχο μέχρι το 2010;

Οι μειώσεις, οι ιδιωτικοποιήσεις δημόσιων αγαθών και υπηρεσίες, όπως ο ηλεκτρισμός, το νερό και οι υγειονομικές υπηρεσίες, υψηλά επίπεδα ανεργίας, αλλαγές στην κοινωνική προστασία και σχέδια συνταξιοδότησης, η έλλειψη εκπαίδευσης και η δια βίου μάθηση δημιουργούν μεγάλη αβεβαιότητα σχετικά με το μέλλον. Πολλοί μετέχοντες τόνισαν ότι είναι ώρα για πιο απτές ενέργειες που λαμβάνουν υπόψη τις συζητήσεις μας κι αυτό είναι ένα ξεκάθαρο μήνυμα για την 5^η Συνάντηση. Το EAPN έχει ζητήσει να προωθηθούν αυτές οι προτάσεις σε όλα τα επίπεδα διαμόρφωσης πολιτικών.

Με την παρούσα κατάσταση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, υπάρχει πολλή σύγχυση σχετικά με την κατεύθυνση που θα αποφασιστεί. Η κοινωνική διάσταση της Ευρώπης βρίσκεται σε σταυροδρόμι. Όσον αφορά των πρόσφατων συζητήσεων σχετικά με το μέλλον της

στρατηγικής της Λισαβόνας, την απασχόληση και τις υπηρεσίες γενικού συμφέροντος, η Ένωση δίνει μονάχα μία εικόνα στους πολίτες της: την εικόνα ότι επιδιώκει τον ανταγωνισμό, την ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας με κάθε τρόπο. Η συζήτηση με θέμα τον ευρωπαϊκό προϋπολογισμό και τα διαρθρωτικά ταμεία δείχνει ότι οι εθνικές προτεραιότητες μειώνουν την αλληλεγγύη και την κοινωνική συνοχή και ότι η Ένωση αντιμετωπίζει κρίση ταυτότητας.

Τα δημοψηφίσματα στα δύο από τα ιδρυτικά κράτη-μέλη της Ένωσης δείχνουν ότι οι πολίτες της Ένωσης νιώθουν αποξενωμένοι από τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και το όλο ευρωπαϊκό έργο.

Ας είμαστε όμως σαφείς: στις παρούσες εποχές πρόκλησης για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπάρχουν πολλές ισχυρές δυνάμεις που πολεμούν για μια Κοινωνική Ευρώπη, για κοινωνική συνοχή και περιβαλλοντικές πολιτικές, για περισσότερη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων, για αλληλεγγύη και κοινωνική δικαιοσύνη. Το EAPN είναι μία από αυτές και αναπτύσσει ισχυρές συμμαχίες για να ισχυροποιήσουν τη φωνή αυτή. Ας ενώσουμε τις δυνάμεις μας προς την κατεύθυνση αυτή. Ο καθένας μας έχει ένα ρόλο να παίξει.

Μια διαφορετική Ευρώπη είναι εφικτή, ένας διαφορετικός κόσμος είναι εφικτός.

Καταληκτικά σχόλια από τον Πρόεδρο της 4^{ης} Συνάντησης

Καθηγητή **Gaston SCHABER**, Πρόεδρο, CEPS/INSTEAD

Θα κλείσω με ένα σχόλιο, το οποίο ελπίζω να μην είναι πολύ προσωπικό, αλλά μνεία προς την πρωτοβουλία σας. Εδώ και πενήντα χρόνια, εργάζομαι με – και όχι για – άτομα που βιώνουν φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό, συχνά ανά γενεές.

Για περισσότερα από 30 χρόνια, συμμετέχω σε εθνικές και διεθνείς ερευνητικές ομάδες, δεν εργάζομαι με βάση μόνο επιστημονικών προτύπων, αλλά και για να διασφαλίσω ότι

τα ευρήματα των ερευνών δεν αγνοούνται από τους διαμορφωτές πολιτικών: έχουμε εργαστεί με ευρεία αντιπροσωπευτικά δείγματα, μέσω προσωπικών συνεντεύξεων με φτωχά και ευκατάστατα άτομα, έχουμε καλύψει σύνθετους τομείς, οι οποίοι θα μπορούσαν να είχαν αφήσει χάσματα στις σχέσεις μεταξύ της φτώχειας και του πλούτου, μεταξύ των αποδυναμωμένων και των ισχυρών...

Μέσω αυτών των δύο σφαιρών συμμετοχής, είμαστε σε άμεση, ξεχωριστή επαφή με οργανισμούς που διαθέτουν τα δικά τους προγράμματα εργασίας και με άτομα που βιώνουν φτώχεια. Η 4^η Συνάντηση το άλλαξε: δόθηκαν αποδείξεις ότι μία δομημένη συνεργασία μεταξύ ατόμων που βιώνουν φτώχεια και ατόμων που δεν τη βιώνουν, αλλά δουλεύουν στο πλάι τους μπορεί να είναι σχετική και παραγωγική. Η παρούσα Συνάντηση αποσαφήνισε ότι μια τέτοια συνεργασία είναι και εφικτή και απαραίτητη. Μην το εκλάβετε ως μια τετριμμένη έκφραση: **Ήδη συζητάω με ορισμένες ομάδες εκπροσώπων για τρόπους προώθησης της δουλειάς που ξεκίνησε εδώ.**

Ας εξετάσουμε τι συνέβη: το πρώτο μέρος της Συνάντησής μας εξέτασε σημαντικά ζητήματα που προέκυψαν από προηγούμενες Συναντήσεις: εργασία, διακρίσεις και ρατσισμό, την απελευθέρωση υπηρεσιών και τις επιπτώσεις τους στα άτομα που βιώνουν φτώχεια, την ανάγκη μηχανισμών και δομών για τη διευκόλυνση της συμμετοχής.

Κατά τη διάρκεια αυτών των δύο ημερών έγινε σαφές ότι αυτά τα ζητήματα και οι ανησυχίες είναι πειστικές περισσότερο από ποτέ και αποτέλεσαν μία δευτερεύουσα παρουσία, τόσο στα εργαστήρια, όσο και στην ολομέλεια, σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα της 4^{ης} Συνάντησης – «Εικόνες και αντιλήψεις της φτώχειας».

Για να το κάνουμε πιο συγκεκριμένο, η φτώχεια και η αδυναμία ροπής προς τη φτώχεια δεν έχουν μειωθεί τις τελευταίες δεκαετίες, αλλά επεκτείνονται σε ευρύτερους τομείς του πληθυσμού, σε εργάτες, σε άτομα των οποίων το παρελθόν, το μορφωτικό και εκπαιδευτικό επίπεδο και προηγούμενες καριέρες μπορεί μέχρι στιγμής να θεωρούνταν προστασίες κατά της ανασφάλειας και της φτώχειας. Ας δούμε συνοπτικά τα τελευταία εξήντα χρόνια.

Μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και **30 συναπτά έτη ανάπτυξης και επέκτασης πλούτου**, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα οργάνωσε το πρώτο ευρωπαϊκό σεμινάριο με θέμα την καταπολέμηση της φτώχειας το 1974, το οποίο οδήγησε σε μία σειρά Ευρωπαϊκών προγραμμάτων για την καταπολέμηση της φτώχειας με διάφορες ονομασίες, από τον όρο «φτωχός» στον όρο «λιγότερο ευνοημένος» και στην συνέχεια «αποκλεισμένος». Παρόλο που οι εκφράσεις αυτές στιγματίζουν όλο και λιγότερο, ωστόσο είναι ενδεικτικές της ανασφάλειας που επεκτείνεται σε όλους τις κοινωνικές τάξεις.

Τα επόμενα 30 χρόνια – μια περίοδος σημαντικών αλλαγών σε παγκόσμιο και σε εθνικό επίπεδο και στις αλληλεπιδράσεις μεταξύ τους – μας φέρνουν σε μια κατάσταση στην Ευρώπη – και αλλού – συνεχόμενης ανάπτυξης όπου 5 με 10% του πληθυσμού απολαμβάνουν υψηλότερα επίπεδα διαβίωσης, αλλά η διανομή αυτών των πλεονεκτημάτων φτάνει σε τέλμα ή ακόμη και υποχωρεί και όπου οι μεσαίες τάξεις, παρά τα κέρδη τους, είναι άκρως ευάλωτες απέναντι στη φτώχεια.

Αυτό συνέβη παρά τις τρεις σειρές προγραμμάτων για την καταπολέμηση της φτώχειας και παρά το γεγονός ότι τέθηκαν και τροποποιήθηκαν εντός ευρύτερων κοινωνικο-κεντρικών προσεγγίσεων στην οικονομική ανάπτυξη και παρά την ανάπτυξη σε όλα τα επίπεδα περιγραφών, μέτρων και δεικτών, σχετικά εξελιγμένων διαδικασιών που εφαρμόζονται σήμερα ως πρότυπα σε παρακολούθηση, στην αξιολόγηση στόχων πολιτικών και των αποτελεσμάτων τους, καθώς και την αναγνώριση καλών πρακτικών. (Πιο συγκεκριμένα, η Προεδρία του Λουξεμβούργου θα οργανώσει ένα συνέδριο με θέμα «Η προώθηση της διαδικασίας του κοινωνικού αποκλεισμού» που βασίζεται σε μια επιστημονική αναφορά των Tony Atkinson, Bea Cantillon, Eric Marlier και Brian Nolan, η οποία αναλαμβάνει να βοηθήσει στο να επικεντρωθεί η διαδικασία ένταξης πιο έντονα στην εφαρμογή των στόχων της, την παρουσίαση στοχευμένων αποτελεσμάτων και στην αξιολόγησή τους συγκριτικά με τους σκοπούς που έθεσαν τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης).

Θα ήθελα να τονίσω το εξής: παρά όλες αυτές τις απολύτως απαραίτητες προσπάθειες και πρωτοβουλίες, θα πρέπει να αντιμετωπίσουμε το γεγονός ότι, αφήνοντας κατά μέρος τις διαφορές μεταξύ κρατών-μελών, ούτε τα εθνικά μας προγράμματα, ούτε τα Ευρωπαϊκά προγράμματα για την καταπολέμηση της φτώχειας είχαν αποτελέσματα... Και οι λόγοι για αυτό δεν αφορούν στο βαθμό που τα διάφορα κράτη-μέλη εφαρμόζουν ή δεν εφαρμόζουν καλές πρακτικές...

Δίχως να υποτιμούμε όλα αυτά που έχουν επιτευχθεί μέχρι σήμερα, θα πρέπει να περάσουμε σε ανώτερο επίπεδο συλλογισμού, έρευνας και ανάλυσης – που είναι μέχρι σήμερα πολιτικώς μη ορθή και υποανάπτυκτη: μια ανάλυση της εξουσίας και της αξίας αυτών των προσεγγίσεων σε σχέση με το παγκόσμιο σύστημα εξουσίας. Παράλληλα, θα πρέπει να εξετάσουμε σε τοπικό επίπεδο τη σχέση των ατόμων που βιώνουν φτώχεια με την τοπική εξουσία. Και σε παρόμοιο – αν και μη αποδεκτό ακόμη – επίπεδο, θα πρέπει να αναλύσουμε τα μειονεκτήματα στη διακυβέρνηση των χωρών, εθνών και των κρατών-μελών αναφορικά με τα συστήματα εξουσίας, δηλαδή αυτό που σήμερα αποκαλούμε οικονομική και χρηματο-οικονομική παγκοσμιοποίηση και τους κανόνες τους.

Θα σταματήσω στο σημείο αυτό, καθώς δεν θα ήθελα να σας φέρω σε δύσκολη θέση σχετικά με τα όργανα που υποστηρίζουν τις πρωτοβουλίες σας. Εγώ θα συνεχίσω να έχω το δικό μου σκεπτικό χωρίς να προκαλώ παράπλευρη ζημιά σε σας...αλλά θα ήθελα να τονίσω ότι δεν είμαι τόσο αιρετικός όσο παρουσιάζομαι όταν σας λέω ότι η ηττοπάθεια μπορεί να αντιμετωπιστεί με την ενδυνάμωση – κι αυτός είναι ένας από τους σκοπούς της 4^{ης} Συνάντησης. Δεν έχω χρόνο για να σχολιάσω τους στόχους αυτούς, αλλά αποτελούν την πηγή του εγχειρήματός σας: στο σημείο αυτό θα ήθελα να συγχαρώ τις διαδοχικές Προεδρίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης – το Βέλγιο το 2001, την Ελλάδα το 2003, την Ιρλανδία το 2003, το Λουξεμβούργο το 2005 και την Αυστρία του χρόνου – για την υποστήριξή τους.

Μέσω της σεμνής, αλλά ουσιαστικής, συμμετοχής του Κέντρου[9] με το οποίο εργάζομαι στην «Ανάπτυξη Παγκόσμιου Δικτύου», γνωρίζουμε ότι η ενδυνάμωση των ατόμων που βιώνουν φτώχεια βρίσκεται στην ημερήσια διάταξη ενός παγκόσμιου

συνεργάτη, ότι κι αν σημαίνει αυτό από την άποψη των αποτελεσμάτων. Στο βιβλίο που έγραψε ο Deepa Narayan το 2002 με τίτλο “Empowerment and poverty reduction” («Ενδυνάμωση και μείωση της φτώχειας») διαβάζουμε:

Η ενδυνάμωση αποτελεί την επέκταση των πλεονεκτημάτων και των δυνατοτήτων των φτωχών ατόμων να συμμετέχουν σε, να διαπραγματεύονται με, να επιδρούν με, να ελέγχουν και να κατέχουν υπεύθυνα ιδρύματα που επηρεάζουν τις ζωές τους.

Εφόσον η φτώχεια είναι πολυδιάστατη, τα φτωχά άτομα χρειάζονται μια σειρά πλεονεκτημάτων και δυνατοτήτων σε ατομικό επίπεδο (όπως υγεία, εκπαίδευση και στέγαση) και σε συλλογικό επίπεδο (όπως την ικανότητα οργάνωσης και κινητοποίησης για να λάβουν δράση να επιλύσουν τα προβλήματά τους).

Η ενδυνάμωση φτωχών ανδρών και γυναικών απαιτεί την αφαίρεση επίσημων και ανεπίσημων θεσμικών εμποδίων που τους αποτρέπουν να λάβουν δράση για να βελτιώσουν την ευημερία τους – ατομικά ή συλλογικά – και περιορίζουν τις επιλογές τους. Τα βασικά επίσημα όργανα περιλαμβάνουν το κράτος, αγορές, την κοινωνία των πολιτών και διεθνείς υπηρεσίες · τα ανεπίσημα όργανα περιλαμβάνουν νόρμες κοινωνικού αποκλεισμού, εκμεταλλεύσιμες σχέσεις και διαφθορά.

Υποστηρίζω ότι η προσέγγιση αυτή δεν απέχει πολύ από την πρώτη μας μελέτη στο θέμα της επίμονης φτώχειας που πραγματοποιήθηκε μεταξύ 1978-1980 σε 7 περιφέρειες των 5 πιο βιομηχανοποιημένων χωρών της τότε Ευρωπαϊκής Κοινότητας...

Επίσης, μοιάζει πολύ με τη δικής σας προσέγγιση.

Θα κλείσω απευθύνοντας τις ευχές μου για επιτυχία που τόσο πολύ αξίζετε και σε όλους μας, τις ευχές μου για τόλμη και ενέργεια που μας είναι απαραίτητες.

9. Οργανώθηκε με παρακίνηση της World Bank.